

ผลของการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ที่มีต่อการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัย

ปฏิญานิพนธ์
ของ
บุญทิพา เตชะทรงคุณ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

สิงหาคม 2556

ผลของการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ที่มีต่อการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัย

ปฏิญานพนธ์
ของ
บุญทิพา เตชะทรงคุณ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

สิงหาคม 2556

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผลของการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ที่มีต่อการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

สิงหาคม 2556

บุญทิพา เตชะทรงคุณ. (2556). ผลของการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ที่มีต่อการพูดอย่างมีโครงสร้างของ
เด็กปฐมวัย. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: อาจารย์ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์,
อาจารย์ ดร.รณิดา เชยชุ่ม.

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลองที่มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการพูดอย่างมี
โครงสร้างของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์โดยรวมและรายด้าน และ
ศึกษาพัฒนาการ การพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ราย
สัปดาห์และรายบุคคล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเด็กนักเรียนชาย - หญิง จำนวน 15 คน อายุระหว่าง
4 - 5 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนวัดเวฬุราชิน สำนักงานเขตธนบุรี
สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)
มา 1 ห้องเรียน ที่มีนักเรียนจำนวน 25 คน เพื่อดำเนินการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ เป็นระยะเวลา
8 สัปดาห์สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 50 นาที และทำการสุ่มเด็กจำนวน 15 คนจาก 25 คน เพื่อการ
บันทึกการพูดอย่างมีโครงสร้างสำหรับการวิเคราะห์ผลการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบประเมินการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัย
แผนการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ t-test for Dependent Samples

ผลการศึกษาพบว่า

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์มีการพูดอย่างมีโครงสร้าง โดยรวม
และรายด้าน ประกอบด้วยลักษณะการพูดและลักษณะประโยคสูงกว่าก่อนการทำกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .01

2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ตลอด 8 สัปดาห์ มีการพูดอย่างมี
โครงสร้างโดยรวมและรายด้านสูงขึ้นตามลำดับ

THE EFFECT OF ART ACTIVITIES ON YOUNG CHILDREN'S STRUCTURED
SPEAKING ABILITY

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Early Childhood Education
at Srinakarinwirot University

August 2013

Boontipha Techasongkun. (2013). *The Effect of Art Activities on Young Children's Structured Speaking Ability*. Master Thesis, M.Ed. (Early Childhood Education). Bangkok: Graduate School, Srinakarinwirot University. Advisor Committee: Dr.Suchinda Kajonrunsilp, Dr.Ranida Cheuychoom.

This quasi-experimental research was aim to study and compare the young children's structured speaking ability before and after acquiring the art activities. The study investigated for both overall and each aspect of structured speaking ability. The weekly observation on structured speaking ability of the sample group has been conducted before the beginning of art activities up to after the last week of the experiment.

Sample group used for this research were 15 boys and girls with 4 - 5 years of age, Kindergarten year 1, second semester of 2012 academic year, Wat Waerurachin School, Province Office of Thonburi District, Under Department of Education Bangkok Metropolitan Administration. One classroom with 25 children was simple random sampling for conducting the art activities to the children for eight consecutive weeks with three days per week and fifty minute per day. Fifteen children from this group was simple random sampling for the purpose to record their structured speaking ability weekly.

Instruments used for this research were structured speaking ability evaluation form for young children, and the art activities plans. The data was analyzed by applying t-test for Dependent Samples.

The results of this study were as follows:

1. Young children in this study performed structured speaking ability higher significantly at the level of .01 for both overall and each aspect.
2. Through out the 8 weeks, young children's structured speaking ability growing gradually along the period of time.

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

ผลของการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ที่มีต่อการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัย

ของ

บุญทิพา เตชะทรงคุณ

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษปฐมวัย

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒน์กุล)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2556

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน

.....ประธาน

(อาจารย์ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์)

(รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ)

.....กรรมการ

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.รณิดา เขยชุ่ม)

(อาจารย์ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.รณิดา เขยชุ่ม)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจากท่านอาจารย์ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ อาจารย์ ดร.รณิดา เขยชุ่ม กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ ให้คำปรึกษา คำแนะนำ พร้อมทั้งเสนอแนวคิดและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดีมาโดยตลอด รวมทั้งกำลังใจที่ดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่งและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ และ รองศาสตราจารย์ ดร.สิริมาภิญา โณนันทพงษ์ กรรมการสอบปริญญานิพนธ์ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และคณาจารย์สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย และภาควิชาอื่นๆ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทุกท่านที่ได้อบรม สั่งสอน ถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์ที่ดี มีคุณค่าให้แก่ผู้วิจัย และมอบกำลังใจที่ดีเสมอมาจนทำให้ประสบความสำเร็จในการศึกษารวมทั้ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เต็มสิริ เนาวรังสี ศึกษานิเทศก์ ปิยะธิดา เกษสุวรรณ อาจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา อาจารย์ปานใจ จารุวณิช อาจารย์ลักษณา ฤทธาคณี และ อาจารย์วรารัตน์ ชูมาลา ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบ และให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณ นายจรรยา รอดเจริญ ผู้อำนวยการ สถานศึกษา โรงเรียนวัดสุทธาราม นางสาวนงนภัส อยู่เลิศ ผู้อำนวยการ สถานศึกษาโรงเรียนวัดเวฬุราชิน คณะครูโรงเรียนวัดเวฬุราชิน และคุณครูอินทรา กิ่งกุล ผู้ช่วยวิจัย รวมทั้งนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 1/1 ที่ให้ความร่วมมือในการทดลองที่มีคุณค่าแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี ทำให้สำเร็จลุล่วงและประสบความสำเร็จในการศึกษา

ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อเพิ่มพูล คุณแม่บุญศรี นางสาวบุญทิตา เตชะทรงคุณ นายสมศักดิ์ ปัญญา นางศศิภาญจน์ ฤทธิโรจน์ และ นายภาณุพล รัตนปนัดดา ที่ให้กำลังใจ สนับสนุน และเป็นแรงผลักดันให้สามารถฟันฝ่าอุปสรรคในการทำวิจัยได้สำเร็จลุล่วงอย่างเต็มภาคภูมิ

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของบิดา มารดา ที่ได้อบรมเลี้ยงดู ให้ความรัก ความเอาใจใส่ ให้การศึกษา แก่ผู้วิจัยเสมอมา ขอพระคุณคณาจารย์ทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบันที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้แก่ผู้วิจัย ทำให้ได้รับประสบการณ์ที่ทรงคุณค่ายิ่ง

บุญทิพา เตชะทรงคุณ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	3
ความสำคัญของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
ประชากร	3
กลุ่มตัวอย่าง	3
ตัวแปรที่ศึกษา	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางภาษา	7
ความหมายของภาษา	7
ความสำคัญของภาษา	7
ทฤษฎีพัฒนาการทางภาษา	8
พัฒนาการทางภาษา	11
แนวทางในการส่งเสริมภาษาของเด็กปฐมวัย	14
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาของเด็กปฐมวัย	16
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพูด	17
ความหมายของการพูด	17
ความสำคัญของการพูด	18
พัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย	19
องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย	21
กิจกรรมที่ส่งเสริมการพูดของเด็กปฐมวัย	22
บทบาทครูในการส่งเสริมการพูดของเด็ก	24
บทบาทของพ่อแม่ที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย	25
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพูด	27
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์	28

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
ความหมายของกิจกรรมศิลปะ	28
ความสำคัญของกิจกรรมศิลปะ	29
ความหมายของกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์	32
จุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์	32
พัฒนาการทางศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัย	34
แนวการจัดกิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัย	35
ประเภทของงานศิลปะประดิษฐ์	37
บทบาทและหน้าที่ครูในการจัดกิจกรรมศิลปะ	38
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมศิลปะและศิลปะประดิษฐ์	39
3 วิธีดำเนินการวิจัย	41
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	41
ประชากร	41
การเลือกกลุ่มตัวอย่าง	41
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	41
การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพของเครื่องมือ	41
แบบแผนการทดลองและวิธีดำเนินการทดลอง	45
แบบแผนการทดลอง	45
วิธีดำเนินการทดลอง	46
การเก็บรวบรวมข้อมูล	47
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	48
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	51
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	51
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	51
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	51

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	66
ความมุ่งหมายของการวิจัย	66
สมมติฐานของการวิจัย	66
ขอบเขตของการวิจัย	66
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	67
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	67
การวิเคราะห์ข้อมูล	67
สรุปผลการวิจัย	68
อภิปรายผล	68
ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย	73
ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย	73
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	74
บรรณานุกรม	75
ภาคผนวก	81
ภาคผนวก ก	82
ภาคผนวก ข	106
ภาคผนวก ค	108
ภาคผนวก ง	110
ประวัติย่อผู้วิจัย	115

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 การจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์	42
2 แบบแผนการทดลอง	46
3 วันและกิจกรรมที่ทำการทดลอง	47
4 ผลการวิเคราะห์และเปรียบเทียบการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัยก่อนและหลัง การทำกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์	52
5 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัย ลักษณะการพูด และลักษณะประโยค จำแนกเป็นรายสัปดาห์ (คะแนนดิบ:Raw Score)	52
6 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัย ลักษณะการพูด และลักษณะประโยค จำแนกเป็นรายสัปดาห์ (คะแนนมาตรฐาน T : T-Score)	53
7 คะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัยที่ ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ ก่อนการทดลองและระหว่างการทดลองในแต่ละ ช่วงสัปดาห์ ด้านลักษณะการพูด ประกอบด้วย มีความมั่นใจในการพูด พูดออก เสียงชัดเจน พูดคล่องและพูดถูกต้อง	55
8 คะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ ก่อนการทดลองและระหว่างการทดลองในแต่ละ ช่วงสัปดาห์ ด้านลักษณะของประโยคประกอบด้วย พูดเป็นประโยคและพูดเป็น เรื่องราว	60
9 ตารางเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยก่อนและคะแนนเฉลี่ย ในสัปดาห์ที่ 8 ของการทำ กิจกรรมศิลปะประดิษฐ์เป็นรายบุคคล	63
10 แสดงคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อแบบประเมินการพูดอย่างมีโครงสร้าง ของเด็กปฐมวัย	109

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
2 แสดงคะแนนมาตรฐาน T (T – Score) ลักษณะการพูดและลักษณะประโยคของ เด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและระหว่างการทดลองในแต่ละสัปดาห์	53
3 แสดงคะแนนมาตรฐาน T (T-Score) การพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัย ก่อนการทดลองและระหว่างการทดลองในแต่ละสัปดาห์	54
4 แสดงคะแนนเฉลี่ยความมั่นใจในการพูดของเด็กปฐมวัยก่อนและระหว่างการทดลอง	56
5 แสดงคะแนนเฉลี่ยการพูดออกเสียงชัดเจนของเด็กปฐมวัยก่อนและระหว่างการทดลอง	57
6 แสดงคะแนนเฉลี่ยการพูดคล่องของเด็กปฐมวัยก่อนและระหว่างการทดลอง	58
7 แสดงคะแนนเฉลี่ยการพูดถูกต้องของเด็กปฐมวัยก่อนและระหว่างการทดลอง	59
8 แสดงคะแนนเฉลี่ยการพูดเป็นประโยคของเด็กปฐมวัยก่อนและระหว่างการทดลอง ..	61
9 แสดงคะแนนเฉลี่ยการพูดเป็นเรื่องราวของเด็กปฐมวัยก่อนและระหว่างการทดลอง ..	62
10 แสดงคะแนนเฉลี่ยลักษณะการพูดของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและคะแนนเฉลี่ย ในสัปดาห์ที่ 8	64
11 แสดงคะแนนเฉลี่ยลักษณะประโยคของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและคะแนนเฉลี่ย ในสัปดาห์ที่ 8	64

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

เด็กปฐมวัย เป็นวัยที่สำคัญที่สุดสำหรับการพัฒนาการของชีวิตมนุษย์ เพราะสิ่งที่เด็กได้รับจากประสบการณ์และการเรียนรู้ในช่วง 5 ปีแรกของชีวิต มีผลต่อการวางรากฐานที่สำคัญต่อบุคลิกภาพของเด็กที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ดังนั้น ช่วงปฐมวัยจึงเป็นช่วงที่มีความสำคัญต่อการวางรากฐานของการพัฒนาการทุกด้าน เพราะเป็นวัยที่ร่างกายและสมองกำลังเจริญเติบโต ถ้าเด็กได้รับการเลี้ยงดูที่ดีและถูกต้องตามหลักจิตวิทยาและหลักวิชาการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเด็กก็จะพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ (เพ็ญทิพา อ่วมมณี. 2547: 1; อ้างอิงจาก นโยบายและแผนการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย. 2545 – 2549: 1) ดังนั้นในการจัดการเรียนรู้ที่ถูกต้องจึงต้องยึดหลักการจัดการศึกษาที่มีการสร้างหลักสูตรที่มุ่งเน้นการพัฒนาเด็กทุกด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยอยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์เดิมที่เด็กมีอยู่ และประสบการณ์ใหม่ที่เด็กจะได้รับต้องมีความหมายกับตัวเด็ก ตามแนวคิดของทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบบูรณาการผ่านการเล่นให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการเล่นโดยใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ตามความสนใจและความต้องการของตนเอง ซึ่งสอดคล้องเหมาะสมกับวัย และความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการจัดประสบการณ์ที่หลากหลาย (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2546)

พัฒนาการทางภาษาเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่ง ที่เด็กต้องได้รับการส่งเสริม เพราะภาษาเป็นรากฐานที่สำคัญของการพัฒนาสติปัญญา ความคิดต่างๆ จะถ่ายทอดมาทางภาษา การที่เด็กได้ใช้ภาษาในการสื่อความหมาย จะทำให้ผู้ใหญ่ที่อยู่ใกล้ชิดรับรู้ถึงความรู้สึก และความต้องการของเด็ก (นภเนตร ธรรมบวร. 2544: 116) ดังที่ ไวโกตสกี (ประไพ แสงดา. 2544: 8; อ้างอิงจาก Morrow. 1993; citing Vygotsky. 1978) ได้กล่าวว่า เด็กพัฒนาเพื่อที่จะเข้าร่วมในสังคม ฉะนั้นเด็กจึงต้องเรียนรู้ที่จะเข้าใจและสร้างสัญลักษณ์ขึ้น คือ การสื่อภาษาโดยใช้สัญลักษณ์ ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมาก กระบวนการพัฒนาสัญลักษณ์ เด็กจะต้องเรียนรู้ที่จะฟัง พูด อ่าน และเขียน ซึ่งเป็นการพัฒนาทักษะทางภาษาทั้ง 4 ด้าน โดยเริ่มเรียนรู้ที่จะฟังเพื่อที่จะพูด หรือใช้กิริยาท่าทาง หรือการใช้สัญลักษณ์ หรือการวาดรูป จนกระทั่งพัฒนามาเป็นการเขียน นอกจากนี้ภาษาพูด เขียน หรือท่าทางมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิต ภาษาเป็นเครื่องมือช่วยให้เกิดการเรียนรู้ การแสดงออกถึงความคิด ความรู้สึกและความต้องการของตนเป็นแนวทางในการแสดงความคิดริเริ่ม ภาษาเป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิตของมนุษย์ การส่งเสริมให้เด็กรู้จักใช้ภาษาที่ถูกต้อง จะช่วยให้เด็กสามารถแสดงความคิด ความเข้าใจของตนให้ผู้อื่นเข้าใจได้ (เยาวพา เดชะคุปต์. 2528: 50)

การพูดเป็นทักษะหนึ่งของภาษา การพูด เป็นทักษะในการสื่อสารความหมายซึ่งเป็นทักษะการคิดพื้นฐาน ที่บอกแน่นอนว่าจะพูดเพื่อถ่ายทอดความคิดเกี่ยวกับอะไรและเพื่ออะไร การจัดโครงสร้าง

ของสิ่งที่จะพูดได้ถูกต้อง ครบถ้วน การจัดลำดับความคิดของเรื่องที่จะพูดได้ต่อเนื่องและสอดคล้องกัน การเลือกวิธีนำเสนอ และสำนวนภาษาให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ในการพูด การเรียบเรียงความคิดทั้งหมดแล้วถ่ายทอดออกมาเป็นคำพูด การใช้เทคนิคต่างๆ ที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการนำเสนอความคิด เช่น น้ำเสียง สีหน้าท่าทาง จังหวะ การพูดตามที่เรียบเรียงไว้เพื่อนำเสนอความคิดของตนเองออกมาตามลำดับต่อเนื่อง ครอบคลุมประเด็นสำคัญและมีรายละเอียดครบถ้วน โดยใช้วิธีที่เหมาะสม ทำให้ผู้ฟังเกิดการตอบสนองตามที่ต้องการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540: 33) จากพัฒนาการเด็กช่วงอายุ 2 – 7 ปี ซึ่งเป็นวัยที่สำคัญของชีวิตเนื่องจากวัยนี้เป็นวัยแห่งการเจริญเติบโตในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านภาษาเรียกได้ว่าเป็นวัยทองของภาษา เพราะระยะนี้ พัฒนาการทางภาษาเจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว รวมทั้งการรับรู้และการแสดงออกทางภาษา ดังนั้นเด็กต้องมีความสามารถเข้าใจภาษา ก่อนแล้วจึงเริ่มใช้ภาษาพูดในเวลาต่อมา (Bloom. 1978: 46) ซึ่งพัฒนาการทางการพูดของเด็กในช่วงอายุ 2 – 7 ปีนั้น เป็นระยะของการโยงความสัมพันธ์ของคำ เด็กเรียนรู้คำมากขึ้น มีการทดลองใช้คำที่ตนรู้จักในสถานการณ์ต่างๆ มาเชื่อมโยงปะติดปะต่อกันเป็นกลุ่มคำเป็นวลี และเป็นประโยคในที่สุด ดังนั้นการพูดของเด็กในวัยนี้จึงจำเป็นให้เด็กเกิดความเข้าใจภาษา และสามารถเชื่อมโยงคำต่างๆ ให้เป็นประโยคได้อย่างถูกต้องและชัดเจน (ศรียา นิยมธรรม; และ ประภัสสร นิยมธรรม. 2541: 51) การพัฒนาการพูดของเด็กปฐมวัยเริ่มจากที่บ้าน โดยที่เด็กนั้นได้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้ที่อยู่แวดล้อมตัวเด็กเพียงใด เด็กจะมีพัฒนาการทางการพูดเพียงนั้น แต่ยังมีเด็กอีกจำนวนไม่น้อยที่ไม่ได้รับการส่งเสริมด้านการพูดเท่าที่ควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ ซึ่งเนื่องจากพ่อแม่หรือผู้ปกครองต้องออกทำงานไม่มีเวลาพูดคุย ซักถาม แลกเปลี่ยนหรือถ่ายทอดประสบการณ์ต่างๆ ให้กับลูก ทำให้การพัฒนาด้านคำศัพท์ของเด็กล่าช้า เด็กใช้คำไม่ถูกต้อง ไม่เข้าใจในภาษาที่พูดหรือพูดไม่ได้ใจความ ปัญหาดังกล่าวส่งผลให้เด็กไม่สามารถสื่อสารให้ผู้อื่นทราบหรือเข้าใจตามที่ตัวเองมุ่งหวังไว้ จึงทำให้เด็กขาดความเชื่อมั่น ขาดความกล้าแสดงออก ซึ่งถ้าเราละเลยมองข้ามหรือให้การส่งเสริมพัฒนาการทางการพูดที่ไม่เหมาะสมหรือถูกต้องกับเด็กจะเป็นผลให้พัฒนาการพูดของเด็กถดถอย ล่าช้า และส่งผลต่อการพูด การสื่อสารของเด็กในระยะยาว (ฉันทนา ภาคบงกช. 2538: 2) ดังนั้นในการส่งเสริมพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาเด็กให้มีความสามารถในการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาผลของการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ที่มีต่อการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัย ซึ่งการจัดกิจกรรมนี้จะช่วยพัฒนาการพูดของเด็กปฐมวัยให้เกิดการพัฒนาจนสามารถเล่าเรื่องราวจากผลงานที่เด็กประดิษฐ์เองได้ เพราะเด็กจะได้ฝึกกระบวนการในการคิดเพื่อสื่อสารออกมาเป็นคำพูดให้สอดคล้องกับผลงานที่เด็กประดิษฐ์เองโดยใช้การพูดอย่างมีโครงสร้าง คือ ในประโยคที่เด็กพูดจะมีส่วนประกอบของ ประธาน กริยา และกรรม หรืออาจเป็นเรื่องราวที่มีคำเชื่อมและมีส่วนขยายในประโยค เมื่อเด็กได้ทำกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์จะช่วยให้เด็กได้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในการประดิษฐ์ชิ้นงานและได้รับการพัฒนาด้านการพูดอย่างมีโครงสร้างเพื่อให้เด็กสามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้ ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก

ปฐมวัยได้พิจารณาเลือกกิจกรรม และวิธีการในการส่งเสริมพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยได้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์
2. เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัยแต่ละสัปดาห์ที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์โดยรวมและรายด้าน
3. เพื่อเปรียบเทียบการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์เป็นรายบุคคล

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการส่งเสริมการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัย โดยใช้การจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ ซึ่งผลของการวิจัยจะทำให้ครู ผู้บริหาร ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัย ได้เห็นถึงประโยชน์ของการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ต่อการส่งเสริมการพูดของเด็ก และสามารถนำแนวทางการจัดกิจกรรมที่ได้จากการวิจัยนี้ไปใช้ในการพัฒนาประสบการณ์ให้แก่เด็กปฐมวัยเกี่ยวกับพัฒนาการทางการพูด ซึ่งเป็นพัฒนาการที่สำคัญทางภาษาอีกด้านหนึ่งของเด็กต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นเด็กปฐมวัยชาย – หญิง อายุระหว่าง 4 – 5 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 ของโรงเรียนวัดเวฬุราชิน เขตธนบุรี สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 2 ห้องเรียน มีจำนวนนักเรียน 48 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การศึกษาค้นครั้งนี้เป็นนักเรียนชาย – หญิง อายุระหว่าง 4 – 5 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 ของโรงเรียนวัดเวฬุราชิน เขตธนบุรี สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) มา 1 ห้องเรียน จากนั้นจึงสุ่มอย่างง่ายจำนวน 15 คนเพื่อกำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การพูดอย่างมีโครงสร้าง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **เด็กปฐมวัย** หมายถึง เด็กชาย – หญิง อายุ 4 – 5 ปี ชั้นอนุบาล 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนวัดเวฬุราชินี เขตธนบุรี จังหวัดกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร

2. **กิจกรรมศิลปะประดิษฐ์** หมายถึง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่让孩子ได้สร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์ ด้วยสื่อ วัสดุและอุปกรณ์ ได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้ความคิดอย่างอิสระ และบอกเล่า พูดคุยเกี่ยวกับงานประดิษฐ์ของตนเองและของเพื่อน ซึ่งในการจัดกิจกรรมมีขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม ดังนี้

2.1 **ขั้นนำ** เป็นการนำเข้าสู่ขั้นตอนการทำกิจกรรม ด้วยการใช้คำถาม ปริศนาคำทาย เพลง คำคล้องจองหรือสื่ออย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อกระตุ้นความสนใจของเด็ก และครูแนะนำวัสดุอุปกรณ์ ให้เด็กสังเกตเปรียบเทียบความเหมือนความแตกต่าง แล้วจึงให้เด็กได้เลือกวัสดุมาทำกิจกรรมด้วยตนเอง

2.2 **ขั้นลงมือปฏิบัติ** เป็นขั้นตอนที่เด็กจะได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองจากวัสดุที่เด็กเลือก ครูมีบทบาทเป็นผู้คอยช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ และให้การเสริมแรงแก่เด็ก

2.3 **ขั้นเล่าเรื่องจากผลงาน** ในขั้นนี้จะให้เด็กได้นำเสนอผลงานเป็นรายบุคคล โดยการเล่าเรื่อง จากนั้นครูจึงทำการบันทึกให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3. **การพูดอย่างมีโครงสร้าง** หมายถึง การสื่อสารของเด็กด้วยการเปล่งเสียงออกมาเป็นประโยคหรือเรื่องราว เพื่อสื่อสารความคิดหรือความรู้สึกให้ผู้อื่นได้รับรู้ ซึ่งสามารถบันทึกคำพูดและเก็บข้อมูลด้วยแบบประเมินการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัยที่พัฒนาขึ้นมาสำหรับกรวิจัยในครั้งนี้ โดยศึกษาการพูด 2 ด้าน คือ

3.1 **ลักษณะการพูด แบ่งได้ ดังนี้**

3.1.1 **มีความมั่นใจในการพูด** หมายถึง เด็กสามารถพูด ตอบคำถาม อธิบาย และบอกถึงรายละเอียดของผลงานตามความคิดของเด็กได้และมีการแสดงออกทางสีหน้า กิริยา น้ำเสียง และท่าทางสอดคล้องกับสิ่งที่เด็กต้องการสื่อสาร

3.1.2 **พูดออกเสียงชัดเจน** หมายถึง เด็กสามารถพูดออกเสียงคำ หรือประโยคได้อย่างชัดเจน

3.1.3 **พูดคล่อง** หมายถึง เด็กสามารถพูดได้อย่างไม่ติดขัด

3.1.4 **พูดถูกต้อง** หมายถึง เด็กอธิบายวิธีการทำสิ่งประดิษฐ์ เรื่องราวจากสิ่งประดิษฐ์ได้ตามขั้นตอน

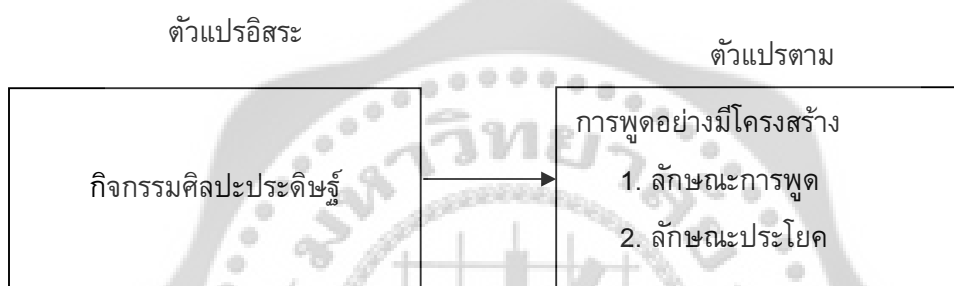
3.2 **ลักษณะประโยค แบ่งได้ ดังนี้**

3.2.1 **พูดเป็นประโยค** หมายถึง เด็กสามารถเล่าเรื่องได้สอดคล้องกับสิ่งประดิษฐ์ โดยเรื่องนั้นประกอบด้วยโครงสร้างของประโยค คือ ภาคประธานและภาคแสดงตามความคิดของเด็กได้

3.2.2 พุดเป็นเรื่องราว เด็กสามารถเล่าเรื่องได้สอดคล้องกับสิ่งประดิษฐ์ โดยเรื่องนั้นประกอบด้วยโครงสร้างของประโยค คือ ภาคประธาน ภาคแสดงและส่วนขยาย 2 ประโยคขึ้นไปตามความคิดของเด็กได้

4. เครื่องมือการประเมินการพูดอย่างมีโครงสร้าง หมายถึง แบบประเมินการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัย โดยมีเกณฑ์ที่ให้คะแนนการพูดที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น แบ่งเกณฑ์การให้คะแนนเป็น 4 ระดับ คือ 0 – 3 คะแนนดังแสดงในภาคผนวก

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. เด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ มีการพูดอย่างมีโครงสร้างโดยรวมและรายด้านสูงขึ้น
2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์มีการเปลี่ยนแปลงการพูดอย่างมีโครงสร้างแต่ละสัปดาห์แตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าเรื่องผลของการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ที่มีต่อการพูดอย่างมีโครงสร้าง ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยจำแนกเป็นหัวข้อดังต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางภาษา
 - 1.1 ความหมายของภาษา
 - 1.2 ความสำคัญของภาษา
 - 1.3 ทฤษฎีทางภาษา
 - 1.4 พัฒนาการทางภาษา
 - 1.5 แนวทางในการส่งเสริมภาษาของเด็กปฐมวัย
 - 1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาของเด็กปฐมวัย
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพูด
 - 2.1 ความหมายของการพูด
 - 2.2 ความสำคัญของ การพูด
 - 2.3 พัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย
 - 2.4 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย
 - 2.5 กิจกรรมที่ส่งเสริมการพูดของเด็กปฐมวัย
 - 2.6 บทบาทครูในการส่งเสริมการพูดของเด็ก
 - 2.7 บทบาทของพ่อแม่ที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย
 - 2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพูด
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์
 - 3.1 ความหมายของกิจกรรมศิลปะ
 - 3.2 ความสำคัญของกิจกรรมศิลปะ
 - 3.3 ความหมายของกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์
 - 3.4 จุดมุ่งหมายของกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์
 - 3.5 พัฒนาการทางศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัย
 - 3.6 แนวการจัดกิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัย
 - 3.7 ประเภทของงานศิลปะประดิษฐ์
 - 3.8 บทบาทและหน้าที่ครูในการจัดกิจกรรมศิลปะ
 - 3.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมศิลปะและศิลปะประดิษฐ์

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางภาษา

1.1 ความหมายของภาษา

ภาษาเป็นเครื่องมือพื้นฐานที่สำคัญของกระบวนการคิด ภาษาใช้ในการติดต่อทำความเข้าใจกับผู้อื่น ทำให้ผู้อื่นเข้าใจตนเองได้ จึงควรส่งเสริมทักษะทางภาษา ตั้งแต่ปฐมวัย มีผู้ที่ได้ให้ความหมายของคำว่า “ภาษา” ไว้ดังนี้

หรรษา นิลวิเชียร (2535: 201) กล่าวว่า ภาษาเป็นสิ่งที่มนุษย์ใช้ในการสื่อสารระหว่างกัน ด้วยวิธีการหลายรูปแบบซึ่งวิธีที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดคือการพูดและเขียน ซึ่งการพัฒนาทักษะดังกล่าวช่วยให้เด็กเข้าใจและเรียนรู้สิ่งต่างๆ ในสภาพแวดล้อมได้ดียิ่งขึ้น

ศรียา นิยมธรรม และ ประภัสสร นิยมธรรม (2541: 1) กล่าวถึง ความหมายของภาษา ในด้านภาษาศาสตร์ไว้ว่า ภาษาและภาษาพูดมีความหมายอย่างเดียวกัน จึงมักเป็นคำพูดที่ใช้แทนกันได้ กล่าวคือ เมื่อพูดถึงภาษาก็หมายถึง ภาษาที่ใช้พูดเพื่อสื่อความหมายในชุมชนหนึ่งๆ ในด้านจิตวิทยา ภาษาหมายถึง ความสามารถในการติดต่อกับผู้อื่น ภาษาจึงรวมเอาวิธีการต่างๆ อย่างที่ใช้ในการติดต่อเพื่อสื่อความหมายหรือเพื่อแสดงความรู้สึก

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานของไทย (2546: 822) ภาษาหมายถึงถ้อยคำที่ใช้พูดหรือเขียนเพื่อสื่อความหมายของชนกลุ่มหนึ่งหรือเพื่อสื่อความหมายเฉพาะวงการ เสียง ตัวหนังสือหรืออากัปกิริยาที่สื่อความหมายได้ โดยปริยายหมายความว่า สาระเรื่องราว เนื้อความที่เข้าใจกันได้

คาร์โรลล์ (Carroll. 1964: 4) กล่าวว่า ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อความรู้ ความคิด ความรู้สึกสู่กันและกัน

สรุปได้ว่า ภาษา หมายถึง เครื่องมือหรือสัญลักษณ์ที่ใช้สื่อสาร ถ่ายทอด รวมทั้งการสื่อความหมายทางด้านความคิด ความรู้สึก ความคิดเห็นของมนุษย์ที่อยู่ในสังคมเดียวกัน เป็นเครื่องอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ และการสื่อสารให้เข้าใจตรงกันซึ่งประกอบด้วย การพูด การเขียน การทำท่าทาง การแสดงสีหน้า เป็นต้น

1.2 ความสำคัญของภาษา

ภาษาเป็นพื้นฐานของพัฒนาการด้านต่างๆทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีนักการศึกษาได้ให้ความสำคัญของภาษาไว้ ดังนี้

ดวงเดือน ศาตราภักดิ์ (2529: 214 – 215) กล่าวว่า ภาษามีความสำคัญอยู่ 3 ประการ ได้แก่

1. เด็กสามารถใช้ภาษา เพื่อการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นและเปิดโอกาสให้เกิดกระบวนการทางสังคมขึ้น

2. เด็กสามารถใช้ภาษาเป็นคำพูดที่เกิดขึ้นภายในจากรูปแบบของการคิดโดยระบบของการใช้สัญลักษณ์ซึ่งเป็นที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาทางภาษาในระดับต่อไป

3. ภาษา เป็นการกระทำที่เกิดขึ้นภายในตัวเด็ก ดังนั้นเด็กจึงไม่ต้องอาศัยการจัดกระทำกับวัตถุจริงๆ เพื่อแก้ปัญหา เด็กสามารถสร้างจินตนาการกับวัตถุ แม้ว่าวัตถุนั้นจะอยู่นอกสายตา

หรือเคยพบเห็นมาแล้วเด็กสามารถทำการทดลองในสมองและทำได้รวดเร็วกว่าการจัดกระทำกับวัตถุ
นั้นจริงๆ

ทิตนา แชมณี และคนอื่นๆ (2535: 107) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของภาษาไว้ว่าเด็ก
จำเป็นต้องเรียนรู้ภาษา เพื่อใช้ในการคิดและสื่อความหมายการปรับตัวรับความรู้ใหม่ เด็กสามารถใช้
ภาษาในการติดต่อกับผู้อื่นทำให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน

วารภรณ์ รักวิชัย (2533: 77) ได้กล่าวว่า ภาษามีความสำคัญกับเด็กมาก เพราะการอยู่
บนสังคมเด็กจะต้องสามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้ ความพร้อมในด้านภาษา คือ ความพร้อมในการพูด การอ่าน
การฟัง (การเข้าใจ) และการเขียน

สรุปได้ว่า ภาษามีความสำคัญต่อมนุษย์เป็นอย่างมากเพราะภาษาช่วยให้มนุษย์ดำรงอยู่เป็น
สังคมสามารถสื่อสารกันได้ พัฒนาสติปัญญาอย่างเป็นระบบด้วยการรับข้อมูลจากผู้รู้หลายคนหลายรุ่น
แล้วนำมาจัดเรียงคิดต่อก่อให้เกิดความรู้ใหม่ที่อาจได้มาอย่างรวดเร็วมากกว่าที่จะศึกษาทดลองด้วย
ตนเองทั้งหมดเป็นการถ่ายทอดความรู้ความคิดและวัฒนธรรมโดยมีภาษาเป็นเครื่องมือ

1.3 ทฤษฎีพัฒนาการทางภาษา

ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ได้มีผู้ทำการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับพัฒนาการทางภาษาของเด็ก
ปฐมวัยมาเป็นเวลาช้านาน นักภาษาศาสตร์และนักจิตวิทยาศาสตร์ตลอดจนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา
ปฐมวัยต่างศึกษาวิจัยเพื่ออธิบายเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาของเด็ก พัฒนาการทางภาษาและความสามารถ
ในการใช้ภาษาของเด็ก จนเกิดแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย ดังนี้
เพียเจต์ (กัญญาดาพัชฌ์ เพ็ชรรัตน์. 2551: 27; อ้างอิงจาก Piaget. 1962) กล่าวว่า เด็ก
ไม่ได้เกิดมาพร้อมความรู้ และความคิดเด็กเรียนรู้โลกรอบตัว และพัฒนาความคิดไปตามลำดับขั้น
ความเจริญเติบโตทางความคิดพัฒนาไปพร้อมกับพัฒนาการทางกาย ดังนั้นภาษาที่เด็กใช้เป็นการแสดงถึง
ระดับพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็ก การเรียนรู้ภาษาส่วนใหญ่ใช้ขั้นพัฒนาการทางสติปัญญาอธิบาย
ดังนี้

1. ขั้นประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว
2. ขั้นความคิดก่อนเกิดปฏิบัติการ
3. ขั้นปฏิบัติการตามแบบรูปธรรม
4. ขั้นปฏิบัติการตามนามธรรม

เพียเจต์ อธิบายว่า ในแต่ละขั้นพัฒนาการเด็กจะพัฒนาโครงสร้างทางความคิด การเรียนรู้
และการรับรู้ ซึ่งเรียกว่า Schema (สกีมา) หรือรูปแบบของพฤติกรรมที่บุคคลใช้ในการนึกคิด และแสดงออก
โดยใช้หลักการของพัฒนาการด้านการรับรู้ กล่าวคือ เด็กจะเรียนรู้ภาษา โดยรับรู้ข้อมูลใหม่ (Assimilation)
และปรับเปลี่ยนแนวคิดในการรับรู้ข้อมูลใหม่ (Accommodation) โดยผ่านหลักการจัดระบบ ปรับตัว
และรักษาความสมดุล

นอกจากนี้เพียเจต์ยังเชื่อว่า มนุษย์จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้เพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับ
พัฒนาการทางสติปัญญาของแต่ละคน นั่นก็คือ เขาได้เน้นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะเรียนด้วยตนเองมากที่สุด

เพียเจท์ เน้นที่การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนน้อยมาก ครูมีบทบาทเป็นผู้ร่วมมือให้ความช่วยเหลือในการจัดการเรียนรู้ และเป็นผู้เตรียมเนื้อหาประสบการณ์ที่จะทำให้เด็กค้นพบความรู้ด้วยตนเองเท่านั้น การจัดประสบการณ์ตรงให้เด็กได้แสดงออกในการคิดและการสนทนาระหว่างเด็กด้วยกันในสภาพที่เป็นจริง จะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ดีตามศักยภาพ สามารถพัฒนาการสื่อสารได้ดี (ประสาธ ธิศปริดา. 2523: 12 ; อ้างอิงจาก Piaget. n.d: *The Language and Thought of the Child.*)

บรูเนอร์ (เยาเวพา เดเซคูปต์. 2542: 69; อ้างอิงจาก Bruner. 1969) ได้แบ่งพัฒนาการทางสติปัญญาและการคิดของมนุษย์ออกเป็น 3 ขั้นคือ

1. Enactive Stage ขั้นนี้เปรียบได้กับขั้นประสาทรับรู้และการเคลื่อนไหวของเพียเจท์ เป็นขั้นที่เด็กจะเรียนรู้จากการกระทำ (Learning by Doing) มากที่สุด

2. Iconic Stage ขั้นนี้เปรียบได้กับขั้นก่อนการปฏิบัติการคิดของเพียเจท์ ซึ่งจะครอบคลุมขั้นการคิดก่อนเกิดสังกัปและการคิดแบบสหัชญาณ ในวัยนี้เด็กจะเกิดการคิดเกี่ยวข้องกับความจริงมากขึ้น เด็กจะเกิดความคิดจากการรับรู้เป็นส่วนใหญ่ อาจมีจินตนาการบ้าง แต่ยังไม่สามารถคิดได้ลึกซึ้งเหมือนขั้นปฏิบัติการคิดด้วยรูปธรรมของเพียเจท์

3. Symbolic Stage เป็นพัฒนาการขั้นสูงสุดของบรูเนอร์ เปรียบได้กับขั้นปฏิบัติการคิดด้วยรูปธรรมและขั้นปฏิบัติการคิดด้วยนามธรรมของเพียเจท์ เด็กสามารถเข้าใจความสัมพันธ์ของสิ่งของ สามารถเกิดความคิดรวบยอดในสิ่งต่างๆ ที่ซับซ้อนได้มากขึ้น

หลักสำคัญที่ควรคำนึงในการสอนตามแนวคิดของบรูเนอร์ คือ ครูต้องมีวิธีการจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกพึงพอใจในการเรียนรู้ ด้วยการสร้างแรงจูงใจภายในให้กับเด็ก กิจกรรมการเรียนการสอนควรจัดให้สอดคล้องกับหลักพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็ก เด็กเล็กควรได้รับการสอนในสิ่งที่เป็นรูปธรรม ต่อมาจึงค่อยๆ ขยายความคิดรวบยอดนั้นให้เป็นนามธรรมมากขึ้น

ไวโกตสกี (ภิญญาดาพัชญ์ เพ็ชรรัตน์. 2551: 28; อ้างอิงจาก Vygotsky. 1978: *Mind in Society ; The development of Higher Psychological Processes*) อธิบายว่า อิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูที่ถ่ายทอดวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ มีผลต่อการเรียนรู้ของเด็ก กล่าวคือ เด็กจะเรียนภาษาจากบุคคลรอบข้าง หรือบริบทแวดล้อมและส่งผลต่อพัฒนาการทางสติปัญญา ไวโกตสกีเชื่อว่า เด็กมีความต้องการภายในที่จะมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม บทบาทผู้ใหญ่เป็นสิ่งสำคัญต่อการเรียนรู้ของเด็ก โดยช่วยชี้แนะและขยายประสบการณ์ทางภาษาสำหรับเด็ก เมื่อระดับการเรียนรู้ภาษาของเด็กแตกต่างจากระดับที่สามารถทำได้

จากแนวคิดของไวโกตสกีที่กล่าวถึงการใช้ภาษาของเด็กในการพัฒนาความสามารถทางการคิด คำพูดที่เด็กพูดส่งผลต่อพัฒนาการทางการคิดที่เป็นกระบวนการภายในของเด็ก ซึ่งสามารถแบ่งพัฒนาการทางภาษาออกเป็น 3 ขั้น คือ

1. ภาษาสังคม (Social Speech) ตั้งแต่แรกเกิดถึง 3 ปี เป็นภาษาที่ใช้ในการพัฒนาปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เด็กใช้ภาษาเพื่อแสดงความคิด สื่อสารอารมณ์ และควบคุมพฤติกรรมผู้อื่น

2. ภาษาพูดกับตนเอง (Egocentric Speech) ตั้งแต่ 3 – 7 ปี เด็กวัยนี้จะมีภาษาพูดกับตัวเอง เข้าใจภาษาของตนเองโดยไม่เกี่ยวข้องกับใคร และมักพูดคนเดียวเพื่อประสานความคิดกับพฤติกรรม

3. ภาษาภายในตนเอง (Inner Speech) อายุ 7 ขวบ เป็นการพัฒนาภาษาภายในสำหรับแก้ปัญหาที่ซับซ้อน เด็กจะใช้ภาษาช่วยคิดวางแผนหรือพัฒนาขั้นตอนในการแก้ปัญหา

จอห์น ดิวอี้ (Dewey. 1944: 163 – 178) กล่าวว่า การศึกษาคือความเจริญงอกงาม ทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญาและคุณธรรม ดังนั้นกระบวนการสร้างสรรค์ประสบการณ์ใหม่ที่ต่อเนื่องกันกับประสบการณ์เก่า ต้องส่งเสริมให้เกิดประสบการณ์ใหม่เพื่อเป็นวิธีนำไปสู่ความรู้ความเข้าใจในปัจจุบันและอนาคตได้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริงเป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะกลุ่มปฏิบัติการที่เรียนรู้ด้วยประสบการณ์ตรงจากการเผชิญสถานการณ์จริงและการแก้ปัญหา เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากการกระทำ ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง ฝึกคิด ฝึกลงมือกระทำ ฝึกทักษะกระบวนการต่างๆ ฝึกการแก้ปัญหาด้วยตนเองและฝึกทักษะการแสวงหาความรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งทางทฤษฎีและการปฏิบัติตามแนวประชาธิปไตย กระบวนการเรียนรู้แบบแก้ปัญหา เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อให้ผู้เรียนคิดเป็นและแก้ปัญหาเป็น ปัจจุบันการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริงเป็นการเรียนรู้ในแบบ Learning by Doing ผู้เรียนจะเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ผลจากการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการจัดประสบการณ์ของ จอห์น ดิวอี้ คือ

1. ผู้เรียนมีความสุขกับการเรียนรู้อย่างสนุกสนาน โดยผ่านกิจกรรมที่หลากหลายและสื่อที่เร้าความสนใจ

2. ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสนใจ ตามความถนัดและศักยภาพด้วยการศึกษา ค้นคว้า ฝึกปฏิบัติฝึกทักษะจนถึงการเรียนรู้ด้วยตนเองทำให้เกิดความเชื่อมั่นเป็นแรงจูงใจให้เกิดการเรียนรู้ ผู้เรียน

3. กิจกรรมกลุ่มช่วยเสริมสร้างลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ เกิดกระบวนการทำงาน เช่น มีการวางแผนการทำงาน มีความรับผิดชอบ เสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีวินัยในตนเอง มีพฤติกรรมที่เป็นประชาธิปไตย เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ผู้เรียนที่เรียนรู้ซ้ำจะเรียนรู้อย่างมีความสุข มีชีวิตชีวา ได้รับกำลังใจและได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อน ทำให้เกิดความมั่นใจ ผู้เรียนที่ดีจะได้แสดงความสามารถของตนเอง มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และแบ่งปันสิ่งที่ดีให้แก่อีก

4. ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดจากการร่วมกิจกรรมและการค้นหาคำตอบจากประเด็นคำถามของครูผู้สอนและเพื่อนๆ สามารถค้นหาคำตอบและวิธีการได้ด้วยตนเอง สามารถแสดงออกได้ชัดเจนมีเหตุผล

5. ทุกขั้นตอนของการจัดกิจกรรมจะสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อให้ผู้เรียนได้ซึมซับสิ่งที่ดีงามไว้ในตนเองอยู่ตลอดเวลา

6. คำนี้ถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในการเรียนรู้ และการปฏิบัติงาน โดยให้แต่ละคนเรียนรู้ได้ตามศักยภาพของตน ไม่นำผลงานของผู้เรียนมาเปรียบเทียบกัน มุ่งเน้นให้ผู้เรียนแข่งขันกับตนเองและไม่เล็งผลเลิศจนเกินไป

7. ผลที่เกิดกับผู้เรียนคือ ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข เกิดการพัฒนารอบด้าน มีอิสระที่จะเลือกวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง และนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

ตัวชี้เชื่อว่า เมื่อเด็กเกิดการเรียนรู้จากการกระทำ (Learning by Doing) เด็กจะเกิดความคุ้นเคยและกล้าแสดงออก สามารถพูด เล่าเรื่องที่ตนคิดและทำทำทางได้อย่างเข้าใจความหมาย มีพัฒนาการทางภาษาที่สูงขึ้น

สรุปได้ว่า แนวคิดทฤษฎีพื้นฐานสามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยได้ ทั้งในด้านการเป็นแบบอย่างของผู้ใหญ่ การให้แรงเสริมทางบวก การที่เด็กได้อยู่ในสภาพแวดล้อมของการใช้ภาษาที่ดี รวมไปถึงการให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงในการทำกิจกรรมต่างๆ จะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางภาษาเป็นไปในทางที่ดีและเรียนรู้อย่างมีความสุข

1.4 พัฒนาการทางภาษา

เด็กมีความสามารถในการเรียนรู้ภาษาติดตัวมาแต่กำเนิด เป็นไปโดยอัตโนมัติ และมีความต่อเนื่อง มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงพัฒนาการเรียนรู้ทางภาษาของเด็กปฐมวัย ดังนี้

โลแกน และ โลแกน (Logan; & Logan. 1974: 207) ได้แบ่งขั้นตอนพัฒนาการทางภาษาออกเป็น 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. ระยะเวลาปะปะ (Random Stage หรือ Pre-linguistic Stage) อายุแรกเกิด ถึง 6 เดือน ในระยะนี้เป็นระยะที่เด็กจะเปล่งเสียงดังๆ ที่ยังไม่มีความหมาย การเปล่งเสียงของเด็กก็เพื่อบอกความต้องการของเขา และเมื่อได้รับการตอบสนองเขาจะรู้สึกพอใจ ตัวอย่างเช่น เด็กจะร้องเมื่อถูกปล่อยให้อยู่คนเดียว หรือเมื่อรู้สึกหิว ฉี่ ฯลฯ หรือการรู้สึกเป็นสุขที่ได้ส่งเสียงออกมา เมื่อเด็กอายุได้ 6 เดือน จะเริ่มออกเสียง อ้อ-แอ้ และเริ่มเปล่งเสียงต่างๆ ซึ่งไม่มีผู้ใดเข้าใจแยกแยะได้นอกจากนักภาษาศาสตร์ ในช่วงนี้จะเป็นช่วงที่ดีของการสนับสนุนให้เด็กพัฒนาทางการพูด ถ้าหากเด็กมีสุขภาพดีทั้งกายและใจ จะมีโอกาสพัฒนาทางภาษาได้ดีกว่าเด็กที่ไม่สบาย เจ็บป่วย ร้องไห้โยเย

2. ระยะเวลาแยกแยะ (Jargon Stage) อายุ 6 เดือน ถึง 1 ปี หลังจาก 6 เดือนขึ้นไป เด็กจะเริ่มเข้าสู่ระยะที่ 2 ซึ่งจะสามารถแยกแยะเสียงต่างๆ ที่เขาได้ยิน และเด็กจะรู้สึกพอใจที่จะได้ส่งเสียง ถ้าเสียงใดที่เขาเปล่งออกมาได้รับการตอบสนองในทางบวก เขาก็จะเปล่งเสียงนั้นซ้ำอีก ในบางครั้งเด็กจะเลียนเสียงสูงๆ ต่ำๆ ที่มีคนพูดคุยกับเขา

3. ระยะเวลาเลียนแบบ (Imitation Stage) อายุ 1 – 2 ขวบ ในระยะนี้เด็กจะเริ่มเลียนเสียงต่างๆ ที่เขาได้ยิน เช่น เสียงของพ่อแม่ ผู้ใหญ่ที่ใกล้ซิด เป็นต้น เสียงที่เปล่งออกมาอย่างไม่มีความหมายจะค่อยๆ หายไป และเด็กจะเริ่มฟังเสียงที่ได้รับการตอบสนอง ซึ่งนับว่า พัฒนาการทางภาษาจะเริ่มต้นอย่างแท้จริงในระยะนี้

4. ระยะเวลาขยาย (The Stage of Expansion) อายุ 2 – 4 ขวบ ในระยะนี้เด็กจะหัดพูด โดยเริ่มจากการหัดเรียกชื่อคน สัตว์ และสิ่งของที่อยู่ใกล้ตัว เขาจะเริ่มเข้าใจถึงการใส่สัญลักษณ์ในการสื่อความหมาย ซึ่งเป็นการสื่อความหมายในโลกของผู้ใหญ่ การพูดของเด็กในระยะแรกๆ จะเป็นการออกเสียง

คำนามต่างๆ เป็นส่วนใหญ่ เช่น พ่อ แม่ พี่ น้อง นก แมว หมา ไก่ ปู ปลา ฯลฯ และคำคุณศัพท์ต่างๆ ที่เขาเห็น รู้สึก ได้ยิน เด็กในวัยต่างๆ จะสามารถพูดได้ ดังนี้

อายุ 2 ขวบ เด็กเริ่มพูดเป็นคำโดยจะสามารถใช้คำนามได้

อายุ 3 ขวบ เด็กจะเริ่มพูดเป็นประโยคได้

อายุ 4 ขวบ เด็กจะเริ่มใช้คำศัพท์ต่างๆ และรู้จักการใช้คำเต็มหน้า และลงท้าย อย่างที่ผู้ใหญ่ใช้กัน

5. ระยะโครงสร้าง (Structure Stage) อายุ 4 – 5 ขวบ ระยะนี้ เด็กจะเริ่มพัฒนาความสามารถในการรับรู้และการสังเกต เด็กจะเริ่มเล่นสนุกสนานกับคำ รู้จักคิดคำ และประโยคของตนเอง โดยอาศัยการผูกคำจากวลี และประโยคที่เขาได้ยินคนอื่นๆ พูด เด็กจะเริ่มคิดกฎเกณฑ์ในการประสมคำ และหาความหมายของคำและวลี โดยเด็กจะเริ่มรู้สึกสนุกกับการเปล่งเสียง ด้วยการเล่นเป็นเกมกับเพื่อนๆ หรือสมาชิกในครอบครัว ส่วนทางด้านภาษาศาสตร์ โครงสร้างทางภาษาจะประกอบด้วย หน่วยเสียง หน่วยคำ และหน่วยประโยค แต่ละหน่วยจะมีโครงสร้างที่แตกต่างกันไป ภาษาจึงต้องใช้หน่วยคำ ประกอบกันเป็นหน่วยประโยค จึงจะสื่อความเข้าใจได้ (เบญจวรรณ วรรณรัตน์. 2530: 26) ซึ่งประโยคแต่ละประโยค ประกอบด้วย 2 ภาค คือ ภาคประธานและภาคแสดง ภาคประธาน หมายถึง ส่วนที่ผู้กล่าวอ้างขึ้นก่อนเพื่อให้รู้ว่าเป็นส่วนสำคัญของข้อความว่าเป็นใครหรือสิ่งใด ภาคประธานมักเป็นคำนาม หรือสรรพนาม ส่วนภาคแสดง หมายถึง ส่วนที่แสดงอาการของภาคประธานให้ได้ความครบถ้วนว่าแสดงอาการอย่างไร

จะเห็นได้ว่า โครงสร้างทางภาษามีความสัมพันธ์กับพัฒนาการทางภาษา เพราะเด็กเริ่มเรียนรู้คำต่างๆ และคิดประโยคเป็นของตนเองได้ ส่วนใหญ่เด็กในวัยนี้จะพูดประโยคความเดียว เมื่อได้รับการส่งเสริมทางภาษาที่ดี จะพูดประโยคความรวม โดยมีคำเชื่อมในประโยค เช่น แต่ และ หรือ เป็นต้น

6. ระยะตอบสนอง (Responding Stage) อายุ 5 – 6 ขวบ ในระยะนี้ความสามารถในการคิดและพัฒนาการทางภาษาของเด็กจะสูงขึ้น เขาจะเริ่มพัฒนาภาษาไปสู่ภาษาที่เป็นแบบแผนมากขึ้น และสามารถใช้ภาษาเหล่านั้นกับสิ่งต่างๆ รอบตัวได้ การพัฒนาทางภาษาของเด็กในวัยนี้ จะเริ่มต้นขึ้นเมื่อเขาเข้าเรียนในชั้นอนุบาล โดยเด็กจะเริ่มใช้ไวยากรณ์อย่างง่ายได้ รู้จักใช้คำที่เกี่ยวข้องกับบ้านและโรงเรียน ภาษาที่เด็กใช้ในการสื่อความหมายในระยะนี้จะเกิดจากสิ่งที่เขามองเห็นและรับรู้

7. ระยะสร้างสรรค์ (Creative Stage) อายุ 6 ปีขึ้นไป ในระยะนี้ ได้แก่ ระยะที่เด็กเริ่มเข้าโรงเรียน เด็กจะเล่นสนุกกับคำ และหาวิธีสื่อความหมายด้วยตัวเลข เด็กในระยะนี้จะพัฒนา วิเคราะห์ และสร้างสรรค์ทักษะในการสื่อความหมาย โดยใช้ถ้อยคำสำนวนการเปรียบเทียบและภาษาพูดที่เป็นนามธรรมมากขึ้น และเขาจะรู้สึกสนุกกับการแสดงความคิดเห็นด้วยการพูดและการเขียน

สรุปได้ว่า ในช่วง 6 ปีแรกของชีวิต การเรียนรู้ภาษาของเด็กมีความสำคัญอย่างยิ่ง การส่งเสริมให้เด็กใช้ภาษาอย่างสร้างสรรค์ จะช่วยให้เด็กพูดอย่างมีโครงสร้างทางภาษาได้อย่างเหมาะสม นำไปสู่การแสดงความเข้าใจของตนให้ผู้อื่นเข้าใจได้

เนสเซล และคณะ (हररषषष ढलवलषषष. 2535: 207 – 208; อ้างอิงจาก Nessel; et al. 1989) ได้อ้างถึงผลงานวิจัยเกี่ยวกับพัฒนาการทางภาษาของเด็ก ประกอบด้วยขั้นพัฒนาการต่อไปนี้

ขั้นแรกเริ่ม (Pre-language) เด็กอายุ 1 – 10 เดือน

ขั้นนี้เด็กจะมีความสามารถจำแนกเสียงต่างๆ ได้ แต่ยังไม่มีความสามารถควบคุมการออกเสียงได้ เด็กจะทำเสียงอ้อแอ้ หรือเสียงที่แสดงอารมณ์ต่างๆ เด็กจะพัฒนาการออกเสียงขึ้นเรื่อยๆ จนใกล้เคียงกับเสียงในภาษาจริงๆ มากขึ้นตามลำดับ เรียกว่า เป็นคำพูดเทียม (Pseudo word) พ่อแม่ที่ตั้งใจฟังและพูดตอบ จะทำให้เด็กเพิ่มความสามารถในการสื่อสารมากยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 1 อายุ 10 – 18 เดือน

เด็กจะควบคุมการออกเสียงคำที่จำได้ สามารถเรียนรู้คำศัพท์ในการสื่อสาร ถึงห้าสิบคำ คำเหล่านี้จะเกี่ยวข้องกับสิ่งของ สัตว์ คน หรือเรื่องราวในสิ่งแวดล้อม การที่เด็กออกเสียงคำหนึ่งคำหรือสองคำ อาจมีความหมายรวมถึงประโยคหรือวลีทั้งหมด การพูดชนิดนี้มีชื่อเรียกว่า Holophrastic Speech

ขั้นที่ 2 อายุ 18 – 20 เดือน

การพูดขั้นนี้จะเป็นการออกเสียงคำสองคำและวลีสั้นๆ มีชื่อเรียกว่า Telegraphic Speech คล้ายๆ กับการโทรเลข คือ มีเฉพาะคำสำคัญสำหรับสื่อความหมาย เด็กเรียนรู้คำศัพท์มากขึ้นถึง 300 คำ มีคำกริยา และคำปฏิเสธรวมอยู่ด้วย เด็กจะสนุกสนานกับการพูดคนเดียวด้วยการทดลองพูดคำ และโครงสร้างหลายรูปแบบ

ขั้นที่ 3 อายุ 20 – 30 เดือน

เด็กจะเรียนรู้ศัพท์เพิ่มขึ้นถึง 450 คำ วลีจะยาวขึ้น พูดประโยคความเดียวสั้นๆ มีคำคุณศัพท์รวมอยู่ในประโยค

ขั้นที่ 4 อายุ 30 – 36 เดือน

คำศัพท์จะเพิ่มมากขึ้นถึง 1,000 คำ ประโยคเริ่มซับซ้อนขึ้น เด็กที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่มีการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาที่ดี จะแสดงให้เห็นถึงความเจริญงอกงามทางด้านจำนวนคำศัพท์ และรูปแบบของประโยคอย่างชัดเจน

ขั้นที่ 5 อายุ 36 – 54 เดือน

เด็กสามารถสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพในครอบครัวและกับผู้คนรอบข้าง จำนวนคำศัพท์ที่เด็กรู้มีประมาณ 2,000 คำ เด็กใช้โครงสร้างของประโยคหลายรูปแบบ เด็กจะพัฒนาพื้นฐานการสื่อสารด้วยวาจาอย่างมั่นคง และเริ่มต้นเรียนรู้ภาษาเขียน

ซีฟีลท์ (हररषषष ढลवलषषष. 2535: 208; อ้างอิงจาก Seefeldt. 1986) ได้กล่าวถึงการเรียนภาษาระดับพื้นฐานของเด็กไว้ 5 ระดับ ดังนี้

1. ระบบเสียง เด็กทารกพยายามเรียนรู้ระบบเสียงในภาษาของตน โดยการออกเสียงหลายๆ ลักษณะ และเริ่มนำเสียงมาเชื่อมต่อกันเพื่อให้มีความหมาย

2. ลักษณะคำพูด เด็กเริ่มเรียนรู้ว่า การผสมกันของเสียงทำให้เกิดความหมาย เด็กเริ่มเรียนรู้คำศัพท์ใหม่ๆ จนกระทั่งถึงวัยก่อนประถมศึกษา เด็กจึงเริ่มเข้าใจกฎของคำ

3. การสร้างประโยค เด็กเรียนรู้การสร้างประโยคหรือไวยากรณ์ ด้วยการเริ่มนำคำมาสร้างประโยค เด็กจะเข้าใจโครงสร้างไวยากรณ์จากการเข้าใจประโยคที่มีคำจำนวนมากขึ้น เมื่ออายุ 2 – 3 ปี เด็กจะพูดประโยคความเดียวชนิดต่างๆ ได้ เช่น ประโยคคำสั่ง ประโยคปฏิเสธ ประโยคคำถาม เด็กจะใช้ประโยคที่มีคำเชื่อมหรืออนุประโยคได้เมื่ออายุ 5 – 7 ปี และเด็กจะใช้คำนามสรรพนามได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งจะใช้ประโยคหลายความหรือสังกรประโยคได้เมื่ออายุประมาณ 7 ปี

4. ความหมาย ในขณะที่เด็กเรียนเสียงและโครงสร้างของภาษา เด็กจะเรียนรู้ด้วยว่าความหมาย (Semantics) ของคำขึ้นอยู่กับบริบท (Context) ของการใช้คำนั้นๆ ด้วย กระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ความหมายเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน และสัมพันธ์กับขั้นตอนการพัฒนาทางสติปัญญาของเพียเจท์ กล่าวคือ ในขั้นประสาทสัมผัส เด็กจะใช้คำพูดคำเดียวแทนประโยคทั้งหมด ความหมายของคำขึ้นอยู่กับสถานการณ์ของการใช้คำ เช่น เด็กกำลังเดินหาพ่อ และพูดว่า “พ่อ” มีความหมายว่า พ่ออยู่ไหน เมื่ออายุ 2 – 7 ปี หรือขั้นก่อนปฏิบัติการ เด็กจะแยกคำออกจากประโยคพร้อมกับใส่ความหมาย ซึ่งสัมพันธ์กับการกระทำที่เป็นรูปธรรมเท่านั้น และเมื่ออายุ 7 – 11 ปี ซึ่งเป็นขั้นปฏิบัติการรูปธรรม เด็กจะเข้าใจความหมายได้ดียิ่งขึ้น แต่ก็ยังต้องการประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมอยู่ เด็กอาจอธิบายคำว่า “บ้าน” ว่าหมายถึง สถานที่สำหรับนอน รับประทานอาหาร และให้เพื่อนมาเยี่ยม

5. การใช้ภาษา เด็กจะเรียนรู้การใช้ภาษา (Pragmatics) อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่เด็กอยู่ เด็กที่ย้ายสถานที่ไปอยู่ที่ใหม่ก็จะเรียนรู้ภาษาของสังคมใหม่นั้น อันเป็นขั้นการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยที่เป็นขั้นตอนหรือเป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง แต่ละขั้นตอนมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยเริ่มจากขั้นตอนที่ง่ายไม่ซับซ้อน ไปสู่ขั้นตอนที่มีความยุ่งยากซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ระยะแรกเป็นระยะของการส่งเสียงอ้อแอ้ แล้วพัฒนาเสียงไปเรื่อยๆ จนเป็นคำศัพท์ เป็นวลี และเป็นประโยคที่สื่อความหมายได้โดยสมบูรณ์ที่สุด

สรุปได้ว่า พัฒนาการทางภาษาของเด็ก เป็นกระบวนการที่มีขั้นของการพัฒนาในช่วงแรกๆ ไปจนกระทั่งถึงขั้นตอนการพัฒนาการเรียนรู้ภาษาอย่างสมบูรณ์ เด็กทุกคนจะมีการพัฒนาไปตามขั้นตอนและกระบวนการที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งเริ่มตั้งแต่ขั้นตอนที่ง่ายๆ ไม่ซับซ้อน ไปสู่ขั้นที่ยุ่งยากซับซ้อน และมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปตามอายุและพัฒนาการ

1.5 แนวทางในการส่งเสริมภาษาของเด็กปฐมวัย

เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการทางภาษาอย่างรวดเร็ว จากฟังอย่างไม่รู้ความเป็นรู้เรื่องมากมาย จากพูดไม่ได้เป็นพูดได้คล่องแคล่ว จากอ่านไม่ได้เป็นอ่านได้จากคำคุณหรืออ่านจากสัญลักษณ์ง่ายๆ จากเขียนแบบขีดเขียนเป็นเขียนแบบสื่อความได้ พัฒนาการทางภาษาที่รวดเร็วมากมายในวัยนี้ หากได้รับการส่งเสริมอย่างเหมาะสมจะช่วยให้เด็กใช้ภาษาได้เป็นอย่างดีดังที่มีผู้กล่าวถึงแนวทางในการส่งเสริมไว้ดังนี้

ฉันทนา ภาคบงกช (2538: 1 – 2) กล่าวว่า ภาษาสามารถพัฒนาได้ดีในบรรยากาศที่ผ่อนคลาย มีการยอมรับ และไม่ถูกวิพากษ์วิจารณ์ ปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมให้เด็กได้มีความก้าวหน้าทางภาษาอย่างรวดเร็ว มีดังนี้

1. การจัดสภาพแวดล้อมทางภาษา ชั้นเรียนและโรงเรียนควรตกแต่งด้วยคำ หรือข้อความ ซึ่งเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน

2. การเล่น การเล่นของเด็กเปรียบได้กับการทำงานในโลกของผู้ใหญ่ การพัฒนาภาษาส่วนมากเกิดจากประสบการณ์จริง จึงควรจัดกิจกรรมต่างๆ ให้เด็กได้เล่น

3. การอ่าน การอ่านเป็นสื่อของการเรียนรู้ ควรจูงใจให้เด็กรักการอ่าน เช่น การอ่านนิทานให้ฟัง

4. การเขียน การอ่านมีความสัมพันธ์กับการเขียน ควรจัดกิจกรรมการเขียนให้สัมพันธ์กับสิ่งที่เด็กอ่าน

5. การใช้สิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน เช่น การสื่อข้อความถึงเด็กและข้อความถึงผู้ปกครอง การซื้อสิ่งของ เป็นต้น

หรรษา นิลวิเชียร (2535: 233 – 234) เสนอแนวทางประกอบการสอนภาษาศิลปะในชั้นเรียนเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. การใช้มือและนิ้วประกอบการท่องบทร้อยกรอง ประกอบการร้องเพลง และประกอบการเล่านิทาน เช่น เพลงแมงมุมมลาย เป็ดน้อยห้าตัว เป็นต้น

2. ละครสมมุติ เด็กแสดงท่าทางและบทบาทตามเรื่องราวที่ได้ฟังจากการเล่า หรือการอ่านของครู

3. การใช้หุ่น หุ่นที่ทำขึ้นจากวัสดุหลากหลายชนิด เช่น หุ่นนิ้วมือ หุ่นถุงกระบอก หุ่นถุงมือ หนังสติ๊ก ฯลฯ โดยครูทำเองด้วยความร่วมมือจากนักเรียน หรือจากที่ซื้อหามา สามารถนำมาประกอบการเล่าเรื่องในช่วงเวลาพักผ่อนของเด็กได้ วัสดุที่ใช้ทำหุ่น ได้แก่ ถุงเท้า ถุงกระดาษ ไม้ผ่าสำลี จานกระดาษ ผาขวด ฯลฯ เด็กจะได้มีโอกาสพัฒนาทักษะการฟัง ตลอดจนได้พัฒนาการใช้ภาษาอย่างถูกต้องด้วย

4. แผ่นป้ายสำลี การเล่านิทานโดยการใช้แผ่นป้ายสำลี จะช่วยฝึกทักษะการฟัง การทำนายเหตุการณ์ การเรียงลำดับ ตลอดจนให้การช่วยให้เด็กแต่งนิทานขึ้นมาเอง และการใช้ตัวละครที่เป็นรูปธรรมประกอบ

5. การฟังเทปนิทาน เทปเหล่านั้นอาจซื้อจากร้านค้า หรืออัดเองโดยครูหรือบุคคลอื่นเป็นผู้เล่า

6. การแต่งเรื่องจากภาพ เด็กๆ จะได้พัฒนาการใช้ภาษาและการเรียนรู้คำศัพท์ที่เพิ่มขึ้น

7. หนังสือเด็ก ครูและผู้ปกครองเป็นบุคคลสำคัญในการช่วยให้เด็กรักการอ่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเลือกหาหนังสือที่ดีมีคุณค่า สอดคล้องกับความสนใจ และระดับความยากง่ายเหมาะสม

กับวัยของเด็ก ครูและผู้ปกครองอ่านหนังสือให้เด็กฟังเป็นประจำ มีการตั้งคำถามและสนทนาเกี่ยวกับตัวละคร หรือเนื้อเรื่องหลังการอ่าน นอกจากนี้ครูอาจให้เด็กจัดทำหนังสือเอง ทั้งการเขียนเรื่อง และวาดภาพประกอบ สำหรับชั้นเด็กเล็ก ครูอาจให้เด็กเป็นผู้เล่าและครูช่วยเขียนให้ตามคำบอก

8. การทำบัตรในโอกาสต่างๆ เช่น บัตรอวยพรปีใหม่ วันเกิด วันแม่ บัตรเชิญ บัตรแสดงความยินดี ฯลฯ โดยที่เด็กเป็นผู้เขียนเอง หรือเด็กบอกให้ครูเขียน

9. การพานักเรียนไปห้องสมุดประชาชน หรือห้องสมุดของสถานศึกษาอื่นๆ ที่ใกล้เคียงตามโอกาส

10. การเชิญวิทยากร ครูอาจเชิญผู้สูงอายุ ผู้ปกครองหรือบุคคลอื่นๆ ในท้องถิ่นมาอ่านหนังสือ หรือเล่านิทานให้เด็กฟังตามโอกาส

การจัดประสบการณ์ด้านภาษาให้แก่เด็กปฐมวัย จะต้องคำนึงการบูรณาการทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ตลอดจนวิชาการต่างๆ เข้าด้วยกัน เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริงในสิ่งแวดล้อมที่มีความหมาย ครูควรจัดกิจกรรมให้เด็กได้มีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น ได้มีโอกาสสำรวจค้นคว้า ทดลอง ทั้งนี้เพื่อพัฒนาเด็กให้มีคุณสมบัติของการเป็นผู้ส่งสาร และรับสารอย่างมีประสิทธิภาพ ให้ทันกับโลกยุคข้อมูลข่าวสารในปัจจุบันและอนาคต

จากที่ได้กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่า แนวทางในการส่งเสริมภาษาให้เด็กปฐมวัยมีหลายวิธี ทั้งการจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และวิธีการที่เอื้อ จากสิ่งที่เด็กสนใจ ที่จะช่วยสร้างความพร้อมทางภาษาให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก การฟังการอ่านในสิ่งที่เด็กสนใจได้รับความรู้ อยากจะพูดจะเขียนสื่อสารออกมาอย่างมั่นใจและมีความสุข เป็นความพร้อมที่ผู้ใหญ่สามารถส่งเสริมให้เกิดขึ้นกับเด็ก

1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาของเด็กปฐมวัย

งานวิจัยในประเทศ

กาญจนา สุวรรณธาร (2537: 108) ได้ทำการศึกษาเรื่องความเชื่อมั่นในตนเอง และความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นสร้างสรรค์ที่ครูมีปฏิสัมพันธ์ และไม่มีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นสร้างสรรค์แบบที่ครูมีปฏิสัมพันธ์กับแบบที่ครูไม่มีปฏิสัมพันธ์ และการจัดประสบการณ์การเล่นแบบปกติที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นสร้างสรรค์แบบที่ครูมีปฏิสัมพันธ์กับแบบที่ครูไม่มีปฏิสัมพันธ์และการจัดประสบการณ์การเล่นแบบปกติ มีความสามารถทางภาษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมคิด ชนแดง (2540: 53) ศึกษาผลของการจัดประสบการณ์การเล่าเรื่องคำรูปธรรม และการเล่าเรื่องคำรูปธรรมประกอบการวาดภาพที่มีต่อความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมเล่าเรื่องคำรูปธรรมประกอบการวาดภาพกับกิจกรรมการเล่าเรื่องปกติมีความสามารถแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปัทมา คุณเวทย์วิริยะ (2549: 55) ได้ทำการศึกษาเรื่องความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับกิจกรรมการเรียนรู้แบบจิตปัญญาโดยใช้สื่อไม่มีโครงสร้าง ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย หลังผ่านกิจกรรมการเรียนรู้แบบจิตปัญญา โดยใช้สื่อไม่มีโครงสร้าง โดยรวมทุกด้านดีมาก
2. ความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย หลังผ่านกิจกรรมการเรียนรู้แบบจิตปัญญาโดยใช้สื่อไม่มีโครงสร้าง เมื่อเปรียบเทียบกับก่อนการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01

งานวิจัยต่างประเทศ

อาร์มสตรอง (Armstrong. 1960: 373) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้คำศัพท์ที่เด็กรู้จักฟัง และการอ่านโดยศึกษาเด็กอายุ 3 – 6 ปี ผลปรากฏว่า เด็กที่มีอายุตั้งแต่ 10 ปีลงมา จะรู้จักการใช้คำศัพท์ที่ได้จากการฟังมากกว่าการอ่าน และเมื่ออายุเพิ่มขึ้นจำนวนคำศัพท์ที่แตกต่างกันจะลดลงมาอย่างรวดเร็ว

กิลมอร์ (Gilmore. 1997: Abstract) ได้ทำการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ของความสามารถในการเล่านิทาน และความเข้าใจในภาษาของเด็กเกรด 3 เนื่องจากความสามารถในด้านนี้มีความจำเป็นต่อความเข้าใจความหมายของคำ เข้าใจเนื้อหา และจะทำให้เด็กเข้าใจเนื้อเรื่องซึ่งทำให้เด็กรู้จักการใช้ภาษา ประเมินความเข้าใจภาษา โดยดูจากความสามารถในการเล่าเรื่อง ผลการศึกษาพบว่า ความเข้าใจภาษาไม่จำเป็นต้องมีพัฒนาการทางด้านการเล่าเรื่องที่ดีก็ได้

จากเอกสารที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมทางภาษาที่มีความเหมาะสมกับวัย และพัฒนาการของเด็กจะช่วยสามารถส่งเสริมพัฒนาการได้เป็นอย่างดี และยังสามารถวัดระดับพัฒนาการของเด็กได้เพื่อการศึกษาความสามารถตามพัฒนาการทางภาษาของเด็กได้ต่อไป

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพูด

2.1 ความหมายของการพูด

นิตยา ประพุดติกิจ (2536: 151) กล่าวว่า การพูดเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทดสอบความคิดของตนเอง แสดงความรู้สึก เพิ่มพูนความรู้ใหม่ๆ พัฒนาความสามารถด้านการฟังสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น ฝึกฝนการใช้คำและโครงสร้างภาษา และให้ความสนุกสนาน ยิ่งเด็กอายุน้อยเท่าไรก็ยิ่งพูดน้อยลงเท่านั้น เพราะเด็ก ๆ จะใช้พลังงานเพื่อให้ได้สิ่งที่เขาต้องการ เช่น เด็กจะหยิบหรือกระซอกของจากผู้อื่น เดินข้าม กัด ข่วน ร้องไห้ หรือตะเบ็งเสียง โดยไม่ใช่คำพูดเหมือนกับเด็กที่โตแล้ว แต่เมื่อเด็กพัฒนาทางด้านวุฒิภาวะแล้ว เด็กจะพัฒนาทางด้านการใช้ภาษา (คำพูด) ด้วย

วรรณิ โสมประยูร (2537: 99) กล่าวว่า การพูดเป็นการสื่อความหมายอย่างหนึ่งโดยใช้ น้ำเสียง ภาษา กิริยาท่าทาง เพื่อถ่ายทอดใจไปให้ผู้ฟังรู้หรือเข้าใจความต้องการ เพราะการพูดเป็นทักษะการส่งออกตามหลักของภาษาศิลป์

เปลื้อง ณ นคร (2540: 2) กล่าวว่า คำพูดทำให้มนุษย์มีเสรีภาพ ผู้ใดไม่สามารถพูดแสดงความคิดเห็นของตน ผู้นั้นคือ ทาส เพราะการพูด เป็นการแสดงเสรีภาพ

รังสรรค์ จันดี (2541: 21) กล่าวถึงการพูดไว้ว่า การพูดหมายถึงกระบวนการหนึ่งในการสื่อสารของมนุษย์ ผู้พูดจะเป็นผู้ส่งสารอันเป็นเนื้อหาสาระของข้อมูล ความรู้ กับอารมณ์ความรู้สึก ความต้องการและความคิดเห็นของตนเองประกอบกับกิริยาท่าทางต่างๆ ส่งไปยังผู้ฟังหรือผู้รับสาร เพื่อให้ได้รับทราบและเกิดการตอบสนองในขั้นตอนสุดท้าย

สุภาวดี ศรีวรรณ (2542: 86) กล่าวว่า การพูด หมายถึง พฤติกรรมการติดต่อสื่อสารกันระหว่างบุคคล ด้วยการใช้ถ้อยคำ น้ำเสียง ภาษา อากัปกิริยา ท่าทาง สีหน้า แววตา เพื่อถ่ายทอดความรู้สึกความคิด ความต้องการของผู้พูดไปสู่ผู้ฟังเกิดความเข้าใจและตอบสนองได้

ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2546: 797) พูด หมายถึง เปล่งเสียงออกมาเป็นถ้อยคำ

สรุป การพูดหมายถึง การสื่อสารโดยการเปล่งเสียงออกมา สำหรับใช้ในการสื่อสารระหว่างบุคคล โดยใช้เสียง น้ำเสียง สีหน้า แววตา กิริยาท่าทาง อารมณ์ ความรู้สึก เพื่อถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด จากผู้พูดไปยังผู้ฟังให้เข้าใจซึ่งกันและกัน

2.2 ความสำคัญของการพูด

สุภาวดี ศรีวรรณ (2542: 63 – 64) กล่าวว่า การพูดเป็นเครื่องมือที่สำคัญของการติดต่อสื่อสารที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในชีวิต การฝึกพูดเป็นพื้นฐานที่จะช่วยฝึกทักษะทางด้านภาษาเป็นอย่างดี ซึ่งจุดประสงค์ของการพูดมีดังต่อไปนี้

1. เพื่อให้เด็กพัฒนาการพูดได้คล่องเป็นธรรมชาติ ได้เรียนรู้คำศัพท์ใหม่ๆ
2. พัฒนาความสามารถในการพูดได้ชัดเจน ได้ฝึกเสียงที่เป็นปัญหาสำหรับเด็ก เช่น เสียง “ส” นอกจากนี้ยังคงพูดด้วยเสียงที่น่าฟัง รื่นหู ไม่ดัง ไม่ค่อยจนเกินไป มีความมั่นใจในการพูด
3. พูดถูกต้องจนเป็นนิสัย เช่น เด็กๆ มักจะพูดประโยคปฏิเสธว่า “ผมเปล่าทำ” ต้องแก้เป็น “ผมไม่ได้ทำครับ” หรือ “ไม่ได้ทำค่ะ”
4. เพื่อใช้ภาษาเป็นเครื่องมือติดต่อกับสังคมกับเพื่อนๆ และบุคคลอื่นๆ การที่เด็กจะเป็นที่น่าคบหาสมาคมด้วยย่อมต้องมีภาษาที่สุภาพ ดังนั้น การให้การศึกษาแก่เด็กวัยนี้ย่อมต้องฝึกเด็กให้รู้จักใช้คำสุภาพทั้งหลาย เช่น คำว่า “ขอโทษ” “ขอบคุณ” “ขอบใจ” โดยต้องเป็นแบบแผนให้ และต้องให้เด็กรู้จักใช้อย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้จะต้องให้รู้จักกาลเทศะด้วย เสียงที่พูดในห้องเรียนย่อมไม่ต้องดังเหมือนเสียงที่ใช้ในสนาม
5. เพื่อพัฒนาความสามารถในการติดต่อกับผู้อื่น คือ ไม่เพียงแต่แสดงความคิดเห็นของตนเท่านั้น แต่ยังสามารถเข้าใจสิ่งที่คนอื่นพูด
6. การฝึกเลียนเสียงคำพูดก่อนที่จะบรรยายเรื่องราวต่างๆ หากไม่ฝึกในเรื่องนี้ เด็กบางคนจะเล่าเรื่องไม่ตรงจุด เช่น เด็กอาสาจะเล่าเรื่อง “ไปเที่ยวทะเล” แทนที่จะพูดถึงการไปเที่ยวทะเล เด็กบางคนจะมัวพะวงแต่จุดไม่สำคัญ
7. เรียนรู้เกี่ยวกับภาษา เช่น หลักของการออกเสียง เสียงวรรณยุกต์ การเว้นวรรค การเรียบเรียงคำให้เป็นประโยค

นภเนตร ธรรมบวร (2544: 113 – 114) กล่าวถึง ความสำคัญของการพูดว่า การพูดถือเป็นการแสดงออกทางพัฒนาการทางภาษาด้านหนึ่ง ซึ่งมีความสำคัญพอๆ กับการเขียนเลยทีเดียว การพูดเป็นการรวบรวมประสบการณ์ด้านต่างๆ ของเด็กๆ เข้าด้วยกัน อันได้แก่ ความรู้สึก ความคิด การรับรู้ การเรียนรู้ ความจำ และความรู้ความเข้าใจ

สรุป การพูดเป็นทักษะทางภาษาที่สำคัญอย่างหนึ่งของการติดต่อสื่อสารที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในชีวิต เนื่องจากต้องถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ความต้องการของตนเอง เพื่อให้ผู้อื่นได้รู้และเข้าใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเด็กปฐมวัย ผู้ที่เกี่ยวข้องคือ ครู พ่อแม่ และผู้ดูแลเด็กควรให้ความสนใจ และหมั่นฝึกฝนให้เด็กได้ใช้ภาษาบ่อยๆ และถูกต้องชัดเจนเพื่อเด็กจะได้นำไปใช้ได้ถูกต้องในการติดต่อสื่อสารในอนาคต

2.3 พัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย

พัฒนาการทางการพูดของเด็กนั้นแท้จริงแล้วพัฒนาตั้งแต่อยู่ในครรภ์ โดยเริ่มเรียนรู้การฟังเพื่อพัฒนามาสู่การพูด ระยะเวลาที่ระบบประสาทเตรียมพร้อมเต็มที่ที่จะเรียนรู้ภาษา ซึ่งการพัฒนาทางภาษาเป็นไปตามขั้นตอน ดังที่ เพ็ญจันทร์ สุนทรอาจารย์ (2525: 20 – 21) ได้สรุปขั้นพัฒนาการด้านการพูดไว้ดังนี้

1. ระยะตาม (one-word sentence stage) คือ ระยะเวลาระหว่าง 1 – 2 ขวบ เป็นการพูดเลียนแบบโดยไม่เข้าใจความหมาย และจะค่อยๆ พัฒนาคำศัพท์ที่เป็นประโยคต่อต้นขึ้น คำแรกของเขาจะเป็นคำนามที่ใช้ในความหมายทั่วไป เช่น ผู้ชายทุกคน คือ “พ่อ” และผู้หญิงทุกคน คือ “แม่” หรือบางครั้งเด็กจะใช้สัญลักษณ์แทนโดยใช้ท่าทางประกอบ เช่น แทนที่จะเรียก “ข้าวโพด” (ชื่อสุนัข) เด็กก็อาจจะออกเสียงว่า “บ๊อ บ๊อ” พร้อมกับยกมือ เด็กสามารถชี้หู ตา จมูก ปาก ผม ตามคำสั่งได้ นักจิตวิทยาได้ให้ชื่อขั้นนี้ว่า เป็นขั้น Holophrase

2. ระยะติด (Herly Sentence Stage) เป็นระยะประมาณอายุ 2 – 3 ขวบ เด็กเริ่มเข้าใจความหมายมากขึ้น และสามารถพูดโดยใช้คำคำเดียวหรือ 2 คำในความหมายแทนประโยคทั้งประโยคได้ แม้จะยังไม่รู้รูปไวยากรณ์แต่อย่างใด ประโยคเดียวกันนี้จะมีความหมายต่างๆ กันในแต่ละโอกาส เช่น เมื่อเด็กพูดว่า “ไป” อาจมีความหมายว่า “ให้ผู้ฟังออกไปห่างๆ” หรืออาจหมายความว่า “เด็กอยากจะไปเที่ยว” ซึ่งสังเกตได้จากกริยาท่าทางของเด็กที่ใช้ประกอบการพูดในขณะนั้น ชนิดของคำที่เด็กใช้พูดในระยะแรกนี้ประกอบด้วย คำนาม สรรพนาม กริยา แต่อยู่ในขอบเขตจำกัด

3. ระยะคิด (Short Sentence Stage) เป็นระยะระหว่างอายุ 3 – 5 ขวบ เด็กเริ่มคิดที่จะลองพูดคำที่รู้จัก วงศัพท์ของเด็กขยายมากขึ้น ซึ่งมีผลให้เด็กสามารถพูดตอบโต้ให้เข้าใจได้ ขั้นนี้เด็กสามารถใช้คำคุณศัพท์ที่บอกลักษณะได้ เช่น คุณศัพท์บอกสี ขนาด จำนวน ความรู้สึกดี เลว ชนสวย และคำกริยาวิเศษณ์ เช่น เดียวนี้ พรงี้ เมื่อกวนี่ ที่นั่น ที่นี้ เร็ว ช้า รวมทั้งคำกริยา ปิด เปิด ขึ้น ลง เป็นต้น

4. ระยะต้น (Complete Sentence Stage) เป็นระยะระหว่างอายุ 5 – 8 ขวบ เด็กในวัยนี้ สามารถคิดค้นคำที่ตนรู้จักมาผูกเป็นประโยคยาวๆ ได้ โดยที่เด็กเองก็เข้าใจในสิ่งที่ตนพูด ประโยค

จะประกอบด้วยคำประมาณ 6 – 8 คำ ลักษณะประโยคถูกต้องตามรูปไวยากรณ์ที่ใช้อยู่ในชุมชนที่เด็กอาศัยอยู่ คำที่ใช้ในประโยคจะพบคำสรรพนาม บุพบท สันธานและคำนำหน้า

5. ระยะเวลา (Adulterate Sentence Stage) เป็นระยะระหว่างอายุ 6 – 8 ขวบ ความคิดของเด็กจะขยายออกไป ซึ่งทำให้การพูดของเด็กสับสนบ้างในบางครั้ง

6. ระยะเวลา (Clear Sentence Stage) เป็นระยะตั้งแต่อายุ 9 ขวบขึ้นไป ความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ของเด็กขยายกว้างออกไป ทำให้สามารถคิดและเข้าใจสิ่งต่างๆ ได้มากขึ้น เด็กเริ่มใช้ภาษาพูดได้อย่างคล่องแคล่ว ประโยคเพิ่มความซับซ้อน และมีความหมายมากขึ้น กว้างขึ้น

ซิทนิค และคณะ (ละอ อ ชุตติกร. 2524: 95; อ้างอิงจาก Sitnick; et al. 1960) อธิบายขั้นตอนของการพัฒนาการเกี่ยวกับการแสดงออกทางภาษา หรือภาษาพูดของเด็กไว้ โดยแบ่งขั้นพัฒนาภาษาพูดออกเป็น 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. การทำเสียงในลำคอ เป็นเสียงที่เด็กเปล่งออกมาในระยะแรกสุด นอกเหนือจากเสียงร้องให้ที่แสดงความต้องการหรือไม่ต้องการสิ่งต่างๆ เสียงในลำคอที่เด็กทารกเปล่งออกมาในระยะนี้จะเป็นเสียงสระ อา อุ เอ อือ ฯลฯ แต่เป็นเสียงที่เกิดขึ้นอย่างมีความหมาย

2. การทำเสียงอ้อแอ้ เชื่อมโยงพยัญชนะกับสระ เป็นขั้นที่เด็กเริ่มใช้อวัยวะส่วนอื่นในปากช่วยให้เกิดเสียง นอกไปจากการทำเสียงผ่านลำคอเพียงอย่างเดียว เช่น ในระยะแรก การใช้ริมฝีปากกักดันลมก่อนจะพ่นลมพร้อมปล่อยเสียง หรือการใช้ลิ้นดันที่ปุ่มเหงือกก่อนพ่นลมออกพร้อมกับการเปล่งเสียง ทำให้เด็กสามารถเปล่งเสียงที่ซ้ำกันในตอนแรก เช่น ปาปา ดาดา แม่แม่ จ๊ะจ๊ะ บายบาย ฯลฯ ต่อมาจึงเริ่มเปล่งเสียงที่ไม่ซ้ำกัน เช่น อะเอ้อ อาก้อ อะอิม ปาป้า ฯลฯ ขั้นนี้ถือได้ว่าเป็นขั้นสำคัญมากในการหลุดพูดภาษาของเด็ก เพราะจากขั้นนี้เด็กจะพัฒนาการพูดเป็นคำๆ ได้ต่อไป

3. การเลียนเสียง เมื่อเด็กรับรู้เสียงต่างๆ ที่ได้ยิน โดยเฉพาะเสียงพูดของผู้ใกล้ชิด เด็กจะเริ่มเลียนเสียงที่ได้ยินนั้น การเลียนเสียงในระยะนี้เป็นการเล่นเสียงทั้งที่เด็กเข้าใจความหมายและไม่เข้าใจความหมาย เพราะจากการเลียนเสียงนี้เอง ถ้าได้รับแรงเสริมหรือการปรุงแต่งที่เหมาะสม จะช่วยให้เด็กออกเสียงคำต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง (การปรุงแต่งในที่นี้คือ การแก้ไขเสียงที่ต้องการให้เด็กพูดใหม่ และให้แรงเสริมทุกครั้งที่เด็กออกเสียงใกล้เคียงมากขึ้น จนในที่สุดสามารถออกเสียงได้เป็นเสียงเดียวกับเสียงที่ต้องการ)

4. การพูดเป็นคำเดียว เมื่อเด็กเข้าใจความหมายของคำ และสามารถเปล่งเสียงเป็นคำแสดงความต้องการของตนได้ ถือว่า เป็นขั้นการเริ่มใช้ภาษาพูดเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของตนได้อย่างแท้จริง อย่างไรก็ตามในขั้นนี้เด็กต้องใช้ภาษาท่าทางประกอบคำที่ใช้พูดด้วย เช่น ขณะที่เด็กอยู่ในอ้อมแขนของคนเลี้ยง พอเด็กเห็นแม่เดินมาเด็กจะเรียก “แม่” พร้อมทั้งยื่นแขนไปข้างหน้า ใช้สายตาวางวนไปยังแม่ และเดินออกจากอ้อมแขนของคนเลี้ยง เพื่อสื่อความหมายให้รู้ว่าเด็กต้องการให้แม่มาอุ้ม เป็นต้น

5. การใช้ระดับหรือน้ำหนักของเสียงเพื่อบอกความต้องการ จากคำๆ เดียวเด็กจะใช้ภาษาท่าทางประกอบกับการใช้ระดับน้ำเสียงหรือน้ำหนักของเสียงบอกความต้องการที่แตกต่างกัน เช่น

คำว่า “เอา” ปกติเมื่อเด็กพูดคำนี้เด็กจะพยักหน้าประกอบ เพื่อสื่อความหมายให้รู้ว่าตนต้องการจะได้ของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในทางตรงกันข้าม เมื่อเด็กไม่ต้องการของสิ่งนั้น เด็กอาจพูดคำเดิมเพียงแต่ยกระดับเสียงของคำให้สูงขึ้น ทิ้งน้ำหนักของเสียงให้ดังมากขึ้น และส่ายหน้าประกอบ “เอ้า” เป็นการสื่อความหมายขณะที่ไม่ต้องการสิ่งนั้น หรือเมื่อเด็กมีของอย่างหนึ่งอยู่ พอมีคนมาขอโดยถามว่า “ขอได้ไหม” เด็กจะพยักหน้าและพูดว่า “ได้” ถ้าจะให้ และจะส่ายหน้าทิ้งเสียงหนักไปที่คำเดิม โดยลากเสียงให้ยาวขึ้น และยกระดับเสียงให้สูงขึ้นเล็กน้อยเป็น “ตาย” เพื่อแสดงว่าไม่ให้

6. การพูดเฉพาะคำบางคำในประโยคเพื่อสื่อความหมายเป็นประโยค เป็นการพัฒนาการพูดของเด็กอีกขั้นหนึ่ง นั่นคือ เด็กเริ่มเข้าใจและสามารถใช้ภาษาพูดสื่อความหมายได้มากขึ้น เพียงแต่การเรียงคำต่างๆ ที่จะนำมาใช้ในประโยคนั้นเด็กยังทำได้ไม่ถูกต้อง ดังนั้นการพูดของเด็กในขั้นนี้ จึงเป็นการพูดเฉพาะคำบางคำในประโยคเพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจความหมาย โดยเว้นคำอื่นที่ไม่สำคัญในประโยค เช่น พูดว่า “เที่ยวพ่อ” หมายถึง “หนูต้องการไปเที่ยวกับพ่อ” พูดว่า “พ่อเท้า” หมายถึง “คุณพ่อครับ ใส่รองเท้าครับ” หรือ “พ่อครับ ผลเอารองเท้ามาให้พ่อครับ” หรือ “พ่อครับผมจะใส่รองเท้าครับ” ซึ่งจะหมายถึงอะไรจริงๆ นั้น ต้องพิจารณาภาษาท่าทางที่เด็กใช้ประกอบคำพูดด้วย คือ ถ้าชี้ไปที่รองเท้าของพ่อ ก็หมายถึงประโยคแรก ถ้าหยิบรองเท้ามาให้จะหมายถึงประโยคที่สอง และถ้าชี้ไปที่รองเท้าของเด็กก็จะหมายถึงประโยคที่สาม เป็นต้น

7. การพูดเป็นประโยค การพูดเป็นประโยคของเด็กในระยะแรกจะเป็นประโยคสั้นๆ ทีละประโยคและไม่มีการใช้คำเชื่อมระหว่างประโยค จนเมื่อเด็กสามารถพูดเป็นเรื่องราว หรือเล่าสิ่งที่พบเห็น ตลอดจนแสดงความรู้สึกนึกคิดของตนออกมาเป็นภาษาพูดได้เช่นเดียวกับผู้ใหญ่ จึงจะพูดเป็นประโยคที่สมบูรณ์ได้

จากการศึกษาพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย สรุปได้ว่า พัฒนาการทางภาษาพูดของเด็กเป็นไปตามขั้นตอน เกี่ยวเนื่องกับสติปัญญาของเด็ก ตลอดจนการส่งเสริมและโอกาสในการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งเป็นการพัฒนาที่มีกระบวนการต่อเนื่องตั้งแต่แรกเกิด โดยเริ่มจากการฟังเสียงรอบตัวพัฒนาไปถึงขั้นการใช้คำอย่างมีความหมาย ใช้ประโยคยาวขึ้น จนกระทั่งเด็กสามารถใช้ประโยคที่ซับซ้อนและมีความหมายสมบูรณ์มากขึ้นตามลำดับ

2.4 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย

ดาวนิง และ แธคครีย์ (Downing; & Thackray. 1971: 14 – 15) ได้แบ่งองค์ประกอบของความพร้อมไว้ ดังนี้

1. องค์ประกอบทางกาย (Physical Factor) ได้แก่ การบรรลุภาวะด้านร่างกายทั่วไป เช่น การมองเห็น การได้ยิน อวัยวะที่ใช้พูด
2. องค์ประกอบทางสติปัญญา (Intellectual Factor) ได้แก่ ความพร้อมด้านสติปัญญา โดยทั่วไปความสามารถในการรับรู้ (Perception) ความสามารถในการจำแนกภาพและเสียง (Discrimination) ความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผลเกี่ยวกับการแก้ปัญหาด้านการเรียนการอ่าน

3. องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Factors) ได้แก่ ความสามารถทางภาษาที่ได้รับจากที่บ้านและประสบการณ์ทางสังคม

4. องค์ประกอบด้านอารมณ์ แรงจูงใจและบุคลิกภาพ (Emotional Factors, Motivation and Personality Factors) ได้แก่ ความมั่นคงทางอารมณ์และความต้องการที่จะเรียนรู้ภาษา

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2524: 255 – 261) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางการพูดไว้ ดังนี้

1. เพศ ได้มีงานวิจัยมากมาย พบว่า เด็กผู้หญิงจะมีการพัฒนาทางการพูดได้เร็วกว่าเด็กผู้ชาย อาจเนื่องมาจากเด็กผู้หญิงได้อยู่ใกล้ชิดกับแม่จึงมีโอกาสได้เลียนแบบภาษาจากแม่มากกว่าเด็กผู้ชาย

2. เด็กฝาแฝด พัฒนาการทางการพูดของเด็กฝาแฝดจะช้ากว่าเด็กธรรมดา เพราะแม่ต้องแบ่งเวลาให้ความสนใจแก่เด็กทั้ง 2 ในเวลาเดียวกัน และเด็กฝาแฝดจะมีปฏิสัมพันธ์กันเอง ดังนั้นโอกาสที่จะได้ลอกเลียนแบบการพูดจากผู้ใหญ่ย่อมจะน้อยลง

3. การติดอ่าง เกิดจากพัฒนาการทางสติปัญญารวดเร็วกว่าพัฒนาการทางภาษาดังนั้น เมื่อเด็กแสดงความคิดของตนเองออกมา จึงไม่สามารถที่จะหาคำพูดมาใช้ได้ทัน ทำให้เกิดอาการติดอ่าง

สรุป องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย มีความแตกต่างกันทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพร่างกาย สติปัญญา สิ่งแวดล้อม รวมทั้งอารมณ์ แรงจูงใจและบุคลิกภาพของเด็กแต่ละคน

2.5 กิจกรรมที่ส่งเสริมการพูดของเด็กปฐมวัย

กิจกรรมที่จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางการพูดให้กับเด็กนั้น มีกิจกรรมหลายรูปแบบเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้พูดคุย ซักถาม และแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระเพื่อให้เกิดประสบการณ์ตรงเกิดการเรียนรู้ ได้พัฒนาครบทุกด้าน (กรมวิชาการ. 2540: 36 – 37) ตามแนวการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ที่สามารถจัดได้หลากหลายวิธี เช่น

1. การสนทนา อภิปราย เป็นการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาในการพูด การฟัง รู้จักแสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ซึ่งสื่อที่ใช้อาจเป็นของจริง ของจำลอง รูปภาพ สถานการณ์จำลอง ฯลฯ

2. การเล่านิทาน เป็นการเล่าเรื่องต่างๆ ส่วนมากจะเป็นเรื่องที่เน้นการปลูกฝังให้เกิดคุณธรรม จริยธรรม วิธีการนี้จะช่วยให้เด็กเข้าใจได้ดีขึ้น ในการเล่านิทานสื่อที่ใช้อาจเป็นรูปภาพ หนังสือนิทาน หุ่นการแสดงท่าทางประกอบการเล่าเรื่อง

3. การสาธิต เป็นการจัดกิจกรรมที่ต้องการให้เด็กได้สังเกตและเรียนรู้ตามขั้นตอนของกิจกรรมนั้นๆ ในบางครั้งครูอาจให้เด็กอาสาสมัครเป็นผู้สาธิตร่วมกับครู เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริง เช่น การเพาะเมล็ด การเป่าลูกโป่ง การเล่นเกมการศึกษา

4. การทดลองปฏิบัติการ เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เพราะได้ทดลองปฏิบัติด้วยตนเองได้สังเกตการเปลี่ยนแปลง ฝึกการสังเกต การคิดแก้ปัญหา และส่งเสริมให้เด็กมีความอยากรู้อยากเห็น และค้นพบด้วยตัวเอง เช่น การประกอบอาหาร การทดลองวิทยาศาสตร์ ง่าย ๆ การเลี้ยงหนอนผีเสื้อ การปลูกพืช ฯลฯ

5. การศึกษานอกสถานที่ เป็นการจัดกิจกรรมที่ทำให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง อีกรูปแบบหนึ่งด้วยการพาเด็กไปทัศนศึกษาสื่อต่างๆ รอบโรงเรียน หรือสถานที่นอกโรงเรียนเพื่อเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์แก่เด็ก

6. การเล่นบทบาทสมมติ เป็นตัวละครต่างๆ ตามเนื้อเรื่องในนิทาน หรือเรื่องราวต่างๆ อาจใช้สื่อประกอบการเล่นสมมติเพื่อสร้างความสนใจและก่อให้เกิดความสนุกสนาน เช่น หุ่นสวมศีรษะที่คาดศีรษะรูปคน และสัตว์รูปแบบต่างๆ เครื่องแต่งกายและอุปกรณ์ของจริงชนิดต่างๆ

7. การร้องเพลง เล่นเกม ท่องคำคล้องจองเป็นการจัดให้เด็กได้แสดงออก เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน และเรียนรู้เกี่ยวกับภาษาและจังหวะ

ลินฟอร์ด (หรรษา นิลวิเชียร. 2535: 214; อ้างอิงจาก Lindfors. 1980: *Children Language and Learning*) กล่าวว่า เด็กควรมีโอกาสได้แสดงออกซึ่งความคิด ความรู้สึก หรือความรู้ที่ตนมีให้ผู้อื่นได้รับรู้ วิธีการที่ใช้มากที่สุดในการฝึกพูดของเด็กก็คือ ครูเป็นผู้ถามคำถาม และเด็กเป็นผู้ตอบ วิธีการถามจะมีอยู่สองวิธีคือ ถามเพื่อทดสอบความเข้าใจของเด็ก และถามเพื่อต้องการให้เด็กอธิบายเรื่องที่ไม่รู้ เช่น จากการให้เด็กทำโครงการพิเศษ แล้วให้เด็กรายงานผล และกระบวนการทำงาน เป็นต้น

ปริศนา สิริอาษา (2537: 91 – 96) กล่าวว่า การส่งเสริมการพูดที่ดีจะช่วยให้เด็กเป็นนักพูดที่ดี คือ การพูดคุยกับเด็กบ่อยๆ คำพูดต่างๆ ของเด็กอายุ 3 ขวบ มักเป็นคำที่ได้รับมาจากพ่อแม่และผู้ใกล้ชิด หลังจากนั้นเด็ก จึงเริ่มเรียนรู้คำต่างๆ เองดังนั้น การพูดจาของบุคคลที่แวดล้อมเด็กอยู่จึงเป็นสิ่งสำคัญมาก เช่น การสอนให้เด็กรู้จักความหมายของคำ เช่น หนูกินข้าวด้วยช้อนหรือ ลูกบอลจะ? หรือหนูใช้ตามองหรือใช้นิ้วมองจะ? การสอนคำจากท่าทางสอนจากการอ่านนิทานให้ฟัง การเล่นเกมสมมติ การร้องเพลงประกอบท่าทาง การหัดให้เด็กได้ตอบคำถาม การเล่นนำทาง การเรียงลำดับเหตุการณ์ประจำวัน เป็นต้น

เยาวยา เดชะคุปต์ (2542: 75 – 76) กล่าวว่า แนวทางในการส่งเสริมพัฒนาการทางการพูดจะต้องคำนึงถึง ตัวครู การจัดบรรยากาศ และจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรม ดังต่อไปนี้

1. การฝึกพูดควรฝึกในกลุ่มเล็กๆ เพื่อให้มีการตอบสนองระหว่างครู และนักเรียนให้มากที่สุด

2. การฝึกพูดควรอยู่ในลักษณะที่เป็นธรรมชาติที่สุด ไม่ว่าจะเป็นการสนทนา ในกลุ่มย่อยหรือในขณะที่เด็กกำลังเล่น

3. บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในการพูด ควรเป็นบรรยากาศที่ได้รู้สึกอบอุ่น ปลอดภัยสบายใจที่จะแสดงออก และมีอิสระ

4. ให้เด็กเกิดนิสัยที่ดีในการพูดและสามารถใช้คำพูดได้อย่างเหมาะสม

5. เปิดโอกาสให้เด็กเล่าประสบการณ์ของตนเอง

ซิดาพร เอียมสะอาด (2548: 117 – 118) กล่าวถึง กิจกรรมและบทบาทครูในการส่งเสริม การพูดของเด็กไว้ ดังนี้

1. ให้เด็กเล่าเรื่องจากประสบการณ์ หรือเล่าเกี่ยวกับสิ่งของ ของเล่นที่นำมาให้เพื่อนดู อาจจัดให้มีกิจกรรมตอนเช้า ประมาณ 5-10 นาที ก่อนเริ่มสอนบทเรียน
2. ครูเล่าเรื่องหรือนิทานให้เด็กฟัง แล้วให้เด็กลองเล่าตามบ้าง เช่น การเล่านิทาน ก่อนนอนทุกคืน จะเป็นการปูพื้นฐานคำศัพท์ให้เด็ก
3. ให้เด็กพูดคำ วลี ประโยคตามครูให้ถูกต้อง หรืออาจให้พูดประโยคที่มีพยัญชนะ เดียวกันหมด เพื่อเพิ่มความสนุกสนานและซับซ้อนให้แก่เด็ก
4. ให้เด็กพูดคำคล้องจอง เช่น ที่หนึ่งกินน้ำผึ้ง ที่สองกินข้าวพอง ที่สามกินข้าวหลาม ฯลฯ หรือให้ท่องคำกลอนบทดอกสร้อย หรือให้เด็กช่วยกันแต่งเอง
5. ให้เด็กตอบคำถามง่ายๆ เช่น เด็กๆ สบายดีหรือ (ถาม) สบายดีค่ะ สบายดีครับ (ตอบ) ฯลฯ
6. ให้เด็กทายปริศนาอะไรเอ่ย เช่น อะไรเอ่ยมีตารอบตัว (สับประรด) ฯลฯ
7. ให้เด็กเล่าเรื่องตามรูปภาพที่ครูหรือเด็กนำมา หรือเล่าเรื่องจากภาพที่ตนวาด หรือจากรูปปั้นดินเหนียว หรือจากดินน้ำมันที่เด็กปั้นเอง แต่สิ่งเหล่านั้นต้องเป็นสิ่งที่เด็กสนใจ
8. ฟังพูดด้วยเสียงเพลง การเปิดเพลงที่มีสาระง่ายๆ ให้เด็กฟังทุกวัน จะทำให้เด็ก ได้เรียนรู้คำศัพท์ ซึ่งเป็นพื้นฐานของการพูดต่อไป

การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการพูดของเด็กปฐมวัยสามารถสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมที่สามารถ ส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทางการพูดให้ดียิ่งขึ้นมีหลากหลายวิธี เช่น ท่องคำคล้องจอง การเล่านิทาน ร้องเพลง และการเล่นเกมต่างๆ การพูดคุยกับเด็ก แต่ละวิธีล้วนแล้วแต่ที่จะส่งเสริมพัฒนาการทางการพูด ให้กับเด็ก

2.6 บทบาทครูในการส่งเสริมการพูดของเด็ก

ผู้ที่มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก คือ ครู เพราะครูมีบทบาทในการสนับสนุน การพูดของเด็ก โดยการสร้างบรรยากาศ สภาพแวดล้อมที่ดี การตั้งคำถามระหว่างการดำเนินกิจกรรม ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมการพูดของเด็ก บทบาทครูในการส่งเสริมการพูดของเด็ก (เบญจมาศ พระธานี. 2554: 17) มีดังนี้

1. ส่งเสริมให้เด็กมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติในการทำกิจกรรมต่างๆ
2. พูดอธิบายสิ่งที่เด็กกำลังกระทำ โดยอธิบายรูปร่าง สี ลักษณะ ประโยชน์ ฯลฯ
3. การสนับสนุนการพูดของเด็ก โดยการแสดงให้เห็นว่า เราสนใจในสิ่งที่เด็กพูด บอกเราได้ และมีการตอบสนองต่อสิ่งที่เด็กกำลังพูด
4. ครูผู้สอนอย่าพูดมากเกินไป ต้องเว้นช่วงและให้โอกาสเด็กได้โต้ตอบ
5. พยายามขยายการพูดของเด็กให้ยาวขึ้น

6. พูดซ้ำชัดเจนอย่างเป็นธรรมชาติ จะทำให้เด็กเข้าใจง่ายขึ้น
7. เลือกระดับภาษาที่เหมาะสมกับเด็ก
8. ต้องสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับผู้สอนอย่างสม่ำเสมอเพื่อเป็นสะพานเชื่อมโยง

ไปสู่การเล่นและการสอนพูด

9. หลีกเลี่ยงการบังคับให้พูด ค่อยๆ ฝึกให้เป็นไปตามธรรมชาติ
10. การให้แรงเสริมเป็นสิ่งสำคัญ ควรทำเมื่อเด็กสามารถพูดสื่อสารให้เข้าใจได้ดี

บทบาทครูเป็นสิ่งสำคัญต่อการส่งเสริมการพูดของเด็ก ซึ่งบทบาทของครู มีหลายบทบาท ขึ้นอยู่กับการแสดงออกที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก และการจัดกิจกรรมนั้นๆ นอกจากการเสริมแรง การให้เด็กได้ลงมือกระทำกิจกรรมต่างๆ แม้กระทั่งการพูดคุยสนทนาถึงเรื่องราวต่างๆ ที่เด็กได้ลงมือทำ กิจกรรมไปแล้ว ครูยังต้องทบทวน เน้นคำพูดหรือประโยคที่ถูกต้องให้เด็กพูดซ้ำอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการทางการพูดที่ดีต่อไป สามารถใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจสิ่งที่ต้องการสื่อสารได้ดียิ่งขึ้น

2.7 บทบาทของพ่อแม่ที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย

การที่เด็กจะมีพัฒนาการทางการพูดที่ดีได้นั้น ต้องเริ่มจากที่บ้าน โดยเริ่มจากพ่อแม่ หรือ ผู้ที่อยู่แวดล้อมเด็ก ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการส่งเสริมพัฒนาการ การส่งเสริมพัฒนาการทางการพูดนั้น สามารถทำได้หลายวิธี เช่น ให้โอกาสเด็กฝึกเล่นเสียง สนใจและหาวิธีศึกษาการเลียนเสียงว่าเสียงใด มีความหมายใช้ประโยชน์ได้ และเลี่ยงการใช้ท่าทางให้น้อยลงแต่ฝึกให้เด็กนำคำศัพท์มาใช้แทน (ศรียา นิยมธรรม; และประภัสสร นิยมธรรม. 2541: 48) ดังนั้น พ่อแม่จึงควรให้ความสนใจและส่งเสริมการพูดของเด็ก โดยการเป็นแบบอย่างที่ดีในการพูด ในเด็กที่มีปัญหาในการพูดนั้น มักเป็นพ่อแม่ที่ขาดความสนใจ จึงทำให้เด็กมีพัฒนาการทางการพูดช้ากว่าปกติ และไม่เหมาะสมกับวัย

สิ่งที่พ่อแม่ควรปฏิบัติในการส่งเสริมพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย (ศรียา นิยมธรรม; และ ประภัสสร นิยมธรรม. 2541: 52 – 55) มีดังนี้คือ

1. พูดให้ชัดเจน พ่อแม่ควรออกเสียงให้ชัดเจน พูดซ้ำพอประมาณเพื่อให้เด็กได้มีโอกาสเลียนแบบได้ง่ายขึ้น
2. พูดให้ถูกต้อง พ่อแม่ไม่ควรแก้งพูดไม่ชัด หรือใช้ภาษาพูดแบบเด็กๆ ในขณะที่สนทนาโต้ตอบกับเด็ก แม้จะล้อเลียนก็ตาม แต่ควรช่วยให้เด็กรู้ภาษาที่ถูกต้องโดยการเป็นแบบอย่างที่ดี การพูดไม่ชัดหรือใช้ภาษาพูดแบบเด็กๆ จะทำให้ขาดโอกาสในการเรียนรู้ในสิ่งที่ควรจะได้เรียนรู้
3. ใช้ภาษาที่ก้าวหน้าขึ้นตามลำดับ ภาษามักซับซ้อนขึ้นตามวัย พ่อแม่ ควรสังเกต และใช้ภาษาเหมาะสมกับวัยของเด็ก ไม่ควรใช้ภาษาที่ทำให้เด็กเกิดความสับสนขณะเดียวกันก็ควรให้ประโยคสมบูรณ์มากตามวัย เช่น จาก น้ำ-ขอน้ำ-ขอน้ำน้อยๆ ฯลฯ
4. พูดบ่อยๆ ควรพูดกับเด็กถึงทุกๆ อย่างที่ผ่านเข้ามาในสายตา และความสนใจของเด็ก แม้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น เมื่อเด็กจะเข้านอน ก็พูดว่า “นอนกันเถอะ” หรือ “แม่เอา

น้องหนูนอน” “หนูนอนกับแม่” ฯลฯ ให้เด็กได้ยินซ้ำๆก็จะช่วยให้เด็กเข้าใจความหมาย พร้อมกับจำคำไว้

5. พุดให้ถูกหลักไวยากรณ์ พ่อแม่จะต้องแก้ไขข้อผิดพลาดในการออกเสียงของลูก ทั้งในการใช้คำและประโยค เพราะเป็นการจัดหาแบบอย่างที่ถูกต้องดีงามให้ ช่วยกระตุ้นให้เด็กเลียนแบบ แทนการดู ซึ่งทำให้เกิดความคับข้องใจอันจะนำไปสู่การติดอ่างได้ ควรให้เด็กรู้สึกปลอดภัย ไม่เครียด จนเกินไป อย่างไรก็ตามการพูดตะกุกตะกักนั้นถือว่าเป็นเรื่องปกติในการพัฒนาภาษาในวัยที่พ่อแม่กระตุ้น การฝึกนั้นต้องระวังอย่าให้เปลี่ยนความรู้สึกเป็นเกลียดชัง เด็ก 4 – 5 ขวบ ที่มีปัญหาทางพฤติกรรม เช่น ดื้อ เกเร ก็มักติดอ่างหรือพูดตะกุกตะกักไปด้วย พ่อแม่ควรทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี ใช้ภาษาง่ายๆ ในการติดต่อกัน ให้เวลากับเด็กทำเป็นไม่สนใจต่ออาการตะกุกตะกักบ้าง ก็จะช่วยแก้ปัญหานี้ให้ลุล่วงไปได้

6. ฟังอย่างสนใจ เด็กต้องการโอกาสในการฝึกพูด ครอบครัวสมัยใหม่ พ่อแม่มักสนใจต่อกิจกรรมของลูกและมักเร่งรัดเด็กจนแทบไม่มีเวลาสำหรับจะฟังเด็ก เป็นเหตุให้เด็กขาดความมั่นใจในการใช้ภาษาก่อให้เกิดปัญหาทางพฤติกรรมด้วยความเชื่อมั่นด้วยภาษานั้นอาศัยประสบการณ์ซ้ำๆ โดยเริ่มมาตั้งแต่วัยเด็ก ฉะนั้นการเล่นเกมส์ซ้ำๆ โดยหาคำมาเปลี่ยนก็เป็นการใช้ภาษาเช่นกัน

7. อ่านอย่างสม่ำเสมอ เด็กต้องการประสบการณ์ในการฟัง ฉะนั้น พ่อแม่ควรใช้เวลาเรื่อยๆ วันละ 15 นาที ช่วยเด็กเล็กในการพัฒนาการออกเสียง ด้วยการอ่านให้เด็กฟัง โดยให้ดูภาพประกอบ และถามให้โต้ตอบบ้าง ขณะเดียวกันก็คอยแก้ไขคำผิด หรือเสียงที่ไม่ชัดไปด้วย แต่ไม่จำเป็นต้องแก้ตลอดเวลาจนเด็กหมดสนุกและไม่กล้าพูด

8. หัดเรียกชื่อสิ่งต่างๆ พ่อแม่จะช่วยเพิ่มคำศัพท์ให้ลูกได้ด้วยการบอกชื่อสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัว ที่เด็กได้พบได้เห็นหรือจากหนังสือที่มีภาพประกอบ หรือให้ทำกิจกรรมประจำวันในบ้าน หาคำศัพท์ใหม่ๆ ที่มีความหมายในทำนองเดียวกันกับศัพท์ที่เด็กรู้แล้วมาพูดให้เข้าใจในความหมายที่ต่างกันออกไป เช่น ใช้คำเดียวกันในลักษณะนาม หรือกริยา หรือคุณศัพท์ เช่น แม่รักหนู หนูหิบบดอกรักให้แม่หน่อย หนูของแม่เป็นเด็กน่ารัก เป็นต้น แล้วให้เด็กพูดตาม

9. กระตุ้นบ่อยๆ พ่อแม่สามารถจัดสิ่งแวดล้อมหลายๆอย่างให้เป็นที่น่าสนใจ หรือเกิดความประทับใจ เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสพูดถึง ยິงมีสิ่งเร้าให้เด็กมากเท่าไรก็เท่ากับกระตุ้นให้เด็กได้ใช้ภาษาพูด ซึ่งช่วยพัฒนาการทางภาษามากขึ้นเท่านั้น การจัดประสบการณ์ให้เด็ก ทำให้เด็กมีความคิดใหม่ๆ ซึ่งเป็นเสมือนกุญแจในการสร้างภาษา

10. การให้รางวัล ภาษาเป็นเครื่องมือสื่อความหมายและใช้แทนพฤติกรรมได้ เด็กควรได้เรียนรู้ความจริงข้อนี้ เช่น เวลาโกรธ อาจใช้คำพูดแทนการชกต่อย การขอสิ่งที่อยากได้ แทนการหยิบฉวยตามอำเภอใจ ฯลฯ เด็กควรได้รับรางวัลเสมอหรือบ่อยๆ ทั้งนี้ ที่ใช้ภาษาพูดแทนการสื่อความหมาย

สรุป บทบาทของพ่อแม่ที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย จะเห็นได้ว่าเด็กแต่ละคนมีพัฒนาการทางการพูดที่แตกต่างกัน บางคนพูดได้ชัดเจน บางคนพูดไม่ชัด บางคนพูดเร็ว

บางคนพูดซ้ำ ขึ้นอยู่กับบทบาทของพ่อแม่ดังนี้ พูดให้ชัดเจน พ่อแม่ควรออกเสียงให้ชัดเจนพูดให้ถูกต้อง ใช้ภาษาที่ก้าวหน้าขึ้นตามลำดับ พูดบ่อยๆ พูดให้ถูกหลักไวยากรณ์ ฟังอย่างสนใจอ่านอย่างสม่ำเสมอ หัดเรียกชื่อสิ่งต่างๆ กระตุ้นบ่อยๆ โดยการจัดสิ่งแวดล้อมหลายๆอย่างให้เป็นที่น่าสนใจหรือเกิดความประทับใจ การให้รางวัล สิ่งเหล่านี้จะทำให้พัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยเป็นไปด้วยดี

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพูด

งานวิจัยในประเทศ

จุพารัตน์ อินนุพัฒน์ (2543: 68) ได้ศึกษาพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อก ผลการวิจัยพบว่า

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบ มีพัฒนาการทางการพูดหลังการทดลองทุกสัปดาห์สูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบปกติ มีพัฒนาการทางการพูดหลังการทดลองทุกสัปดาห์สูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นสัปดาห์ที่ 5 มีพัฒนาการทางการพูดสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
3. เมื่อสิ้นสุดการทดลอง เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบ และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบปกติ มีพัฒนาการทางการพูดไม่แตกต่างกัน

สมาพร สามเตี้ย (2545: 69) ได้ศึกษาพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยการเล่นเกมทางภาษา ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยการเล่นเกมทางภาษามีพัฒนาการทางการพูดโดยเฉลี่ยรวมก่อนการจัดกิจกรรม และหลังจัดกิจกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพัฒนาการทางการพูดในแต่ละด้านทั้งด้านการเข้าใจความหมาย ด้านการสร้างประโยคมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นกัน ส่วนผลการสังเกตพัฒนาการทางการพูดในระหว่างการจัดกิจกรรมโดยการเล่นเกมทางภาษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านทั้งด้านการเข้าใจความหมาย ด้านการสร้างประโยค

ปานใจ จารุวณิช (2548: 62) ได้ศึกษาพฤติกรรมการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมคำคล้องจอง ผลการวิจัยพบว่า

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมคำคล้องจองมีพฤติกรรมการพูด หลังการจัดกิจกรรมสูงขึ้นกว่าก่อนการจัดกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมคำคล้องจองมีพฤติกรรมการพูด ด้านทักษะการพูด ด้านการเข้าใจความหมาย และด้านการใช้ภาษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยต่างประเทศ

จอห์นสโตน (Johnston. 1995: Abstracts) ได้ทำการศึกษาความสามารถทางการพูด และพฤติกรรมการอ่านหนังสือของเด็กปฐมวัยต่อการมีปฏิสัมพันธ์การอ่านกับโปรแกรมคอมพิวเตอร์ จากการศึกษาพบว่าการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ทำให้มีการพัฒนาความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเด็กได้ใช้เวลาอย่างน้อย 42 นาทีต่อสัปดาห์ แต่การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ให้เด็กไม่มีผลต่อพฤติกรรมการอ่านหนังสือของเด็กปฐมวัย

ซิมสัน (สนอง สุทธาอามาตย์. 2545: 17; อ้างอิงจาก Simpson. 1998) ได้ศึกษาลักษณะภาษาพูดของเด็กปฐมวัย 4 ปี ที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นแบบเล่าเรื่องซ้ำ ผลการวิจัยพบว่า การเล่าเรื่องซ้ำช่วยส่งเสริมความสามารถด้านการสื่อสารมากขึ้น กล่าวคือ ช่วยให้เด็กพัฒนาความสามารถในการถ่ายทอดภาษาให้ชัดเจนและละเอียดละออ ครอบคลุม ความหมายที่ต้องการสื่อให้ผู้อื่นได้รับรู้ และเข้าใจถึงความสามารถนี้ วัดได้เป็นจำนวนคำต่อประโยค (Length of a T-unit) ไม่ได้วัดที่ปริมาณคำซึ่ง มิลเลอร์ (Miller. 1951) ถือว่า ความสามารถนี้เป็นเครื่องมือที่สามารถวัดความซับซ้อนของรูปประโยคได้เป็นอย่างดี

ไพน์ และคณะ (Pine, Lieven; & Roland. 1997: 807 – 819) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบที่แตกต่างกันในขั้นตอนการใช้คำเดี่ยวที่มีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างการใช้คำพูดของแม่และการผสมคำของเด็ก (Stylistic Variation at the “Single Word “ Stage : Relation between Maternal Speech Characteristic and Children’s Vocabulary Composition and Usage) พบว่า ความสัมพันธ์แม่และเด็ก 26 คู่ เด็กผู้หญิง 14 คน และเด็กผู้ชาย 12 คน เริ่มจากคำ 10 คำ 5 คำ และ 100 คำ ตามลำดับ วิธีการพูดของแม่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการการใช้คำพูดของลูกโดยตรงคือแม่ที่พยายามอธิบายความหมายคำศัพท์โดยอิงสภาพแวดล้อมจะสามารถถ่ายทอดคำพูดใหม่ๆ ให้ลูกได้มากกว่า แม่ที่พูดโดยวิธีการออกคำสั่งว่า เช่นนั้น เช่นนี้ และแม่ที่พูดเก่งๆ จะทำให้เด็กเรียนรู้คำต่างๆ เช่น คำอุทาน คำสั้นๆ ได้เป็นเปอร์เซ็นต์ที่สูงกว่าแม่ที่ไม่ค่อยพูด โดยมีเช็คลิสต์ (Checklist) ให้แม่เช็ค คำต่างๆ ที่เด็กเรียนรู้เพิ่มมากขึ้นและมีการอัดเสียงพูดของเด็ก เพื่อดูพัฒนาการทางภาษาพูดของเด็ก อย่างเป็นรูปธรรมและชัดเจนมากขึ้น

จากการศึกษาเอกสารข้างต้นสรุปได้ว่า สามารถจัดกิจกรรมให้เด็กได้พัฒนาการทางการพูดได้หลายรูปแบบ โดยครูและผู้ปกครองมีบทบาทเป็นอย่างยิ่งในการส่งเสริมพัฒนาการทางการพูดให้กับเด็กปฐมวัย ทั้งนี้กิจกรรมที่จัดจะต้องมีความเหมาะสมกับวัยและความแตกต่างระหว่างบุคคล

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์

3.1 ความหมายของกิจกรรมศิลปะ

สำหรับความหมายของการจัดกิจกรรมศิลปะนั้นได้มีผู้ให้ความหมายไว้พอสรุปได้ ดังนี้ วิรุณ ตั้งเจริญ (2526: 28 – 29) ได้กล่าวว่า กิจกรรมศิลปะเป็นกิจกรรมที่เด็กปฐมวัยสามารถแสดงความคิดสร้างสรรค์ ผูกประสานสัมพันธ์ พัฒนาการด้านต่างๆ ได้แก่ ร่างกายอารมณ์

สังคม สติปัญญา รวมทั้งเด็กมีสุขนิสัยที่ดีเกี่ยวกับการกิน เล่น ออกกำลังกายและพักผ่อนอย่างถูกต้อง
 เยาวพา เดชะคุปต์ (2528: 36 – 38) เห็นว่า กิจกรรมศิลปะ หมายถึง กิจกรรมที่ส่งเสริม
 ความสามารถด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็กช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมือ และสามารถให้สัมพันธ์กันเพื่อเตรียม
 ความพร้อมด้านการเขียน และมีโอกาสพัฒนาทักษะพื้นฐานในการอ่าน

ชัยณรงค์ เจริญพานิชย์กุล (2533: 89 – 91) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมศิลปะว่า
 หมายถึง กิจกรรมศิลปะที่ช่วยให้เด็กได้แสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิด สามารถฝึกเด็กให้รู้จักสังเกต
 หาเหตุผล รู้จักสร้างสรรค์ลักษณะนิสัยที่ดี และมีความพร้อมในการเรียนพัฒนาตัวเด็กทั้งในด้านส่วนตัว
 และด้านสังคม

จากที่กล่าวมาทั้งหมดสรุปได้ว่า ศิลปะคือทักษะหรือฝีมือที่เกิดจากความพยายามที่จะสร้างสรรค์
 ผลงานอันเกิดจากความรู้สึกนึกคิด ซึ่งสามารถฝึกให้เด็กมีความพร้อมในพัฒนาการด้านต่างได้ดี

3.2 ความสำคัญของกิจกรรมศิลปะ

กิจกรรมศิลปะ เป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะเป็นเสมือนเครื่องมือที่นำเด็กไปสู่
 การพัฒนาตนเองทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ดังที่มีการระบุถึงความสำคัญไว้ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2531: 6 – 15) ได้สรุปความสำคัญของ
 กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ดังนี้

1. เด็กได้แสดงออกอย่างอิสระ ส่งเสริมอิสรภาพในการทำงาน ควบคุมวางวัสดุ อุปกรณ์
 ไว้ในที่ที่เด็กจะหยิบมาใช้ได้ และมีโอกาสเลือกหยิบใช้ได้ตามความพอใจ ในขณะที่เดียวกันเด็กก็จะสามารถ
 แลกเปลี่ยนความคิดของตนกับเพื่อนๆ ได้

2. เด็กมีสุนทรียภาพต่อสิ่งแวดล้อม เด็กรู้จักชื่นชม และมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งต่างๆ
 เป็นสิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา ซึ่งผู้ใหญ่ควรทำตัวอย่างโดยการยอมรับ และชื่นชมในผลงานของเด็ก
 โดยฝึกให้เด็กเห็นว่าทุกๆ อย่างมีความหมายสำหรับตัวเขา ส่งเสริมให้รู้จักสังเกตเห็นสิ่งที่ผิดแปลกใน
 สิ่งธรรมดาสามัญ ให้ได้ยินในสิ่งที่ไม่เคยได้ยินและฝึกให้เขาสนใจในสิ่งต่างๆ รอบๆ ตน

3. เด็กเกิดความพอใจ และสนุกสนานในขณะที่เด็กทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ต่างๆ
 เด็กควรทำตามความพอใจ และมีความสนุกสนาน การพูดคุย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน
 เป็นโอกาสที่เด็กจะแสดงออก ซึ่งความคิดของเขา และเป็นการพัฒนาภาษาไปด้วย การเปิดโอกาสให้เด็ก
 ได้แสดงความสามารถทางสร้างสรรค์จะช่วยให้เกิดความพอใจ สนุกสนานในขณะที่ทำกิจกรรม คือ เวลา
 และสถานที่เด็กต้องการเวลาทำงานมากพอที่เขาจะทำได้เสร็จตามความพอใจ และเด็กต้องการเนื้อที่
 กว้างขวางพอที่จะทำสิ่งต่างๆ ได้อย่างสนุกสนาน

4. กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ช่วยลดความตึงเครียดทางอารมณ์ การทำงานสร้างสรรค์
 เป็นการผ่อนคลายอารมณ์ ลดความกดดัน ความคับข้องใจ ความก้าวร้าวลง ซึ่งกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์
 จะช่วยให้เด็กแสดงออก และผ่อนคลายอารมณ์อย่างดีที่สุด

5. กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ช่วยสร้างนิสัยการทำงานที่ดีในขณะที่เด็กทำงานต่างๆ
 ครูควรสอนระเบียบและนิสัยในการทำงานควบคู่ไปด้วย เช่น เก็บของเป็นที่ ล้างมือเมื่อทำงานเสร็จแล้ว

6. กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ช่วยพัฒนากล้ามเนื้อ จากการตัดกระดาษประดิษฐ์ภาพวาดด้วยนิ้วมือ การต่อเติม ตัดต่อ ฯลฯ กิจกรรมต่างๆ เหล่านี้ จะส่งเสริมให้เด็กแสดงความคิดสร้างสรรค์และพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างมือและสายตาควบคู่กันไปด้วย

7. กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ช่วยให้เด็กรู้จักสำรวจ ค้นคว้า ทดลอง เด็กจะชอบทำกิจกรรม และใช้วัสดุต่างๆ ซ้ำๆ กัน เพื่อสร้างสิ่งต่างๆ ซึ่งเป็นโอกาสที่จะใช้ความคิดริเริ่ม และจินตนาการของเขา ค้นคว้า สำรวจ ผูกฝนและสร้างสิ่งใหม่ๆ ขึ้นจากการใช้วัสดุซ้ำๆ กัน ดังนั้นครูจึงควรหาวัสดุต่างๆ ใว้ให้เด็กได้มีโอกาสพัฒนาการทดลองของตน เช่น กล้องยาสีพื้น เปลือกไข่และเศษวัสดุเหลือใช้อื่นๆ

ลลิตพรรณ ทองงาม (2539: 10 – 23) กล่าวว่า ศิลปะเป็นสิ่งจำเป็นในการปูพื้นฐานและเป็นสิ่งสำคัญทางการศึกษา ศิลปะศึกษาไม่ใช่กิจกรรมการใช้เวลาพักผ่อนของการศึกษา ศิลปะศึกษาเป็นการเพิ่มเติมมิติที่แตกต่างออกไปสู่การเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ ศิลปะศึกษาไม่ใช่ส่วนประกอบของการศึกษา แต่ศิลปะศึกษาเป็นองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการทางการศึกษามาสโลว์ (Maslow) ศาสตราจารย์ทางจิตวิทยาของมหาวิทยาลัยแบรนดิส ได้ให้ทัศนะว่า ศิลปะมีความสำคัญค่อนข้างแน่นอนกับจิตวิทยาและชีววิทยาของเอกัตบุคคล นั่นคือ ศิลปะเป็นปัจจัยสร้างประสบการณ์พื้นฐานของการศึกษาดังนั้น ครูจึงใช้ประโยชน์และความสำคัญจากศิลปะช่วยเสริมสร้างบุคลิกภาพที่เหมาะสมและพึงปรารถนาให้แก่เด็ก เพราะศิลปะสามารถช่วยพัฒนาเด็กได้หลายด้าน ดังนี้

1. ศิลปะช่วยพัฒนาการทางด้านอารมณ์ การวาดเขียนช่วยพัฒนาให้เด็กมีพัฒนาการทางอารมณ์ที่ดีขึ้น ระดับของพัฒนาการขึ้นอยู่กับการแสดงออกมาจากรูปภาพซึ่งเป็นผลงานของเด็กเอง ระดับของการแสดงตัวตนจะมีตั้งแต่การพัฒนาขั้นต่ำ ซึ่งเด็กวาดรูปซ้ำๆ ออกมาเป็นพิมพ์เดียวกันหมดจนกระทั่งถึงพัฒนาการขั้นสูงซึ่งเด็กวาดภาพอย่างมีความหมาย และมีความสำคัญต่อตัวเอง โดยเฉพาะเด็กเล็กเริ่มวาดรูปตัวเองได้สำเร็จ จุดนี้เองที่เด็กปล่อยอารมณ์ได้ดีที่สุด เขาแสดงออกจากสิ่งที่เขาอยากทำ

2. ศิลปะช่วยพัฒนาการทางสติปัญญา พัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กเราสามารถสังเกตเห็นได้จากพัฒนาการของการรู้จักตนเองและสภาพแวดล้อม ความรู้ต่างๆ ที่เด็กนำมาใช้ในขณะทีวาดรูป จะชี้ให้เห็นระดับของสติปัญญาของเด็ก ดังนั้นการวาดภาพของเด็กจึงเป็นเครื่องชี้ระดับความสามารถทางสมองหรือสติปัญญาของเด็ก

3. ศิลปะช่วยพัฒนาการทางร่างกาย พัฒนาการทางกายในงานของนักเรียนจะสังเกตเห็นได้จากความสัมพันธ์ของการมองเห็นและการใช้กล้ามเนื้อมือ การควบคุมการเคลื่อนไหวของร่างกาย เช่น การควบคุมกล้ามเนื้อ ตัด ปะ ดัด ความเปลี่ยนแปลงทางกายสามารถเห็นได้ง่ายในวัยเด็กเริ่มขีดเขียน

4. ศิลปะช่วยพัฒนาการทางการรับรู้ ความเจริญเติบโตและการเรียนรู้ทางประสาทสัมผัสเป็นส่วนสำคัญของประสบการณ์วิชาศิลปะ โดยครูเป็นผู้ส่งเสริมการรับรู้ สร้างประสบการณ์ทางการเห็น ผูกการสังเกต ผูกความละเอียดอ่อน มีความประณีตในการจัด ควรจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาการทางการเรียนรู้ที่เพิ่มขึ้นสามารถสังเกตได้ในการที่เด็กได้รับประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้เพิ่มขึ้นอย่างหลากหลาย

5. ศิลปะช่วยพัฒนาการทางด้านสังคม พัฒนาการทางสังคมของเด็ก จะเห็นได้จากความพยายามในการสร้างสรรค์ของเด็กภาพเขียนและภาพวาดต่างๆ จะเป็นตัวสะท้อนให้เห็นถึงความรู้สึกนึกคิดของเด็กที่มีต่อประสบการณ์ของตนเองและผู้อื่น เด็กเล็กๆ จะเริ่มวาดรูปคนไว้ในภาพทันทีที่พ้นระยะขีดเขียนแบบสะเปะสะปะ และสิ่งแรกที่เด็กวาดแล้วมีผู้ดูออกว่า เด็กวาดอะไรนั้นก็คือรูปคน เมื่อเด็กเติบโตขึ้นงานศิลปะจะสะท้อนให้เห็นถึงความเข้าใจความรู้สึกที่เด็กมีต่อสิ่งแวดล้อมทางสังคมของเขา เมื่อเด็กมีพัฒนาการทางด้านความเข้าใจผู้คนรอบข้างมากขึ้น และเข้าใจถึงอิทธิพลของคนที่มีต่อชีวิตของเขาเรื่องราวที่เด็กจะวาดไว้ในงานศิลปะก็คือสิ่งเหล่านั้นนั่นเอง

6. ศิลปะช่วยพัฒนาการทางด้านความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาการทางด้านความคิดสร้างสรรค์นั้นเริ่มมีมาตั้งแต่เด็กๆ เริ่มขีดเขียน เด็กจะขีดรูปต่างๆ จากความคิดของตนเอง และมีลักษณะเป็นหนึ่งเดียว ซึ่งไม่มีใครเหมือน จากการขีดเขียนแบบง่ายๆ ไปสู่ผลงานที่ซับซ้อนสร้างสรรค์จะมีขั้นตอนต่างๆ ค่อนข้างมากมายในภาพวาด ภาพเขียนของเด็ก เราจะเห็นพัฒนาการทางความคิดสร้างสรรค์จากจินตนาการและความเป็นตัวของตัวเองในงานของเด็ก เด็กไม่จำเป็นต้องคล่องแคล่วเชี่ยวชาญหรือชำนาญในการทำผลงาน แต่ในรูปแบบของการสร้างสรรค์เด็กต้องมีอิสระทางอารมณ์ มีอิสระที่จะสำรวจและทดลอง มีอิสระที่จะมีส่วนเกี่ยวข้องรับรู้ซึ่งกันและกัน ทั้งในการใช้วัสดุ และเรื่องราวในการวาดภาพงานศิลปะทุกชิ้นที่เป็นผลงานของเด็กถือว่าเป็นประสบการณ์การทำงานเชิงสร้างสรรค์ในตัวเองทั้งสิ้น

ยาวพา เตชะคุปต์ (2542: 107) กล่าวว่า ศิลปะเป็นแนวทางช่วยให้เด็กได้แสดงความสามารถและความรู้สึกนึกคิดของตนเองออกมาในรูปของภาพ หรือสิ่งของ เด็กใช้ศิลปะเป็นสื่ออธิบายสิ่งที่เขาทำ เห็นรู้สึก และคิดออกมาเป็นผลงาน การจัดประสบการณ์ศิลปะเด็กมีโอกาสดำเนินการ ทดลอง และสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนให้ผู้อื่นและโลกที่อยู่รอบตัวเขาเข้าใจได้และมีโอกาสพัฒนาความคิด จินตนาการ

บุศรินทร์ สิริปัญญาธร (2545: 16) กล่าวว่า กิจกรรมศิลปะมีความสำคัญ ให้ประโยชน์แก่มนุษย์อย่างมาก ผลสะท้อนจากการทำงานศิลปะทำให้ทราบถึงการเจริญเติบโตของเด็กสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่เขาอาศัยอยู่ มีอิทธิพลต่อชีวิตของเด็กและก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ยิ่งใหญ่ต่อมนุษย์

เบญญา แสงมลิ (2545: 62) กล่าวว่า ศิลปะเป็นสื่อการแสดงออกของเด็กในสิ่งที่เด็กทำ เห็น รู้สึก และคิด กิจกรรมศิลปะให้โอกาสเด็กสำรวจ ทดลอง แสดงความคิดเห็น ความรู้สึกเกี่ยวกับตัวเด็ก สิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัว ความสามารถในการจินตนาการ สังเกต และความรู้สึกที่มีต่อตนเอง และผู้อื่นมีมากขึ้น เพราะขณะที่เด็กทำงานกับวัสดุต่างๆ เด็กมีความรับผิดชอบในการเลือกและการกำหนดรูปร่างใช้การตัดสินใจ การควบคุมประสบการณ์ที่เป็นผลสำเร็จจะสร้างความเชื่อมั่นในตนเองและรู้คุณค่าของความเป็นมนุษย์

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่า กิจกรรมศิลปะมีความสำคัญต่อการพัฒนาเด็กในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านอารมณ์ สติปัญญา ร่างกาย สังคม สุขทรียภาพ และการสร้างสรรค์สำหรับกิจกรรมศิลปะทุกประเภทที่เด็กได้ทำด้วยมือ จะช่วยพัฒนากล้ามเนื้อซึ่งจะเป็นพื้นฐานของการจับดินสอดต่อไป ทั้งยังช่วยพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างมือกับตาของเด็กได้ดีอีกด้วย

3.3 ความหมายของกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์

ชัยณรงค์ เจริญพาณิชย์กุล (2532: 14) ได้กล่าวว่า ศิลปะประดิษฐ์ เป็นกิจกรรมทางศิลปะที่ครอบคลุมกว้างขวางมากบางครั้งยากที่ชื่อออกมาได้ว่าแตกต่างจากกิจกรรมการระบายสีและการพิมพ์อย่างไร

วิรุณ ตั้งเจริญ (2539: 146) กล่าวว่า งานศิลปะประดิษฐ์ หมายถึง กิจกรรมที่ต้องใช้ความรู้สึกรู้สึกนึกคิดและจินตนาการประดิษฐ์คิดค้นศิลปะในรูปแบบต่างๆ ประดิษฐ์คิดค้น ทั้งในแง่รูปทรง สี วิธีการ และเนื้อหาต่างๆ ให้ปรากฏขึ้นเป็นการส่งเสริมการประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใหม่ให้สวยงามน่าสนใจ และมีผลไปสู่การใช้ประโยชน์ในโอกาสต่างๆ ด้วย

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2546: 117) ได้กล่าวว่า ศิลปะประดิษฐ์ ที่เขียนในปัจจุบันนั้นเป็นคำที่มักเขียนผิด ซึ่งคำที่เขียนถูกต้องคือ ศิลปะประดิษฐ์

สรุปได้ว่า งานศิลปะประดิษฐ์ เป็นงานศิลปะที่นอกจากฝึกการใช้กล้ามเนื้อแล้ว ยังเป็นการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้วยกิจกรรมการประดิษฐ์ ได้แก่ การพับกระดาษเป็นรูปต่างๆ การทำสิ่งประดิษฐ์ เช่น การประดิษฐ์เศษวัสดุจากธรรมชาติและวัสดุเหลือใช้

3.4 จุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์

การจัดกิจกรรมด้านนี้แก่เด็กปฐมวัย มีเป้าหมายเพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ในเรื่องพื้นฐานของโครงสร้างรูปร่าง ฝึกฝนทักษะในการใช้กล้ามเนื้อกับตาให้สัมพันธ์กัน และให้เกิดความคล่องแคล่วของกล้ามเนื้อทั้งสองมากขึ้น เพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และยังช่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้วย (วิรุณ ตั้งเจริญ. 2526: 299) อีกทั้งเป็นการปลูกฝังลักษณะนิสัยให้เป็นคนประณีตมีความละเอียดอ่อน เป็นคนมีระเบียบและรักความสะอาดในการทำงาน ซึ่งนอกจากจะช่วยเสริมทางด้านลักษณะนิสัยแล้ว ยังเป็นการปูพื้นฐานทางการสร้างสรรค์งานในระดับสูงต่อไป (เกสร ธิตะจารี. 2543: 280 – 281) งานศิลปะประดิษฐ์มีเป้าหมายแตกต่างไปจากงานวาดหรือกิจกรรมประติมากรรม เพราะไม่ได้มีจุดมุ่งหมายให้แสดงออกอย่างเดี่ยว แต่จะเน้นให้เด็กได้เรียนรู้การทำงาน และมีกระบวนการหรือขั้นตอนด้วย (สัตยา สายเชื้อ. 2540: 145)

วิรุณ ตั้งเจริญ และคณะ (2544: 52) กล่าวถึง กิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ไว้ว่า กิจกรรมการประดิษฐ์วัสดุเป็นทัศนศิลป์สมัยใหม่นิยมใช้วัตถุจริง (Ready – made Object) ต่อประกอบเข้าด้วยกันสร้างสรรค์เป็นงานศิลปะวัตถุหรือวัสดุต่างๆ ที่คุ้นเคย จะช่วยให้เราสื่อสารความรู้สึกรู้สึกนึกคิดที่เกี่ยวข้องกับวัตถุเหล่านั้นได้ดี การประดิษฐ์วัสดุเป็นกิจกรรมที่เด็กชื่นชอบ และสามารถแสดงออกได้อย่างน่าสนใจ เป็นการสร้างสรรค์รูปทรงและวัตถุหรือวัสดุต่างๆ เข้าด้วยกัน เด็กต้องใช้จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์อย่างมาก ในการประดิษฐ์วัสดุ ต้องจินตนาการถึงรูปทรงที่จะสร้างสรรค์และต้องเลือกสรรสิ่งต่างๆ มาต่อประกอบเข้าด้วยกัน หรือตัดตกแต่งสิ่งต่างๆ เหล่านั้น ให้สอดคล้องกับจินตนาการที่คาดหวัง นอกจากนี้ยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นให้เด็กฝึกฝนความคิดในการแก้ปัญหาอีกด้วย นอกจากนี้ยังได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ไว้ว่า (วิรุณ ตั้งเจริญ. 2539: 146)

1. ส่งเสริมการริเริ่มสร้างสรรค์ศิลปะที่ต้องอาศัยการคิดสังเคราะห์ แก้ปัญหา การใช้วัสดุอุปกรณ์และกระบวนการทำงานให้ประสบผลสำเร็จลงได้ด้วยดี

2. ส่งเสริมการปฏิบัติงานที่ช่วยสร้างความเชื่อมั่นในการแสดงออกให้กับเด็ก เพราะความเชื่อมั่นย่อมพาไปสู่ความสำเร็จ

3. ส่งเสริมการดำเนินชีวิตที่ต้องแก้ปัญหาการทำงาน ต้องรู้จักปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และรู้จักประดิษฐ์คิดค้นสิ่งต่างๆ

อารี พันธุ์ณี (2545: 200) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายที่สำคัญของกิจกรรมสร้างสรรค์ทางการประดิษฐ์ไว้ ดังนี้

1. ส่งเสริมความคิดและการถ่ายทอดออกมาเป็นผลงาน
2. ฝึกการแก้ปัญหา
3. ฝึกความขยัน ช่างคิด ช่างทำ
4. ส่งเสริมความเป็นนักประดิษฐ์คิดค้น
5. ฝึกการทำงานด้วยตนเองตามลำพัง

สิริพรรณ ตันศิริตันไพศาล (2545: 32) กล่าวว่า การสอนศิลปะในระดับปฐมวัยเป็นการอบรมเบื้องต้น เพื่อปลูกฝังให้เด็กมีนิสัยอันดีงามและมีความพร้อมในการศึกษาในระดับต่อไป มีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

1. เพื่อฝึกและเตรียมความพร้อมด้านต่างๆ ให้เด็กรู้จักใช้ประสาทสัมผัสให้สัมพันธ์กันได้อย่างเหมาะสม

2. เพื่อส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การรู้จักสังเกต การมีไหวพริบ สามารถแสดงออกตามความถนัด ความสามารถของแต่ละคนและชื่นชมต่อสิ่งที่สวยงามต่างๆ

3. เพื่อการพัฒนาทางกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และบุคลิกภาพ

4. เพื่อปลูกฝังค่านิยม เจตคติ และคุณสมบัติที่ดีของศิลปะและวัฒนธรรมไทย

5. เพื่อให้เด็กเริ่มต้นรู้จักการใช้เครื่องมือ เครื่องใช้ต่างๆ ในการทำงานศิลปะ รู้จักการเก็บรักษาและการทำความสะอาดอย่างถูกต้อง

6. เพื่อฝึกให้รู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม เป็นคนมีระเบียบ ประณีต

7. เพื่อให้เด็กมีโอกาสแสดงออกทางศิลปะอย่างอิสระ สนุกสนานเพลิดเพลิน และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

8. เพื่อนำไปใช้ให้สัมพันธ์กับการจัดประสบการณ์ด้านอื่นๆ

สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายเกี่ยวกับกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นโดยจะเน้นให้เด็กเรียนรู้โดยการคิดสังเคราะห์ แก้ปัญหา เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ในเรื่องพื้นฐานของโครงสร้างรูปร่าง และยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นให้เด็กเกิดพัฒนาการทางด้านความคิดอีกด้วย

3.5 พัฒนาการทางศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัย

พีรพงษ์ กุลพิศาล (2531: 29 – 32) ได้กล่าวว่า พัฒนาการทางศิลปะเป็นกระบวนการแสดงออกทางศิลปะที่มีลักษณะเฉพาะของเด็ก ซึ่งปรากฏอยู่ในวัยงานจากวัยหนึ่ง ไปสู่อีกวัยหนึ่งอย่างต่อเนื่อง และพัฒนาการดังกล่าวจัดดำเนินไปช้าหรือเร็วขึ้นอยู่กับพื้นฐานความเข้าใจและความสามารถทางศิลปะ ประกอบกับสิ่งแวดล้อมและแรงจูงใจของแต่ละคน ดังจะเห็นได้จากพัฒนาการทางด้านศิลปะของเด็กนั้น จะเริ่มต้นจากการเขียนภาพเป็นเส้นขยุกขยิกขาดการควบคุมดีขึ้น

วิรุณ ตั้งเจริญ (2539: 117 – 118) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการทางศิลปะคือการกำหนดอายุเมื่อก้าวถึงระดับขั้นพัฒนาการทางศิลปะเป็นการกำหนดขึ้นโดยประมาณเท่านั้นเพราะเด็กแต่ละคน จะมีพัฒนาการแตกต่างกันช้าหรือเร็วไม่เท่ากัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายๆ ด้าน เช่น สภาพการเลี้ยงดู สภาพแวดล้อม สภาพพัฒนาการทางร่างกาย โดยสภาพส่วนรวมแล้วเด็กปฐมวัยจะสนุกสนานกับกิจกรรมทางศิลปะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเขียนภาพหรือการปั้นดินน้ำมันถ้าขาดการสนับสนุนเสริมสร้างพัฒนาการทางศิลปะของเด็กก็จะไม่พัฒนาไปอย่างเต็มที่

โลเวนเฟลด์ (Lowenfeld. 1957: 86) เป็นผู้ที่ทำการค้นคว้าและศึกษาวิจัยขั้นพัฒนาการของเด็กตะวันตกด้วยการเก็บผลงานของเด็กในวัยต่างๆ มาศึกษาวิเคราะห์แยกขั้นพัฒนาการทางศิลปะ และได้แบ่งขั้นทั้งหมด 5 ขั้น ทั้งนี้จะขอล่าวเพียง 2 ขั้นที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นขีดเขียน (Scribbling State) ในขั้นนี้เด็กมีอายุประมาณ 2 – 4 ปี เป็นเด็กวัยก่อนเรียนเด็กสนุกอยู่กับการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อ ในขั้นนี้ยังแบ่งเป็น 4 ขั้นย่อยๆ อีก 4 ระยะ ดังนี้

1. ขั้นขีดเขียนแบบสะเปะสะปะ (Disordered Scribbling) หมายถึง การขีดเขียนที่ไม่เป็นระเบียบ การลากเส้นของเด็กจะยุ่งเหยิงสับสนโดยไม่คำนึงว่าเป็นรูปอะไรทั้งสิ้น แสดงให้เห็นว่าการควบคุมกล้ามเนื้อของเด็ก ยังไม่เจริญพอ จึงยังไม่สามารถบังคับต่อไปเป็นไปด้วยความต้องการได้
2. ขั้นขีดเขียนเป็นเส้นยาว (Longitudinal or controlled scribbling) หมายถึง ระยะที่เด็กขีดเขียนเส้นนอนยาวๆ ได้เป็นขั้นที่พัฒนากว่าขั้น ที่ขีดเขียนไม่เป็นระเบียบ
3. ขั้นขีดลากเป็นวงกลม (Circular scribbling) หมายถึง ขั้นที่เด็กสามารถขีดเขียนได้เป็นวงกลม เด็กเคลื่อนไหวได้ทั้งแขนแล้ว แสดงว่ากล้ามเนื้อเริ่มแข็งแรงขึ้น อาจกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าเป็นระยะที่ 2 – 3 ของขั้นขีดเขียนนี้ เป็นขั้นของการขีดเขียนที่ควบคุมได้ (Controlled Scribbling) ซึ่งเป็นขั้นพัฒนาการที่สำคัญมากเพราะเป็นเครื่องมือให้เห็นว่า เด็กได้ค้นพบ ได้มองเห็น และเริ่มมีการควบคุมการขีดเขียนได้ เด็กจะเริ่มสนุกสนานกับการควบคุมกล้ามเนื้อให้ขีดเขียนเป็นเส้นต่างๆ ทั้งในแนวตั้ง แนวนอน วงกลม หรือขยุกขยิก
4. ขั้นให้ชื่อหรือขีดเขียน (Naming Scribbling) หมายถึง ระยะที่เด็กเขียนอะไรลงไปแล้วก็ให้ชื่อว่า สิ่งที่เด็กเขียนนั้นชื่ออะไร คืออะไร เด็กเริ่มใช้ความคิดคำนึงในขีดเขียนภาพวัตถุ สัตว์หรือคน สิ่งที่เด็กเขียนจะไม่เป็นภาพที่ถูกต้องหรือมีรูปร่างในสายตาของผู้ใหญ่ แต่มีความหมาย

สำหรับเด็ก เด็กจะพอใจและสนุกสนานกับสิ่งที่เขาเขียนขึ้น ขั้นนี้จะเป็นขั้นหัวเลี้ยวหัวต่อในการวาดภาพของเด็กต่อไป

ขั้นที่ 2 ขั้นเขียนภาพให้มีความหมาย ขั้นสอนสัญลักษณ์ (Pre – Schematic Stage) ขั้นนี้เด็กจะมีอายุประมาณ 4 – 7 ปี เป็นขั้นเริ่มต้นของการแสดงออกที่มีความหมายภาพสิ่งของสิ่งต่าง ๆ เด็กอาจจะเขียนได้หลาย ๆ แบบ ตัวอย่างเช่น ภาพคนที่เด็กเขียน วันหนึ่งอาจจะไม่เหมือนภาพที่เขียนไว้ในวันต่อไป ซึ่งภาพที่เด็กเขียนอาจจะไม่ครบถ้วนตามที่เขารู้แสดงว่า ในระยะนี้โลกที่เด็กเห็นหรือรู้แตกต่างจากโลกที่เขียนภาพ ลักษณะที่เด็กเขียนภาพในขั้นนี้อาจสังเกตได้ง่ายจากส่วน ประกอบภาพในภาพ 4 อย่าง เช่น

1. เด็กจะเขียนภาพคน โดยใช้วงกลมเป็นสัญลักษณ์ของหัว มีเส้นตรงยาว ๆ แทนแขน ขา ลำตัว ยังไม่มีรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับหน้าตา มีแต่เส้นที่แทนสัญลักษณ์ของส่วนนั้น ๆ เท่านั้น
2. สีที่เด็กใช้ในขั้นนี้การใช้สีของเด็กจะไม่เป็นไปตามธรรมชาติ สีที่เด็กใช้เขียนภาพกับสีที่เด็กเห็นจริง ๆ จะไม่เหมือนกัน ทั้งนี้เพราะเด็กใช้สีตามอารมณ์ แต่ว่าสีไหนจะสะดุดตาหรือเด็กชอบสีไหนเป็นพิเศษก็จะใช้สีนั้นซึ่งไม่จำเป็นจะต้องสอดคล้องกับความเป็นจริง
3. ดูจากช่องว่าง หรือช่องไฟในแผ่นกระดาษที่เด็กเขียน เด็กยังไม่เข้าใจว่าควรเขียนรูปตรงไหนจึงจะเหมาะสมแต่จะวางลงไปโดยไม่คำนึงถึงความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ตรงไหนมีช่องว่างเด็กก็จะเขียนสิ่งต่าง ๆ ลงไป
4. การออกแบบในขั้นนี้ เด็กยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับการออกแบบ ดังนั้น ภาพที่เด็กเขียนจึงไม่มีอะไรแสดงถึงการออกแบบ

สรุปได้ว่า พัฒนาการทางศิลปะของเด็กปฐมวัย เป็นการพัฒนาที่มีลักษณะเฉพาะของเด็กแต่ละคน ซึ่งเด็กแต่ละคนจะมีพัฒนาการแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ เช่น การอบรมเลี้ยงดู สภาพแวดล้อม การส่งเสริมพัฒนาการที่ถูกต้อง พร้อมทั้งการสนับสนุนทางด้านร่างกาย โดยเฉพาะในเรื่องการให้กำลังใจเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

3.6 แนวการจัดกิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัย

เยาวพา เดชะคุปต์ (2528: 96) กล่าวว่า ศิลปะเป็นแนวทางที่จะช่วยให้เด็กได้แสดงความสามารถและความรู้สึกนึกคิดของตน ออกมาในรูปภาพ หรือสิ่งของ เด็กจะใช้ศิลปะเพื่อเป็นสื่ออธิบายสิ่งที่เขาทำ เห็น รู้สึก และคิดออกมาเป็นผลงาน การจัดกิจกรรมให้แก่เด็กจะช่วยให้เด็กมีโอกาสค้นคว้า ทดลอง และสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนให้ผู้อื่นและโลกที่อยู่รอบตัวเขาได้เข้าใจ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2531: 58 – 59) ให้แนวคิดว่า ในการจัดกิจกรรมศิลปะให้แก่เด็กอนุบาล มีสิ่งที่จะต้องคำนึงถึงหลายประการ คือ

1. จะต้องจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ศิลปะให้ได้ทุกวัน โดยผู้สอนต้องเตรียมอุปกรณ์ที่เด็กต้องการใช้ให้พร้อม เช่น สีเทียน สีน้ำ ดินน้ำมัน และเศษวัสดุต่างๆ ไว้ตามโต๊ะล่วงหน้า

2. ก่อนให้เด็กเข้าทำกิจกรรมสร้างสรรค์ศิลปะ ควรใช้วิธีปล่อยให้เด็กเข้าทำกิจกรรมอย่างมีระเบียบ ซึ่งอาจกระทำได้หลายๆ วิธี เพื่อให้เด็กเข้ากลุ่มได้ เช่น ผู้สอนอาจถามว่า เมื่อเข้านี้ใครรับประทานข้าวกับผักก็ให้เข้ากลุ่มเดียวกัน แล้วถามอย่างอื่นต่อไป จนเด็กเข้ากลุ่มเพื่อทำกิจกรรมได้หมด

3. การจัดโต๊ะกิจกรรมสร้างสรรค์ศิลปะ ควรจัดให้เป็นโต๊ะรวมที่เด็กสามารถล้อมวงกันทำงาน ได้มีโอกาสใช้ของร่วมกัน เช่น โต๊ะสำหรับวาดภาพด้วยสีเทียน และโต๊ะสำหรับวาดภาพด้วยสีน้ำ เป็นต้น

4. ตลอดเวลาที่เด็กทำงาน จะต้องเดินดูเด็ก เพื่อคอยเขียนชื่อหลังกระดาษ และคอยให้กำลังใจเด็ก แต่ไม่มีหน้าที่ไปชี้แนะ ว่าให้เด็กทำอะไร

5. หากเด็กทำเศษวัสดุหล่น ควรแนะนำให้เด็กเก็บเองทุกครั้ง

6. หากเด็กทำงานไม่ถูกต้อง ต้องไม่บอกให้เด็กแก้ไขอย่างไร ตรงไหน แต่จะใช้คำถามที่จะช่วยให้เด็กได้คิดหาคำตอบเอาเอง ซึ่งจะทำให้เด็กเกิดความภูมิใจและมีความมั่นใจในตนเอง

7. หากพบว่า เด็กคนหนึ่งคนใดชอบเล่นอยู่ที่เดียว โดยไม่ยอมลุกไปที่คนอื่น ๆ บ้าง ต้องให้คำแนะนำแก่เด็ก ให้รู้จักการแบ่งปัน และแนะนำให้ทำกิจกรรมต่อไปในวันรุ่งขึ้น

8. เมื่อเด็กทำงานเสร็จ ควรตรวจผลงานเด็ก เพื่อดูพัฒนาการทางภาษาและจินตนาการ กับความคิดสร้างสรรค์

9. ไม่ควรมองผลงานของเด็กด้วยความขบขัน แต่ต้องแสดงให้เห็นว่า ผลงานที่เด็กตั้งใจทำนั้นมีค่าเสมอ

10. เมื่อใกล้จะหมดเวลา ต้องให้เด็กเก็บของเข้าที่เองทุกครั้ง

วิรุณ ตั้งเจริญ (2526: 244 – 245) กล่าวว่า การสอนศิลปะต้องพิจารณาถึงกิจกรรมศิลปะสื่อการสอน กระบวนการสอนในการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะที่เปิดโอกาสให้เด็กทำงานร่วมกันปรึกษาหารือ ช่วยเหลือกัน เป็นการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในการจัดกิจกรรมศิลปะต้องมีบริเวณปฏิบัติงานที่สะดวกสำหรับการทำงานกันและบรรยากาศที่มีเสรีภาพ

สัตยา สายเชื้อ (2540: 15) ได้เสนอแนวคิดในการจัดกิจกรรมการสอนศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. จัดเนื้อหาและหลักสูตร เน้นให้เด็กมีโอกาสจัดกระทำ (Manipulation) เพราะเด็กในวัยนี้จะเรียนรู้โดยอาศัยประสาทสัมผัส การรับรู้ การเคลื่อนไหว (Sensory-Motor) เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา รวมทั้งสัมผัสและต้องให้เห็นสิ่งต่างๆ

2. การจัดกิจกรรมควรเน้นพัฒนาประสาทสัมผัสให้มากที่สุด กิจกรรมกระตุ้นให้คิดและจัดกระทำหรือลงมือปฏิบัติกิจกรรม รวมทั้งสัมผัสและต้องให้เห็นสิ่งต่างๆ ทั้งประสาทสัมผัสทั้ง 5 ซึ่งช่วยทำให้เกิดสิ่งใหม่ๆ รอบตัว

3. ในทัศนะของเพียเจต์ การเลือกวัสดุโดยเด็กมีโอกาสสัมผัสหรือจับต้องสิ่งของที่มีอยู่ในธรรมชาติ เช่น หิน ดิน ทราย น้ำ ฯลฯ ซึ่งจะช่วยเป็นสื่อพัฒนาประสาทรับรู้การเคลื่อนไหว

ของเด็กให้เข้าใจในสภาพความจริงของวัตถุ เช่น เรื่อง น้ำหนัก เนื้อสารจะนำไปสู่การเชื่อมโยงกับ โครงสร้างอื่น จึงให้เด็กได้จัดทำเพื่อพัฒนาประสาทสัมผัสมากที่สุด

จากข้อความดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การจัดสร้างสรรค์ศิลปะมีประโยชน์มาก เป็นการส่งเสริม พัฒนาการทุกๆ ด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ทำให้ เด็กรู้จักคิด รู้จักทำ รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ มีความละเอียดประณีตและมีความเป็นระเบียบ เรียบร้อย สิ่งสำคัญสำหรับการจัดกิจกรรมให้แก่เด็ก คือ กิจกรรมต่างๆ ต้องคำนึงถึงพัฒนาการ ความต้องการ และธรรมชาติของตัวเด็ก การจัดกิจกรรมต้องสามารถยืดหยุ่น และเปิดโอกาสให้เด็กเลือกทำกิจกรรม ด้วยตนเองได้มากที่สุด

3.7 ประเภทของงานศิลปะประดิษฐ์

การจัดกิจกรรมด้านนี้แก่เด็กปฐมวัย มีเป้าหมายเพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ในเรื่องพื้นฐาน ของโครงสร้างรูปร่าง ผักผ่อนทักษะในการใช้กล้ามเนื้อมือกับตาให้สัมพันธ์กันและให้เกิดความคล่องแคล่ว ของกล้ามเนื้อมือทั้งสองมากขึ้น เพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และยังช่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้วย ดังนั้น จึงแบ่งประเภทของวัสดุออกเป็น 2 ประเภท คือ วัสดุจากธรรมชาติและวัสดุเหลือใช้ (สิริพรรณ ตันติรัตน์ไพศาล. 2545: 86 – 87)

1. วัสดุจากธรรมชาติ ได้แก่ วัสดุที่มีหรือเกิดขึ้นตามธรรมชาติ บางชนิดหาได้ง่าย มีอยู่ทั่วไป เก็บเอามาใช้ได้ บางอย่างต้องหาซื้อเพื่อนำมาใช้ เช่น ใบไม้ ก้อนหิน ขี้กบ ดอกไม้ ดิน ขี้เลื่อย กิ่งไม้ ทราย ไม้ไผ่ เมล็ดพืช เปลือกหอย เกล็ดปลา ขนนก ฯลฯ

2. วัสดุเหลือใช้ ได้แก่วัสดุที่ไม่ใช้แล้ว แต่สามารถนำกลับมาประยุกต์ใช้ให้เกิด ประโยชน์ได้อีก แหล่งที่มาของวัสดุเหลือใช้นั้น สมจินต์ มนุษย์ศิลป์ (2530: 1 – 2) กล่าวว่าได้จาก ของเหลือใช้ในชีวิตประจำวัน กล่องยาสีฟัน กล่องสบู่ แกนกระดาษชำระ ขวดพลาสติก เป็นต้น และ อีกแหล่งหนึ่งคือ วัสดุเหลือใช้ที่ได้จากโรงงานอุตสาหกรรมต่างๆ เช่น โรงงานทอผ้าจะมีแกนหลอดด้าย ที่เป็นกระดาษหรือพลาสติก หรือเศษผ้า เป็นต้น สิ่งเหล่านี้สามารถนำมาประดิษฐ์เป็นสิ่งของต่างๆ ได้

นอกจากนี้ ศิริลักษณ์ ศรีกมล (2535: ข – ค) แบ่งเศษวัสดุเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ เศษวัสดุจากธรรมชาติและเศษวัสดุเหลือใช้ ซึ่งเศษวัสดุจากธรรมชาติแยกประเภทตามแหล่งกำเนิดได้ คือ เศษวัสดุจากพืช ได้จากส่วนต่างๆ ของพืช และเศษวัสดุจากสัตว์ ได้จากวัสดุต่างๆ ส่วนวัสดุเหลือใช้ สามารถแบ่งตามที่มาหรือประเภทของวัสดุได้ คือ พลาสติก โลหะ กระดาษทุกชนิด และจันทิมา (2528: ข) ได้แบ่งเศษวัสดุและอุปกรณ์ที่นำมาใช้ในกิจกรรมการออกแบบสร้างสรรค์คือ วัสดุธรรมชาติ ได้แก่ วัสดุ ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น จากพืช จากสัตว์ และเศษวัสดุอื่นๆ วัสดุสังเคราะห์ ได้แก่ วัสดุที่มนุษย์ สร้างขึ้นโดยกรรมวิธีต่างๆ ได้แก่ เศษกระดาษต่างๆ เศษผ้า เศษวัสดุที่เป็นพลาสติก เศษวัสดุที่เป็น โลหะและงานประดิษฐ์ตกแต่ง กิจกรรมประดิษฐ์ที่เหมาะสมกับเด็กก่อนวัยเรียนมีไม่มากนัก ครูผู้ปกครอง หรือพี่เลี้ยงควรได้ จัดหาเศษวัสดุเหลือใช้ หรืออาจจะเป็นวัสดุที่สะสมไว้ (สัตยา สายเชื้อ. 2540: 142 – 143) ดังต่อไปนี้ กระดาษหนังสือพิมพ์ กระดาษห่อของขวัญกระดาษแมกกาซีน กระดาษแข็งจากกล่องกระดาษ เช่น กล่องเบียร์ กระป๋องนม กระป๋องแป้งที่ใช้หมดแล้ว กล่องยาสีฟัน หลอดไม้ ไม้เสียบลูกชิ้น เศษผ้า

ต่างๆ ที่ใช้แล้ว กรรไกร กาวน้ำ ฝาขวดน้ำอัดลม ริบบิ้น ที่ผูกของขวัญ เทปสองหน้า เทปใส ขวดยาकुลท์ อื่นๆ ที่ถือว่าเป็นเศษวัสดุ ฯลฯ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า งานศิลปะประดิษฐ์แบ่งได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ วัสดุที่ได้จากธรรมชาติ เช่น ไม้ ไม้ ดอกไม้ เมล็ดพืช เปลือกหอย ฯลฯ และวัสดุที่เป็นของเหลือใช้ เช่น กล่องยาสิฟัน เศษผ้า ไม้ไอศกรีม ฯลฯ การประดิษฐ์ศิลปะจากเศษวัสดุ ทำให้โลกมีจำนวนขยะน้อยลง และช่วยลดปริมาณ การนำทรัพยากรธรรมชาติมาเป็นวัตถุดิบในโรงงานอุตสาหกรรมให้น้อยลง นอกจากนี้ยังเป็นการหมุนเวียน นำวัสดุผลิตใหม่ เพื่อช่วยเพิ่มคุณภาพชีวิตให้กับสิ่งแวดล้อม และช่วยรักษาทรัพยากรธรรมชาติได้อีก ทางหนึ่งด้วย

3.8 บทบาทและหน้าที่ครูในการจัดกิจกรรมศิลปะ

กรวิภา สรรพกิจจำนง (2532: 25 – 26) ได้สรุปบทบาทและหน้าที่ครูในการจัดกิจกรรม ศิลปะสร้างสรรค์ ไว้ดังนี้

1. เตรียมจัดโต๊ะเรียนและอุปกรณ์ต่างๆ ให้พร้อมก่อนเด็กเข้าทำกิจกรรม
 2. ในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง ควรจัดกิจกรรมไว้หลายๆ อย่าง
 3. ครูต้องพยายามให้เด็กได้ทำกิจกรรมหมุนเวียนไปให้พอเหมาะกับเวลาที่ กำหนด และให้ทำอย่างน้อย 2 กิจกรรม แล้วจึงไปเล่นตามมุมต่างๆ ในห้องเรียนได้
 4. เมื่อทำงานเสร็จแล้วทุกคนต้องเก็บวัสดุและเครื่องมือที่ใช้ให้เข้าที่ดูแลห้องให้สะอาด
 5. ให้ทำงานกลุ่มอย่างมีระเบียบ
 6. พยายามหาวิธีให้เด็กได้ทำกิจกรรมหลายกิจกรรม มีให้เลือกทำเพียงกิจกรรมเดียว
 7. ชมเชยให้กำลังใจเด็ก และช่วยเหลือนักเรียนที่ไม่ประสบผลสำเร็จในการทำกิจกรรม ให้ได้รับผลสำเร็จบ้างตามสมควร
 8. นำผลงานติดป้ายนิเทศโดยการหมุนเวียนผลงานต่างๆ ของเด็กให้ครบทุกคน
- เลิศ อานันท์นะ (2535: 14 – 15) ได้กล่าวถึงบทบาทของครู และผู้ปกครองไว้ ดังนี้
1. สอนด้วยความรัก
 2. ยอมรับนับถือในความสามารถของนักเรียนแต่ละคนที่แตกต่างกัน
 3. ไม่จำเป็นต้องรีบร้อนแก้ไขผลงานศิลปะของนักเรียน ทางที่ดีควรส่งเสริมให้กล้าคิด กล้าทำ และกล้าแสดงออกให้มากที่สุด
 4. อย่าแทรกแซงความคิด หรือตัดสินใจแก้ปัญหาแทนนักเรียน ทางที่ดีควรส่งเสริมให้กล้าคิด กล้าทำ และกล้าแสดงออกให้มากที่สุด
 5. ใช้คำพูดยั่ว และท้าทายให้แสดงออกแทนการออกคำสั่ง
 6. วางแผนการจัดเตรียมเครื่องมือ อุปกรณ์เอาไว้ล่วงหน้า เปิดโอกาสให้นักเรียน ได้แสดงออกอย่างอิสระภายใต้บรรยากาศของความรัก ความอบอุ่น และเป็นกันเอง จะทำให้นักเรียน เกิดความรู้สึกปลอดภัย ได้รับความคุ้มครองปกป้อง และส่งผลให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง และกล้า แสดงออกให้มากที่สุด

เบญญา แสงมลิ (2545: 63) กล่าวว่า บทบาทของครูในเรื่องการจัดกิจกรรมศิลปะ คือ การสร้างสรรค์สภาพแวดล้อมที่ช่วยสนับสนุนการเจริญเติบโตของเด็กถึงขีดสุด การจัดตั้งที่ทำหยากระตุ้น และให้โอกาสสำหรับการเริ่มต้นของความซาบซึ้งในสิ่งสวยงาม การสร้างสภาพแวดล้อมที่สร้างเสริม การเจริญเติบโตของเด็ก

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า ครูควรให้ความสำคัญกับกระบวนการทำงานมากกว่าผลงานของเด็ก ให้โอกาสในการคิด การกระทำ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงาน เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความสามารถ ในทุกๆ ด้านจากกิจกรรมศิลปะ

3.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมศิลปะและศิลปะประดิษฐ์

งานวิจัยในประเทศ

จิตติพร พิษณุกุล (2538: 63) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ศิลปะประดิษฐ์แบบกลุ่ม ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ศิลปะประดิษฐ์แบบกลุ่ม กับเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ศิลปะประดิษฐ์แบบรายบุคคลมีความสามารถในการแก้ปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปริยานุช จุลพรหม (2547: 67) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถด้านการคิด วิเคราะห์ของเด็กรวมวัยด้วยการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ ผลการศึกษาพบว่า ความสามารถ ด้านการคิดวิเคราะห์ของเด็กรวมวัย หลังการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์สูงขึ้นกว่าก่อนการจัดกิจกรรม ศิลปะประดิษฐ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ศรีแพร จันทราภิรมย์ (2550: 63) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ โดยใช้เปลือกข้าวโพด ผลการศึกษาพบว่า ความคิดสร้างสรรค์ ของเด็กรวมวัยหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ โดยใช้เปลือกข้าวโพดสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

รัตนา นิสมกุล (2550: 51) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัยที่ ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยน้ำตาลไอซิ่ง ผลการศึกษาพบว่า การคิดเชิงเหตุผลของเด็ก ปฐมวัยหลังการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยน้ำตาลไอซิ่ง สูงกว่าก่อนทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วย น้ำตาลไอซิ่ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

งานวิจัยต่างประเทศ

แสตมป์ (Stamp. 1964: 5258 – 4) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์ และสติปัญญาของนักเรียนที่เรียนศิลปะ และไม่เรียนศิลปะ ความคิดสร้างสรรค์และสติปัญญา ไม่มี ความสัมพันธ์กันแต่ นักเรียนที่เรียนศิลปะได้คะแนน แนวความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าพวกที่ไม่เรียนศิลปะ

ครอลล์ (Krall. 1982: 5258 – A) ศึกษาเรื่องการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้วิชาศิลปะของครูในโรงเรียนคริสต์ศาสนาในการจัดประสบการณ์ภาคปฏิบัติ พบว่า ครูสามารถช่วยเด็ก ให้เกิดประสบการณ์ในการเรียนรู้ได้ดีขึ้น โดยใช้สื่อทางศิลปะและความคิดสร้างสรรค์

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ สรุปได้ว่า กิจกรรมศิลปะประดิษฐ์นั้น เป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญที่ควรจัดให้กับเด็ก เพราะเป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมและพัฒนาทักษะด้านต่างๆ ให้กับเด็ก ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เนื่องจากกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์เป็นกิจกรรมที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า แล้วเกิดการเรียนรู้กระบวนการคิดจินตนาการ ซึ่งจะเป็นพื้นฐานการพัฒนาไปสู่การเรียนรู้ให้แก่เด็กปฐมวัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. แบบแผนการทดลองและวิธีดำเนินการทดลอง
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นเด็กปฐมวัยชาย – หญิง อายุระหว่าง 4 – 5 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 ของโรงเรียนวัดเวฬุราชิน เขตธนบุรี สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 2 ห้องเรียน มีจำนวนนักเรียน 48 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชาย – หญิง อายุระหว่าง 4 – 5 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 ของโรงเรียนวัดเวฬุราชิน เขตธนบุรี สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) มา 1 ห้องเรียน จากนั้น จึงสุ่มอย่างง่ายจำนวน 15 คนเพื่อกำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่าง

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้

1. แผนการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์
2. แบบประเมินการพูดอย่างมีโครงสร้าง

การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. แผนการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ ดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอน ดังนี้
 - 1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีพัฒนาการของเด็กปฐมวัย จากแผนการจัดประสบการณ์ และแนวการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย ของกรมวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ (2531: 1 – 176)
 - 1.2 ศึกษาแนวทางการกิจกรรมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน ของ สัตยา สายเชื้อ (2540) การจัด

กิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัยของ สิริพรรณ ตันติรัตน์ไพศาล (2545) และ สุนทรียภาพทางศิลปะระดับปฐมวัยของ สรวรพร กุศลสง (2553)

1.3 สร้างแผนการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ จำนวน 24 แผน โดยกำหนดรายละเอียดในการจัดกิจกรรม ตามตาราง 1

ตาราง 1 การจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์

ลำดับที่	หน่วย	วัน	กิจกรรมศิลปะประดิษฐ์
1	ของเล่นของใช้	อังคาร พุธ พฤหัสบดี	ของเล่น รถของเล่น ของใช้ (กระเป๋า)
2	บ้าน	อังคาร พุธ พฤหัสบดี	บ้าน ห้องต่าง ๆ ภายในบ้าน บุคคลในบ้าน
3	ผลไม้	อังคาร พุธ พฤหัสบดี	ผลไม้ที่รับประทานได้ทั้งเปลือก ผลไม้ที่เป็นช่อ ผลไม้ที่ต้องปอกเปลือก
4	ต้นไม้	อังคาร พุธ พฤหัสบดี	ต้นไม้ ดอกไม้ กิ่งไม้แสนสวย
5	สัตว์	อังคาร พุธ พฤหัสบดี	สัตว์ที่หนูชอบ สัตว์น้ำ แมลง
6	ยานพาหนะ	อังคาร พุธ พฤหัสบดี	ยานพาหนะทางบก ยานพาหนะทางน้ำ ยานพาหนะทางอากาศ
7	การสื่อสาร	อังคาร พุธ พฤหัสบดี	โทรศัพท์ ตู้ไปรษณีย์ โทรศัพท์
8	คณิตศาสตร์แสนสนุก	อังคาร พุธ พฤหัสบดี	ตัวเลขสร้างสรรค์ กรอบรูปเรขาคณิต นาฬิกา

จากตารางการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ ประกอบด้วย กำหนดการจัดกิจกรรมตามหน่วย การเรียนในแต่ละสัปดาห์ และกิจกรรมในแต่ละวัน ซึ่งได้แยกออกมาเป็นแผนการจัดกิจกรรมได้ทั้งหมด 24 ครั้ง ใช้เวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละประมาณ 50 นาที ในกิจกรรมศิลปะ ประดิษฐ์ โดยกำหนดรูปแบบของแต่ละแผน ประกอบด้วย

1. หน่วยการเรียนรู้
2. จุดมุ่งหมาย
3. เนื้อหา
4. วัสดุ-อุปกรณ์
5. ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม
6. การประเมินผล
7. ภาคผนวก

1.4 นำแผนการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของกิจกรรมและจุดมุ่งหมาย โดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน มีดังนี้

1.4.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์เต็มสิริ เนาวรังสี อาจารย์ประจำสาขาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

1.4.2 นางปิยะธิดา เกษสุวรรณ ศึกษานิเทศก์ฝ่ายการศึกษาปฐมวัย สำนักงานศึกษา กรุงเทพมหานคร

1.4.3 อาจารย์ลักษณ์ ฤทธาคณี ครูผู้สอนระดับอนุบาล โรงเรียนสามเสนนอก

1.5 ปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ ให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้เกณฑ์ความเห็นตรงกัน 2 ใน 3 คน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้ปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ดังนี้

1.5.1 ควรเพิ่มเติมวัสดุให้หลากหลายเหมาะสมกับการกิจกรรม

1.5.2 ในขั้นนำของการสอนควรตั้งคำถามให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่องในนิทาน เพลง คำคล้องจอง จะช่วยให้เด็กสามารถคิดประดิษฐ์งานได้ตรงกับคำพูดที่เด็กต้องการสื่อถึงผลงานของตนเอง ได้

1.5.3 คำคล้องจอง เพลง และนิทานของขั้นนำในกิจกรรมควรสอดคล้องกับงานประดิษฐ์ เพื่อให้เชื่อมโยงเข้าสู่งานและมีความชัดเจนในการทำกิจกรรมมากขึ้น

1.6 นำแผนการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน เพื่อหาข้อบกพร่อง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เมื่อจัดกิจกรรมแล้วพบว่าเด็กสามารถทำกิจกรรมได้ตามขั้นตอน และเวลาที่ใช้มีความเหมาะสม

ผู้วิจัยดำเนินการใช้แผนการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์กับกลุ่มตัวอย่าง เป็นเวลา 8 สัปดาห์ รวม 24 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที ในวันอังคาร พุธ พฤหัสบดี ช่วงเวลา 09.00 – 09.50 น. ตั้งแต่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2555 ถึง 21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556

2. แบบประเมินการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัย ดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพูด การสังเกตและการบันทึกคำพูดของเด็กปฐมวัย เกณฑ์พัฒนาการและพฤติกรรมของเด็กอายุ 4 – 5 ปี จากคู่มือประเมินพัฒนาการเด็กระดับก่อนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539: 15)

2.2 ศึกษาเอกสารงานวิจัย แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพูดของเด็กปฐมวัย ของ ศรียา นิยมธรรม และ ประภัสสร นิยมธรรม (2541) ดวงเดือน ศาสตราภักดิ์ (2529) สมภาพร สามเตี้ย (2545) ปานใจ จารุวณิช (2548) และเอกสารทางการศึกษาปฐมวัย

2.3 ศึกษาเกณฑ์การให้คะแนนของแบบประเมินการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัย

2.4 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในข้อ 2.1 – 2.3 มากำหนดขอบเขตของการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ ศึกษาแบบสังเกตพฤติกรรมคำพูดของ สมภาพร สามเตี้ย (2545) ปานใจ จารุวณิช (2548) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบประเมินการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัย ซึ่งมี 2 ด้าน ดังนี้

2.4.1 ลักษณะการพูด จำนวน 4 ข้อ

2.4.1.1 มีความมั่นใจในการพูด

2.4.1.2 พูดออกเสียงชัดเจน

2.4.1.3 พูดคล่อง

2.4.1.4 พูดถูกต้อง

2.4.2 ลักษณะประโยค จำนวน 2 ข้อ

2.4.2.1 พูดเป็นประโยค

2.4.2.1 พูดเป็นเรื่องราว

2.5 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ข้อ 2.1 – 2.4 มาสร้างเกณฑ์การประเมินการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัยทั้ง 2 ด้าน โดยสร้างเป็นแบบประเมินค่า กำหนดตัวเลข 4 ระดับ คือ 0 – 3

2.6 การประเมินและบันทึกคำพูดของเด็กปฐมวัยในการทำกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ ทำโดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย รวม 2 คน ผู้ช่วยผู้วิจัยเป็นบุคคลที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับเด็กอย่างน้อยเป็นเวลา 3 ปี ก่อนการสังเกตการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับรูปแบบและวิธีการดำเนินกิจกรรมตลอดจนกระบวนการในการสังเกตให้กับผู้ช่วยวิจัย

2.7 นำแบบประเมินการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ความสอดคล้องกับจุดประสงค์ จำนวน 3 คน ได้แก่

2.4.1 อาจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา อาจารย์ประจำภาควิชาการวัดผลและวิจัย การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2.4.2 อาจารย์ปานใจ จารุวิช อาจารย์โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

2.4.3 อาจารย์วรรัตน์ ชูมาลา อาจารย์ประจำสาขาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนความสอดคล้อง ดังนี้

มีความเห็นที่ สอดคล้องกัน กำหนดคะแนนเป็น +1

มีความเห็นที่ ไม่แน่ใจ กำหนดคะแนนเป็น 0

มีความเห็นที่ ไม่สอดคล้องกัน กำหนดคะแนนเป็น -1

2.5 นำแบบประเมินการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัยที่ผ่านการตรวจจากผู้เชี่ยวชาญแล้วมาปรับปรุงแก้ไขตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยปรับปรุงการใช้ภาษาให้สื่อความหมายเข้าใจได้ง่ายยิ่งขึ้น

2.6 ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบประเมิน โดยการนำแบบประเมินการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน ตรวจสอบแล้ว นำคะแนนที่ได้จากการลงความเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างการพูดอย่างมีโครงสร้างกับจุดประสงค์ โดยคัดเลือกข้อที่มีค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าแบบประเมินทักษะการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัยได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00

2.7 นำแบบประเมินทักษะการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัยที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับเด็กอนุบาลปีที่ 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน ด้วยวิธีหาค่าความเชื่อมั่นของผู้สังเกต 2 คน คือ ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย 1 คน ร่วมกันสังเกตแล้วนำคะแนนมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องของผู้สังเกต RAI (Burry-Stock. 1996: 256) และในการทดลองครั้งนี้ ได้ค่าความเชื่อมั่นของผู้สังเกต เท่ากับ 0.87

แบบแผนการทดลองและวิธีดำเนินการทดลอง

1. แบบแผนการทดลอง

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Design) ที่ใช้กลุ่มตัวอย่างเดียวจาก เบอร์ก และ เกล (Barnett; & Johnson. 1996: 31; citing Borg; & Gall. 1989: 29) ได้กล่าวว่า รูปแบบการทดลองกลุ่มเดียว จะมีความเหมาะสมพิเศษกับการทดลองที่ต้องเปลี่ยนแปลงรูปแบบพฤติกรรมหรือกระบวนการภายใน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการทดลองโดยใช้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว

ทำการทดลองและเก็บข้อมูลจากสถานการณ์จริงขณะทดลองเพื่อความเหมาะสมสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการทดลองโดยใช้แผนการทดลองแบบ One-Group Pretest- Posttest Design (ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. 2538: 249) ดังนี้

ตาราง 2 แบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	ก่อนทดลอง	เงื่อนไขการทดลอง	หลังการทดลอง
E	T ₁	X	T ₂

E แทน	กลุ่มตัวอย่าง
X แทน	การจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์
T ₁ แทน	การพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัยก่อนได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์
T ₂ แทน	การพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์

2. วิธีดำเนินการทดลอง

การทดลองครั้งนี้ ดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 เป็นเวลา 8 สัปดาห์ ในวันอังคาร พุธ พฤหัสบดี วันละ 50 นาที โดยมีขั้นตอน ดังนี้

2.1 จัดเตรียมสภาพแวดล้อมในสถานการณ์ที่ทำการทดลองให้เหมาะสม

2.2 จัดเก็บข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data) โดยจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน เป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์ ได้แก่ วันอังคาร พุธ พฤหัสบดี วันละ 50 นาที โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตและบันทึกคำพูดของเด็กกลุ่มตัวอย่างมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัย

2.3 ดำเนินการทดลองโดยจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์กับกลุ่มตัวอย่างเป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน พร้อมทั้งสังเกตและบันทึกคำพูดของเด็กทุกวันที่ทำการทดลองและนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัย

ตาราง 3 วันและกิจกรรมที่ทำการทดลอง

การจัดกิจกรรม	ระยะเวลาที่ทำการทดลอง	วันที่ทำการทดลอง	เวลา
กิจกรรมศิลปะประดิษฐ์	1 สัปดาห์ก่อนการทดลอง	วันอังคาร พุธ พฤหัสบดี	09.00 – 09.50
กิจกรรมศิลปะประดิษฐ์	8 สัปดาห์	วันอังคาร พุธ พฤหัสบดี	09.00 – 09.50

2.4 ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองด้วยตนเอง โดยให้กลุ่มตัวอย่างได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ โดยมีวิธีดำเนินการดังนี้

2.4.1 ขั้นนำ เป็นการนำเข้าสู่ขั้นตอนการทำกิจกรรม ด้วยการใช้คำถาม ปริศนาคำทาย เพลง คำคล้องจองหรือสื่ออย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อกระตุ้นความสนใจของเด็ก และครูแนะนำวัสดุอุปกรณ์ ให้เด็กสังเกตเปรียบเทียบความเหมือนความแตกต่าง แล้วจึงให้เด็กได้เลือกวัสดุมาทำกิจกรรมด้วยตนเอง

2.4.2 ขั้นลงมือปฏิบัติ เป็นขั้นตอนที่เด็กจะได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง จากวัสดุที่เด็กเลือก ครูมีบทบาทเป็นผู้คอยช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ และให้การเสริมแรงแก่เด็ก

2.4.3 ขั้นเล่าเรื่องจากผลงาน ในขั้นนี้จะให้เด็กได้นำเสนอผลงานเป็นรายบุคคล โดยการเล่าเรื่อง จากนั้นครูจึงทำการบันทึกให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ ดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 เป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน ได้แก่ วันอังคาร วันพุธ และวันพฤหัสบดี ในช่วงกิจกรรมสร้างสรรค์ เวลา 09.00 – 0 9.50 น. โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. จัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ ผู้วิจัยเป็นผู้จัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ ผู้ช่วยผู้วิจัยเป็นผู้บันทึกคำพูดเด็กตลอดระยะเวลาการดำเนินการ
2. ในขั้นของการเล่าเรื่องจากผลงานของเด็ก ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยสังเกตการพูด จากนั้นทำการบันทึกคะแนนการพูดของเด็กใช้แบบประเมินการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัย ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่

2.1 ลักษณะการพูด ประกอบด้วย มีความมั่นใจในการพูด พูดออกเสียงชัดเจน พูดคล่อง และพูดถูกต้อง

2.2 ลักษณะประโยค ประกอบด้วย พูดเป็นประโยคและพูดเป็นเรื่องราว

3. ทำการสังเกตและบันทึกคะแนนการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัยในแต่ละสัปดาห์ เป็นรายบุคคล โดยใช้เกณฑ์ที่กำหนดจากนั้นทำการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้ทั้ง 8 สัปดาห์ ไปวิเคราะห์ ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

1. หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสังเกตการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัย โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างลักษณะพฤติกรรมกับจุดประสงค์ (IOC)
2. หาค่าสถิติพื้นฐานการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลอง โดยนำข้อมูลไปหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. 2538: 73, 79)
3. ศึกษาการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลอง และหลังการทดลองภายในกลุ่มการทดลอง โดยใช้ t-test for Dependent Samples
4. หาค่าคะแนนมาตรฐานที่มีลักษณะการกระจายเหมือนกับการกระจายของคะแนนดิบ (Raw Scores) เพื่อเปลี่ยนเป็นคะแนนมาตรฐาน (Z-Score) และหาค่าคะแนนมาตรฐาน (T-score)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์การพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัย

1.1 หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบประเมินการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัย โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างลักษณะพฤติกรรมกับจุดประสงค์ (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2526: 89)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างลักษณะการพูดอย่างมีโครงสร้างกับจุดประสงค์

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 การหาความเชื่อมั่นของผู้สังเกตการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัย โดยการนำแบบสังเกตไปทดลองใช้ (Try out) กับเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 1 จำนวน 15 คน วิหาค่าความเชื่อมั่นของผู้สังเกต 2 คน โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องของผู้สังเกต RAI (Burry-Stock. 1996: 256)

$$RAI = 1 - \frac{\sum K \sum N / R_{1kn} - R_{2kn}}{KN(I - I)}$$

เมื่อ R_{1kn} R_{2kn} แทน ผลการสังเกตของผู้สังเกตคนที่ 1 และคนที่ 2 ตามลำดับ
 N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

K	แทน	จำนวนทักษะย่อย
I	แทน	จำนวนช่วงคะแนน (0, 1, 2)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 หาค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. 2538: 73)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X}	แทน	คะแนนเฉลี่ย
$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

2.2 หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. 2538: 79)

$$S = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

2.3 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการทดลองภายในกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตร t-test for Dependent Samples (ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. 2538: 104)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N\sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}}$$

เมื่อ t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา t-distribution
D	แทน	ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
N	แทน	จำนวนคู่

2.4 การหาค่าคะแนนมาตรฐานที่มีลักษณะการกระจายเหมือนกับการกระจายของคะแนนดิบ (Raw Scores) เพื่อเปลี่ยนเป็นคะแนนมาตรฐาน (Z-Score) (ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. 2538: 10)

$$Z = \frac{X - \bar{X}}{SD}$$

เมื่อ	Z	แทน	คะแนนมาตรฐานของแต่ละคน
	X	แทน	คะแนนดิบของแต่ละคน
	\bar{X}	แทน	คะแนนเฉลี่ยของข้อมูลในแต่ละชั้น
	SD	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนชุดนั้น

2.5 การหาค่าคะแนนมาตรฐาน (T-score) (ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. 2538: 10)

$$T = 10Z + 50$$

เมื่อ	T	แทน	คะแนนมาตรฐาน T
	Z	แทน	คะแนนมาตรฐานของแต่ละคน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาเรื่องผลการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ที่มีต่อการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้อาจจากการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X} แทน	ค่าเฉลี่ย
SD แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t แทน	ค่าที่ใช้ในการพิจารณา t- distribution
** แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการวิเคราะห์แปลผลข้อมูลในการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ โดยรวมและรายด้าน

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัย ด้านลักษณะการพูดและลักษณะประโยค ก่อนและหลังการทำกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์รายบุคคล

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ โดยรวมและรายด้าน

การวิเคราะห์ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์การเปรียบเทียบพฤติกรรมทางการพูดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ โดยใช้การทดสอบทางสถิติ t-test for Dependent Sample ผลปรากฏดัง ตาราง 4

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์และเปรียบเทียบการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทำกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์

การพูดอย่างมีโครงสร้าง	N	คะแนนเต็ม	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t	Sig
			\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
ลักษณะทางการพูด	15	12	4.16	1.59	10.79	1.31	16.318**	.000
ลักษณะประโยค	15	6	1.72	0.87	5.29	0.63	16.392**	.000
รวม	15	18	5.88	2.26	16.08	1.83	18.423**	.000

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์มีการพูดอย่างมีโครงสร้างหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านลักษณะการพูด และลักษณะประโยคหลังการทดลองสูงกว่าการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เนื่องจากผู้วิจัยประเมินการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัยเป็น 2 ด้าน คือ ลักษณะการพูด และลักษณะประโยค ผู้วิจัยจึงนำเสนอการพูดอย่างมีโครงสร้างในภาพรวมและรายด้าน ดังตาราง 5 ซึ่งเป็นคะแนนดิบ (Raw Score) ตาราง 6 ซึ่งเป็นคะแนนมาตรฐาน T (T-Score) และภาพประกอบ 2 - 3 เพื่อให้เห็นภาพของการพูดอย่างมีโครงสร้างชัดเจนขึ้น

ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัย ลักษณะทางการพูด และลักษณะประโยค จำแนกเป็นรายสัปดาห์ (คะแนนดิบ : Raw Score)

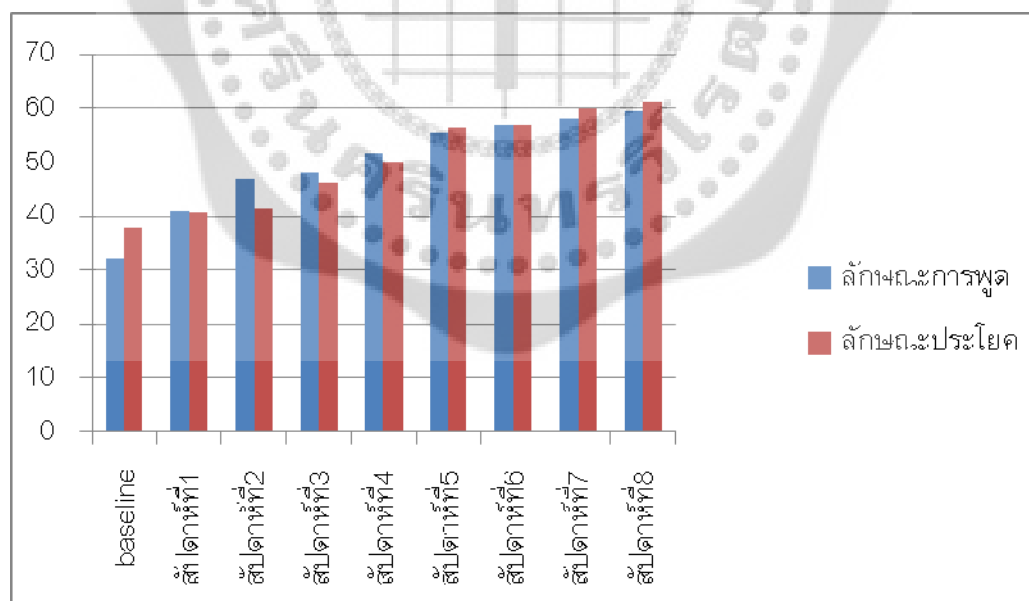
การพูดอย่างมีโครงสร้าง	Baseline	ระยะเวลา (สัปดาห์)								
		1	2	3	4	5	6	7	8	
ลักษณะการพูด	\bar{X}	4.16	6.27	7.72	8.00	8.89	9.79	10.15	10.47	10.79
	SD	1.60	1.80	1.36	1.75	1.23	0.96	0.75	0.87	1.32
ลักษณะประโยค	\bar{X}	1.72	2.18	2.27	2.93	3.58	4.54	4.63	5.12	5.29
	SD	0.87	0.84	0.62	1.79	1.01	0.89	0.88	0.62	0.63
รวม	\bar{X}	5.88	8.44	9.99	11.04	12.47	14.34	14.78	15.59	16.08
	SD	2.26	2.40	11.04	2.05	1.97	1.70	1.45	1.33	1.83

จากตาราง 5 แสดงว่า คะแนนเฉลี่ยของการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัย ลักษณะการพูดและลักษณะประโยค ก่อนและตลอดช่วงระยะเวลา 8 สัปดาห์ มีแนวโน้มสูงขึ้นที่เห็นได้ชัด

ตาราง 6 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัย ลักษณะการพูดและลักษณะประโยค จำแนกเป็นรายสัปดาห์ (คะแนนมาตรฐาน T : T-Score)

การพูดอย่างมีโครงสร้าง	Baseline	ระยะเวลา (สัปดาห์)							
		1	2	3	4	5	6	7	8
ลักษณะทางการพูด	32.17	40.90	46.91	48.20	51.73	55.47	56.94	58.25	59.61
ลักษณะประโยค	37.71	40.71	41.29	46.19	49.96	56.28	56.86	60.08	61.18
รวม	33.66	40.43	44.51	47.29	51.06	55.99	57.16	59.28	60.59

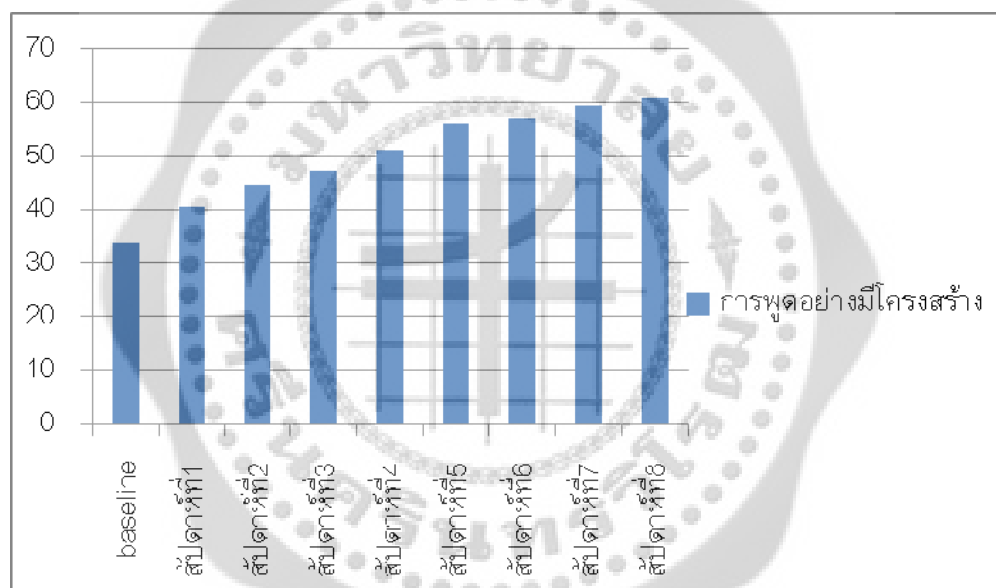
แผนภูมิแสดงคะแนนมาตรฐาน T (T-Score) ลักษณะการพูด และลักษณะประโยคของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและระหว่างการทดลองในแต่ละสัปดาห์

ภาพประกอบ 2 แสดงคะแนนมาตรฐาน T (T – Score) ลักษณะการพูดและลักษณะประโยคของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและระหว่างการทดลองในแต่ละสัปดาห์

จากภาพประกอบ 2 แสดงให้เห็นว่า คะแนนมาตรฐาน T ลักษณะการพูดและลักษณะประโยคของเด็กปฐมวัยมีคะแนนก่อนและตลอดช่วงระยะเวลา 8 สัปดาห์สูงขึ้น สังเกตได้ว่า สัปดาห์ก่อนการทดลองคะแนนลักษณะของประโยคสูงกว่าคะแนนลักษณะการพูด ในสัปดาห์ที่ 1 มีคะแนนที่ใกล้เคียงกัน สัปดาห์ที่ 2 – สัปดาห์ที่ 4 คะแนนลักษณะการพูดสูงกว่าคะแนนลักษณะประโยค สัปดาห์ที่ 5 คะแนนลักษณะประโยคน้อยกว่าคะแนนลักษณะการพูด ในสัปดาห์ที่ 6 คะแนนลักษณะการพูดและลักษณะประโยคมีคะแนนที่ใกล้เคียงกันและในสัปดาห์ที่ 7 – 8 คะแนน ลักษณะของประโยคสูงขึ้นกว่าคะแนนลักษณะการพูด

แผนภูมิแสดงคะแนนมาตรฐาน T (T-Score) การพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและระหว่างการทดลองในแต่ละสัปดาห์

ภาพประกอบ 3 แสดงคะแนนมาตรฐาน T (T-Score) การพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและระหว่างการทดลองในแต่ละสัปดาห์

จากภาพประกอบ 3 แสดงให้เห็นว่า คะแนนมาตรฐาน T (T-Score) การพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัยในแต่ละช่วงสัปดาห์สูงขึ้นเป็นลำดับ โดยคะแนนมาตรฐานการพูดรวมในแต่ละสัปดาห์ในสัปดาห์ก่อนการทดลองเท่ากับ 33.66 สัปดาห์ที่ 1 ถึงสัปดาห์ที่ 8 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 40.43, 44.51, 47.29, 51.06, 55.99, 57.16, 59.28 และ 60.59 ตามลำดับ

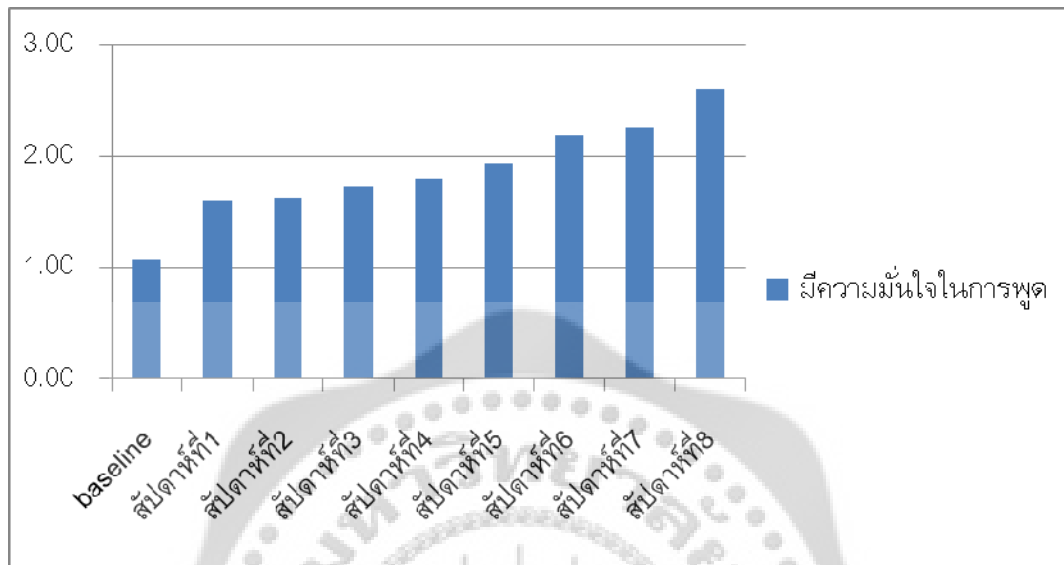
ผู้วิจัยประเมินทักษะการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัย ด้านลักษณะการพูด ประกอบด้วย มีความมั่นใจในการพูด พูดออกเสียงชัดเจน พูดคล่องและพูดถูกต้อง เพื่อให้เห็นภาพของการพูดอย่างมีโครงสร้างชัดเจนขึ้น ผู้วิจัยจึงนำเสนอลักษณะทางการพูดเป็นรายด้าน ดังตาราง 7 และภาพประกอบ 4 – 7

ตาราง 7 คะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ ก่อนการทดลองและระหว่างการทดลองในแต่ละช่วงสัปดาห์ ด้านลักษณะการพูด ประกอบด้วย มีความมั่นใจในการพูด พูดออกเสียงชัดเจน พูดคล่อง และพูดถูกต้อง

ระยะเวลา	ลักษณะการพูด							
	มีความมั่นใจในการพูด		พูดออกเสียงชัดเจน		พูดคล่อง		พูดถูกต้อง	
สัปดาห์ที่	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD
Baseline	1.07	0.51	1.10	0.49	1.19	0.57	0.83	0.30
1	1.60	0.48	1.87	0.54	1.58	0.53	1.22	0.47
2	1.62	0.43	1.89	0.54	2.01	0.49	1.59	0.27
3	1.73	0.34	2.23	0.62	2.07	0.49	1.60	0.41
4	1.80	0.24	2.41	0.58	2.52	0.44	1.71	0.32
5	1.93	0.60	2.50	0.75	2.60	0.73	1.80	0.51
6	2.19	0.37	2.73	0.44	2.74	0.40	2.01	0.18
7	2.26	0.43	2.75	0.45	2.80	0.46	2.02	0.31
8	2.60	0.63	2.80	0.63	2.90	0.67	2.27	0.59

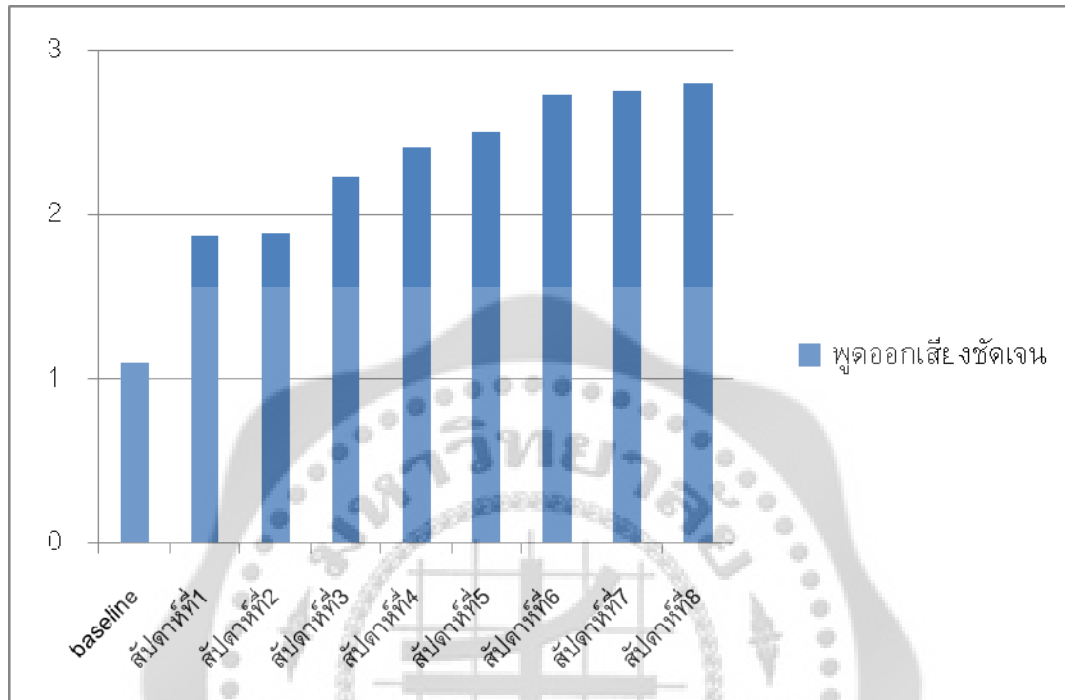
จากตาราง 7 พบว่า การพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัย ด้านลักษณะการพูด ประกอบด้วย มีความมั่นใจในการพูด พูดออกเสียงชัดเจน พูดคล่อง และพูดถูกต้องมีคะแนนเฉลี่ยแต่ละช่วงสัปดาห์สูงขึ้นตามลำดับ ดังแสดงในแผนภูมิ ภาพประกอบ 3 – 6

แผนภูมิแสดงคะแนนเฉลี่ยความมั่นใจในการพูดของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและระหว่างการทดลองในแต่ละสัปดาห์

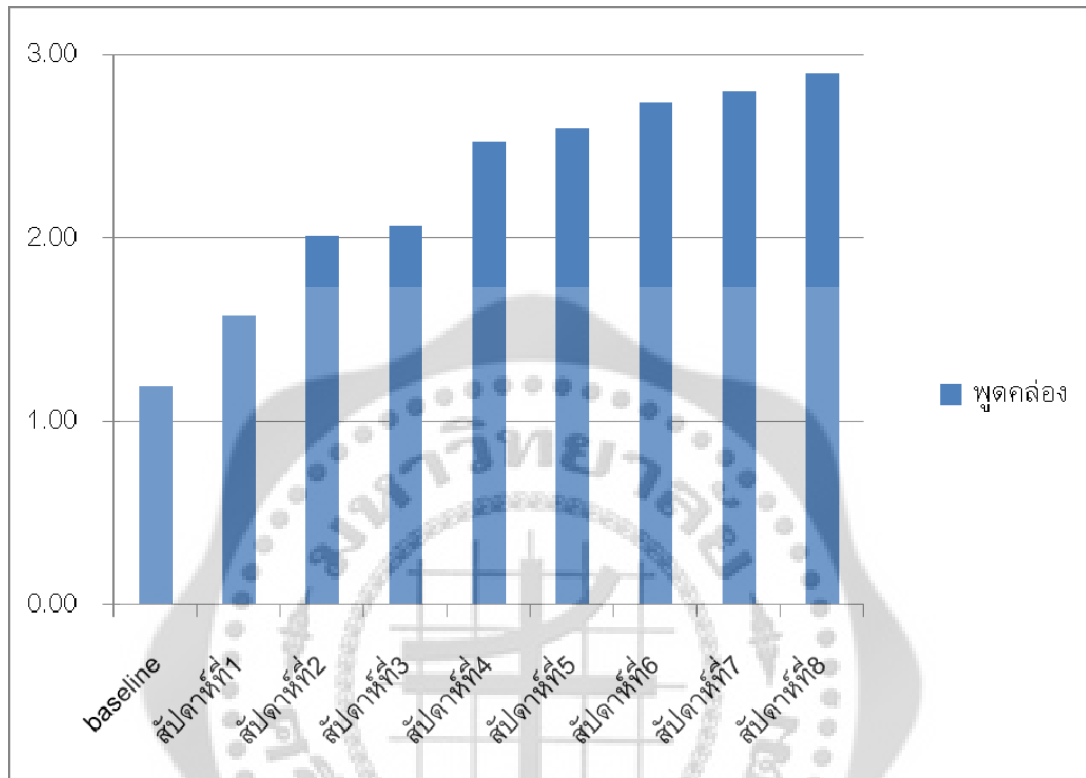
ภาพประกอบ 4 แสดงคะแนนเฉลี่ยความมั่นใจในการพูดของเด็กปฐมวัยก่อนและระหว่างการทดลอง

แผนภูมิแสดงคะแนนเฉลี่ยการพูดออกเสียงชัดเจนของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและระหว่างการทดลองในแต่ละสัปดาห์

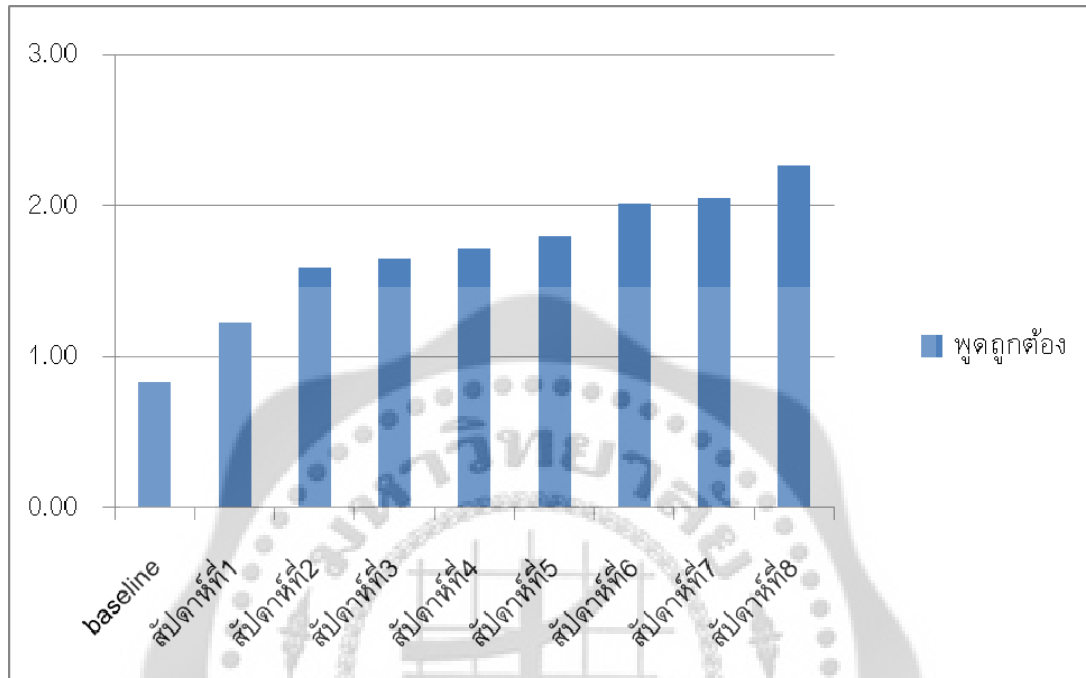
ภาพประกอบ 5 แสดงคะแนนเฉลี่ยการพูดออกเสียงชัดเจนของเด็กปฐมวัยก่อนและระหว่างการทดลอง

แผนภูมิแสดงคะแนนเฉลี่ยการพูดคล่องของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและระหว่างการทดลอง
ในแต่ละสัปดาห์

ภาพประกอบ 6 แสดงคะแนนเฉลี่ยการพูดคล่องของเด็กปฐมวัยก่อนและระหว่างการทดลอง

แผนภูมิแสดงคะแนนเฉลี่ยการพูดถูกต้องของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและระหว่างการทดลอง
ในแต่ละสัปดาห์

ภาพประกอบ 7 แสดงคะแนนเฉลี่ยการพูดถูกต้องของเด็กปฐมวัยก่อนและระหว่างการทดลอง

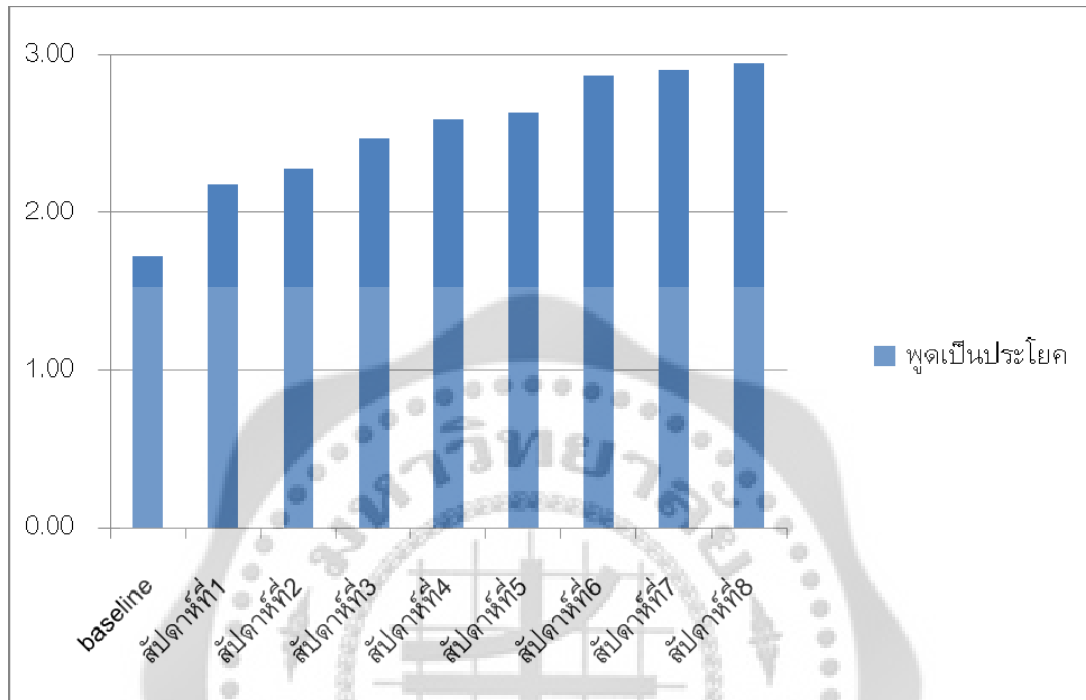
ผู้วิจัยประเมินการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัย ด้านลักษณะประโยค ประกอบด้วย พูดเป็นประโยคและพูดเป็นเรื่องราว เพื่อให้เห็นภาพของการพูดอย่างมีโครงสร้างชัดเจนขึ้น ผู้วิจัยจึงนำเสนอ ลักษณะประโยคเป็นรายด้าน ดังตาราง 8

ตาราง 8 คะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ ก่อนการทดลองและระหว่างการทดลองในแต่ละช่วงสัปดาห์ ด้านลักษณะของประโยคประกอบด้วย พูดเป็นประโยคและพูดเป็นเรื่องราว

ระยะเวลา	ลักษณะประโยค			
	พูดเป็นประโยค		พูดเป็นเรื่องราว	
สัปดาห์ที่	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD
Baseline	1.72	0.87	0.00	0.00
1	2.18	0.84	0.00	0.00
2	2.28	0.43	0.76	0.33
3	2.47	0.74	0.86	0.45
4	2.59	0.59	0.95	0.64
5	2.63	0.74	1.27	0.85
6	2.87	0.35	1.54	0.82
7	2.90	0.41	1.97	0.57
8	2.95	0.59	2.20	0.66

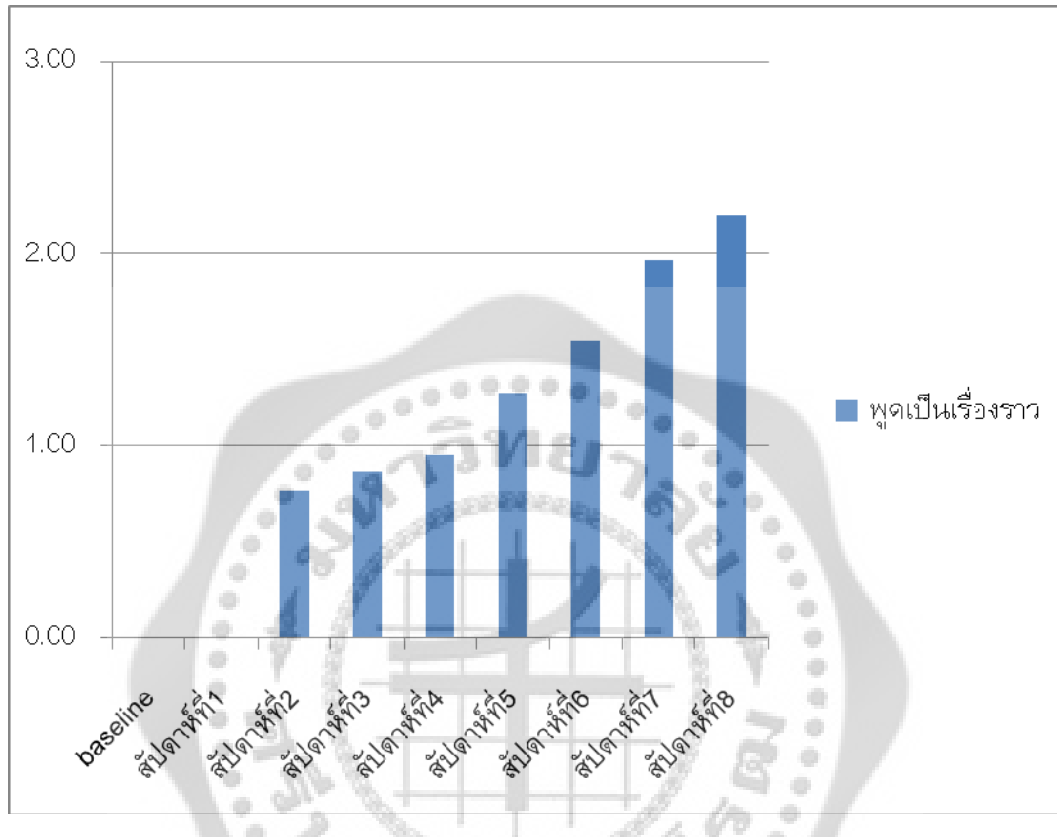
จากตาราง 8 การพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัย ด้านลักษณะประโยค ประกอบด้วย การพูดเป็นประโยคและการพูดเป็นเรื่องราวมียคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นแต่ละช่วงสัปดาห์สูงขึ้นตามลำดับ ดังแสดงในแผนภูมิ ภาพประกอบ 8 – 9

แผนภูมิแสดงคะแนนเฉลี่ยการพูดเป็นประโยคของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและระหว่างการทดลองในแต่ละสัปดาห์

ภาพประกอบ 8 แสดงคะแนนเฉลี่ยการพูดเป็นประโยคของเด็กปฐมวัยก่อนและระหว่างการทดลอง

แผนภูมิแสดงคะแนนเฉลี่ยการพูดเป็นเรื่องราวของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและระหว่างการทดลองในแต่ละสัปดาห์

ภาพประกอบ 9 แสดงคะแนนเฉลี่ยการพูดเป็นเรื่องราวของเด็กปฐมวัยก่อนและระหว่างการทดลอง

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัย ด้านลักษณะการพูด และลักษณะประโยค ก่อนและหลังการทำกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์รายบุคคล

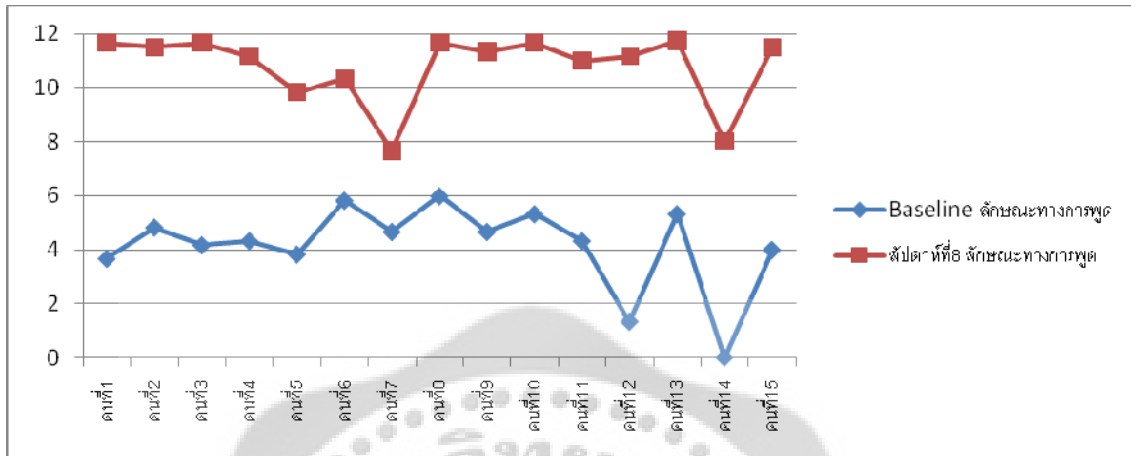
จากการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัย ทั้ง 2 ด้านคือ ลักษณะทางการพูดและลักษณะประโยค เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจนยิ่งขึ้นผู้วิจัยขอเสนอ ตารางเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยก่อนและคะแนนเฉลี่ยในสัปดาห์ที่ 8 ของการทำกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์เป็นรายบุคคล ดังตาราง 9

ตาราง 9 ตารางเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยก่อนและคะแนนเฉลี่ย ในสัปดาห์ที่ 8 ของการทำกิจกรรม ศิลปะประดิษฐ์เป็นรายบุคคล

เด็กคนที่	ลักษณะการพูด		ลักษณะประโยค	
	Baseline	สัปดาห์ที่ 8	Baseline	สัปดาห์ที่ 8
1	3.67	11.67	2.83	6.00
2	4.83	11.50	2.67	3.50
3	4.17	11.67	3.00	5.00
4	4.33	11.17	3.00	5.00
5	3.83	9.83	1.00	4.00
6	5.83	10.33	2.17	5.33
7	4.67	7.67	1.00	4.00
8	6.00	11.67	2.00	5.00
9	4.67	11.33	1.17	5.33
10	5.33	11.67	2.33	5.83
11	4.33	11.00	2.00	5.33
12	1.33	11.17	0.50	5.33
13	5.33	11.75	1.83	6.00
14	0.00	8.00	0.00	5.00
15	4.00	11.50	1.33	6.00

จากตาราง 9 แสดงให้เห็นว่า เด็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 15 คนมีคะแนนเฉลี่ยในสัปดาห์ที่ 8 สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการทำกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ทุกคน

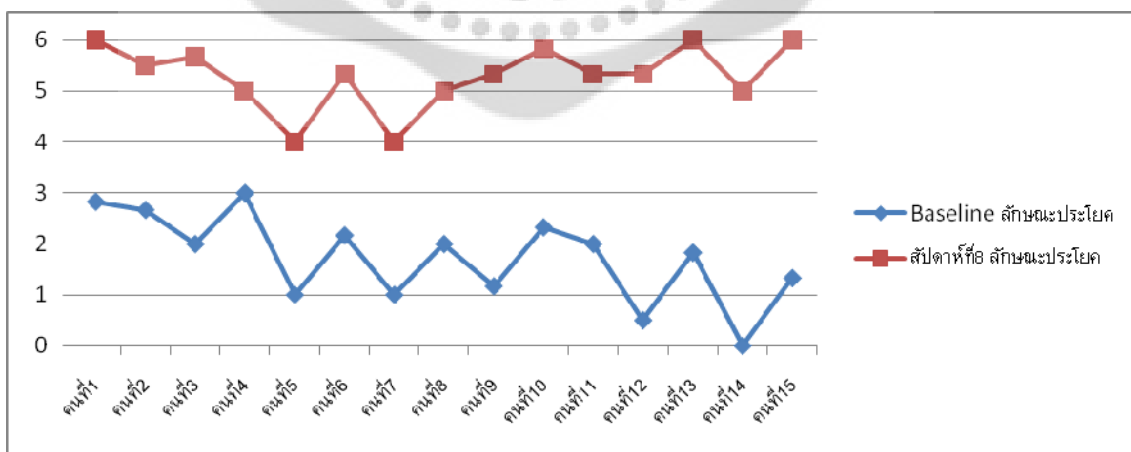
แผนภูมิแสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยลักษณะการพูดของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและคะแนนเฉลี่ยในสัปดาห์ที่ 8

ภาพประกอบ 10 แสดงคะแนนเฉลี่ยลักษณะการพูดของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและคะแนนเฉลี่ยในสัปดาห์ที่ 8

จากภาพประกอบ 10 แสดงให้เห็นว่า เด็กที่มีคะแนนเฉลี่ยในสัปดาห์ที่ 8 เปลี่ยนแปลงมากเมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนก่อนการทดลอง ได้แก่ เด็กคนที่ 1, 3, 12, 14 และ 15 เด็กที่มีคะแนนเฉลี่ยในสัปดาห์ที่ 8 เปลี่ยนแปลงน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนก่อนการทดลอง ได้แก่ เด็กคนที่ 5 และ 6

แผนภูมิแสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยลักษณะประโยคของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและคะแนนเฉลี่ยในสัปดาห์ที่ 8

ภาพประกอบ 11 แสดงคะแนนเฉลี่ยลักษณะประโยคของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและคะแนนเฉลี่ยในสัปดาห์ที่ 8

จากภาพประกอบ 11 แสดงให้เห็นว่า เด็กที่มีคะแนนเฉลี่ยในสัปดาห์ที่ 8 เปลี่ยนแปลงมาก เมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนก่อนการทดลอง ได้แก่ เด็กคนที่ 9, 12, 13, 14 และ 15 เด็กที่มีคะแนนเฉลี่ยในสัปดาห์ที่ 8 เปลี่ยนแปลงน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนก่อนการทดลอง ได้แก่ เด็กคนที่ 2 และ 4

เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยจากภาพประกอบ 9 และ 10 พบว่า เด็กคนที่ 12, 14 และ 15 มีคะแนนเฉลี่ยทั้งด้านลักษณะการพูดและลักษณะประโยคเปลี่ยนแปลงมากทั้งสองด้าน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ผลของการจัดกิจกรรมที่มีต่อการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้สรุปสาระสำคัญและการศึกษาไว้ ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์
2. เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัยแต่ละสัปดาห์ที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์โดยรวมและรายด้าน
3. เพื่อเปรียบเทียบการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์เป็นรายบุคคล

สมมติฐานของการวิจัย

1. เด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ มีการพูดอย่างมีโครงสร้างโดยรวมและรายด้านสูงขึ้น
2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์มีการเปลี่ยนแปลงการพูดอย่างมีโครงสร้างแต่ละสัปดาห์แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้เป็นเด็กชาย – หญิง อายุระหว่าง 4 – 5 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 ของโรงเรียนวัดเวฬุราชิน เขตธนบุรี สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 48 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การศึกษาคั้งนี้เป็นนักเรียนชาย – หญิง อายุระหว่าง 4 – 5 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 ของโรงเรียนวัดเวฬุราชิน เขตธนบุรี สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) มา 1 ห้องเรียน จากนั้นจึงสุ่มอย่างง่ายจำนวน 15 คนเพื่อกำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์
2. แบบประเมินการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัย

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. จัดเตรียมสภาพแวดล้อมในสถานการณ์ที่ทำการทดลองให้เหมาะสม
2. จัดเก็บข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data) โดยจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน เป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์ ได้แก่ วันอังคาร พุธ พฤหัสบดี วันละ 50 นาที โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตและบันทึกคำพูดของเด็กกลุ่มตัวอย่างมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัย
3. ดำเนินการทดลอง โดยจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์กับกลุ่มตัวอย่างเป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน พร้อมทั้งสังเกตและบันทึกคำพูดของเด็กทุกวันที่ทำกิจกรรมและนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัย
4. ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองด้วยตนเอง โดยให้กลุ่มตัวอย่างได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ โดยมีวิธีดำเนินการดังนี้
 - 4.1 ขั้นนำ เป็นการนำเข้าสู่ขั้นตอนการทำกิจกรรม ด้วยการใช้คำถาม ปริศนาคำทาย เพลง คำคล้องจองหรือสื่ออย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อกระตุ้นความสนใจของเด็ก และครูแนะนำวัสดุอุปกรณ์ให้เด็กสังเกตเปรียบเทียบความเหมือนความแตกต่าง แล้วจึงให้เด็กได้เลือกวัสดุมาทำกิจกรรมด้วยตนเอง
 - 4.2 ขั้นลงมือปฏิบัติ เป็นขั้นตอนที่เด็กจะได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองจากวัสดุที่เด็กเลือก ครูมีบทบาทเป็นผู้คอยช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ และให้การเสริมแรงแก่เด็ก
 - 4.3 ขั้นเล่าเรื่องจากผลงาน ในขั้นนี้จะให้เด็กได้นำเสนอผลงานเป็นรายบุคคล โดยการเล่าเรื่องจากนั้นครู จึงทำการบันทึกให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้
5. นำข้อมูลที่ได้อัตลอด 8 สัปดาห์มาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

1. วิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐานของการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัย
2. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนการพูดก่อน-หลังการทำกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ โดยใช้สูตร t-test for Dependent Sample
3. หาค่าคะแนนมาตรฐานที่มีลักษณะการกระจาย เหมือนกับการกระจายของคะแนนดิบ (Raw Scores) เพื่อเปลี่ยนเป็นคะแนนมาตรฐาน (Z-score) และหาค่าคะแนนมาตรฐาน (T-score)

สรุปผลการวิจัย

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ มีการพูดอย่างมีโครงสร้างโดยรวมและรายด้าน ประกอบด้วยลักษณะการพูดและลักษณะประโยคสูงกว่าก่อนการทำกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์รวม 8 สัปดาห์ มีการพูดอย่างมีโครงสร้างโดยรวมและรายด้านสูงขึ้นตามลำดับ

อภิปรายผล

การอภิปรายผลครั้งนี้เพื่ออธิบายผลของการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ที่มีต่อการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า

1. จากการเปรียบเทียบคะแนนการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ พบว่า การพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ มีการพูดสูงขึ้นกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีคะแนนเฉลี่ยก่อนการจัดกิจกรรม 5.88 คะแนน และคะแนนเฉลี่ยหลังการทำกิจกรรมเป็น 16.08 คะแนน จากคะแนนเฉลี่ยนี้ ทำให้ทราบว่า เด็กมีการพูดอย่างมีโครงสร้างสูงขึ้น ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์เป็นการจัดกิจกรรมที่让孩子ได้ปฏิบัติจริง ผึกคิด ผึกลงมือกระทำ ผึกทักษะกระบวนการต่างๆ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบ Learning By Doing ของ จอห์น ดิวอี้ (Dewey. 1944: 163 – 178) ที่ทำให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงในการเรียนรู้ ผลที่ได้คือ เด็กมีความสุขกับการเรียนรู้อย่างสนุกสนานผ่านการทำกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ เกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง มีความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของในงาน ก่อให้เกิดความเชื่อมั่นในการเรียนรู้ กิจกรรมศิลปะประดิษฐ์จึงเป็นกิจกรรมที่สามารถนำไปใช้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัย เพราะเด็กเล็กควรได้รับการสอนในสิ่งที่ป็นรูปธรรมต่อมา จึงค่อยๆ ขยายความคิดรวบยอดนั้นให้เป็นนามธรรม ครูจะต้องจัดรูปแบบของกิจกรรม ทักษะ และการฝึกหัดให้เหมาะสมสอดคล้องกับความเจริญงอกงามทางสติปัญญาของเด็ก (เยาเวพา เดชะคุปต์. 2542: 68-69; อ้างอิงจาก Bruner. 1969: n.d.)

กิจกรรมศิลปะประดิษฐ์เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกวัสดุ อุปกรณ์อย่างมีอิสระทำให้เกิดกระบวนการคิด วางแผนเพื่อประดิษฐ์ชิ้นงานและได้รับประสบการณ์ต่างๆ เพิ่มมากขึ้น ซึ่งการจัดกิจกรรมจะช่วยกระตุ้นให้เด็กแสดงความคิดเห็นผ่านชิ้นงาน และสามารถสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจผ่านผลงานหรือจากการอธิบายงานของตนเอง สอดคล้องกับ ลินฟอร์ดส ที่กล่าวว่า เด็กควรมีโอกาสแสดงออกซึ่งความคิด ความรู้สึก หรือความรู้ที่ตนมีให้ผู้อื่นได้รับรู้ (หรรษา นิลวิเชียร. 2535: 214; อ้างอิงจาก Lindfors. 1980) โดยผู้ที่ส่งเสริมการพูดของเด็กได้ดี คือ ครู เพราะครูมีบทบาทในการสนับสนุนการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็ก โดยการสร้างบรรยากาศสภาพแวดล้อมที่ดี เตรียมวัสดุ อุปกรณ์ในการทำงานที่เหมาะสม การตั้งคำถามระหว่างการทำกิจกรรม เป็นส่วนที่สำคัญในการส่งเสริมการพูดของเด็ก เนื่องจากเด็กปฐมวัยสามารถพูดได้หลากหลายและมีอิสระทางความคิด สอดคล้องกับ เพียเจท์ ที่กล่าวว่าครูมี

ได้อย่างถูกต้องมากขึ้นด้วย สามารถอธิบายวิธีการทำสิ่งประดิษฐ์ได้ด้วยตนเอง และถ่ายทอดให้ผู้อื่นฟังได้อย่างเข้าใจ การจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์จึงช่วยพัฒนาการพูดอย่างมีโครงสร้างได้ดีทั้ง 2 ด้าน ผ่านการทำกิจกรรมที่ส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ ถ่ายทอดออกมาเป็นคำพูดจากการเล่าหรืออธิบายผลงาน รวมไปถึงการทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาของเด็ก

2. ผลการวิเคราะห์พบว่าคะแนนการพูดอย่างมีโครงสร้างด้านลักษณะการพูดที่ประกอบด้วยมีความมั่นใจในการพูด พูดออกเสียงชัดเจน พูดคล่องและพูดถูกต้อง หลังการทำกิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการทำกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ ซึ่งสามารถอธิบายได้ ดังนี้

2.1 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความมั่นใจในการพูดในแต่ละช่วงสัปดาห์ ตามลำดับ คือ สัปดาห์ก่อนการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.07 สัปดาห์ที่ 1 – 8 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.60, 1.62, 1.73, 1.80, 1.93, 2.19, 2.26 และ 2.60 จากคะแนนเฉลี่ยพบว่า ความมั่นใจในการพูดมีคะแนนแต่ละช่วงสัปดาห์สูงขึ้น เนื่องจาก ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้เด็กกล้าพูด กล้าแสดงความคิดเห็น ให้กำลังใจ ให้คำชมเชย ไม่ตำหนิเมื่อเด็กพูดผิด ทำให้เด็กมีความมั่นใจในการพูด ตอบคำถาม เล่าเรื่อง อธิบายสิ่งต่างๆ ได้ดีขึ้น และในสัปดาห์ที่ 7 และ 8 สิ่งที่เด็กแสดงให้เห็นว่ามีความมั่นใจในการพูดพัฒนาขึ้นอย่างชัดเจน คือ การแสดงออกด้วยท่าทางที่สอดคล้องกับสิ่งที่เด็กต้องการสื่อสาร เช่น “หมาไปเล่นกับคนแล้วหมาก็กัดคนเลือดไหล” (ทำมือเป็นกรงเล็บ) “แม่กับลูกขับรถไปโรงเรียนด้วยกัน” (ทำท่าขับรถ) ดังนั้นการพูดนอกจากมีความสัมพันธ์กับการคิดก่อนถ่ายทอดออกมาเป็นคำพูดแล้วยังสัมพันธ์กับการแสดงออกทางกิริยาท่าทางด้วยสอดคล้องกับแนวคิดของ ดิวอี้ (Dewey. 1944: 163 – 178) ที่กล่าวว่า เด็กจะเกิดการเรียนรู้จากการกระทำ (Learning By Doing) เด็กจะเกิดความคุ้นเคยและกล้าแสดงออกสามารถพูดเล่าเรื่องที่ตนเองทำท่าทางได้อย่างเข้าใจความหมาย การใช้คำถามที่เปิดโอกาสให้เด็กแสดงความคิดเห็นให้กำลังใจ ยกย่องและยอมรับความคิดของเด็กจะช่วยทำให้เด็กมั่นใจในตนเอง มีสุขภาพจิตที่ดี ซึ่งเป็นพื้นฐานของการพัฒนาทักษะการคิดและการใช้ภาษาพูดของเด็กต่อไป

2.2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการพูดออกเสียงชัดเจนในแต่ละช่วงสัปดาห์ตามลำดับคือ สัปดาห์ก่อนการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.10 สัปดาห์ที่ 1 – 8 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.87, 1.89, 2.23, 2.41, 2.50, 2.73, 2.75 และ 2.80 จากคะแนนเฉลี่ยของการพูดออกเสียงชัดเจนในแต่ละสัปดาห์พบว่า คะแนนเฉลี่ยในสัปดาห์ที่ 1 สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการทำกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ เนื่องจากในระหว่างการทำกิจกรรมตั้งแต่สัปดาห์ที่ 1 ครูเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษาให้กับเด็ก โดยการพูดออกเสียงชัดเจน เมื่อเด็กพูดไม่ชัด ครูพูดทบทวน เน้นย้ำคำหรือประโยคที่เด็กพูดให้ถูกต้อง เมื่อเด็กพูดออกเสียงได้ชัดเจนขึ้น ครูให้การเสริมแรงด้วยการชมเชย ทั้งนี้ในสัปดาห์ที่ 6-8 คะแนนเฉลี่ยการพูดออกเสียงชัดเจนมีคะแนนที่สูงขึ้น แต่อยู่ในระดับคะแนนที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งเป็นช่วงของพัฒนาการคงที่ หากเด็กได้รับการส่งเสริมพัฒนาการทางการพูดจากพ่อแม่หรือทางหนึ่ง จะทำให้เด็กมีการพูดออกเสียงที่ชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนั้น พ่อแม่จึงควรให้ความสนใจและช่วยส่งเสริมการพูดของเด็กให้มากที่สุด ในการส่งเสริมการพูดนั้นสามารถทำได้หลายวิธี เช่น พ่อแม่ควรพูดให้ชัดเจน ไม่ควรแก้งพูดไม่ชัด หรือใช้ภาษาพูด

แบบเด็ก ๆ ในขณะที่สนทนาโต้ตอบกับเด็กแม่จะล้อเลียนก็ตาม แต่ควรช่วยให้เด็กรู้ภาษาที่ถูกต้องโดย การเป็นแบบอย่างที่ดี การพูดไม่ชัดหรือการใช้ภาษาพูดแบบเด็ก ๆ จะทำให้ขาดโอกาสในการเรียนรู้ สิ่งที่ควรจะได้เรียน (ศรียา นิยมธรรม; และ ประภัสสร นิยมธรรม. 2541: 52 – 55)

2.3 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการพูดคล่องในแต่ละช่วงสัปดาห์ตามลำดับ คือ สัปดาห์ก่อน การทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.19 สัปดาห์ที่ 1 – 8 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.58, 2.01, 2.07, 2.52, 2.60, 2.74, 2.80 และ 2.90 จากคะแนนเฉลี่ยการพูดคล่องในแต่ละสัปดาห์พบว่า คะแนนเฉลี่ยสัปดาห์ ก่อนการทดลองถึงสัปดาห์ที่ 2 มีคะแนนพัฒนาการที่ก้าวกระโดด เนื่องจากในระหว่างการดำเนินกิจกรรม ครูจะพูดซ้ำพอประมาณ เพื่อให้เด็กได้จับจังหวะการพูดจากน้ำเสียงของครู และเลียนแบบการพูดจาก ครูได้ง่ายขึ้น เมื่อเด็กออกมาอธิบายหรือเล่าเรื่องราวจากผลงานของตนเอง ทำให้เด็กมีจังหวะการพูด ที่ดีขึ้น ในสัปดาห์ที่ 3 มีคะแนนการพูดคล่องคงที่ ในสัปดาห์ที่ 4 จนถึงสัปดาห์ที่ 8 เป็นต้นไปมีคะแนน เฉลี่ยอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน เป็นพัฒนาการคงที่ หากเด็กได้รับการส่งเสริมทักษะการพูดด้วยกิจกรรมอื่น ควบคู่ไปด้วย เช่น การสนทนา อภิปราย การเล่านิทาน การทดลอง การเล่นเกมบาทสมมติ การร้องเพลง จะช่วยพัฒนาการพูดคล่องของเด็กได้ดีมากยิ่งขึ้น

2.4 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการพูดถูกต้องในแต่ละช่วงสัปดาห์ตามลำดับคือ สัปดาห์ ก่อนการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 0.83 สัปดาห์ที่ 1 – 8 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.22, 1.59, 1.60, 1.71, 1.80, 2.01, 2.02 และ 2.27 จากคะแนนเฉลี่ยการพูดถูกต้องในแต่ละสัปดาห์ พบว่า การพูด ถูกต้องมีคะแนนแต่ละช่วงสัปดาห์สูงขึ้น โดยเฉพาะในสัปดาห์ที่ 2 เป็นต้นไป มีคะแนนพัฒนาการที่ ก้าวกระโดด สามารถพูดหรือบอกเล่าเรื่องราวได้สอดคล้องกับงานประดิษฐ์ ในสัปดาห์ที่ 6 – 8 เด็ก สามารถอธิบายวิธีการทำสิ่งประดิษฐ์ได้อย่างถูกต้อง เป็นขั้นตอน เช่น “น้ำพริกกระป๋องแล้วก็ติดกระดาษ ที่หน้าต่าง วาดคนกำลังขึ้นเครื่องบินด้วย” “ส่วนประกอบของตัวเลขมีพวกกาวย สีเมจิกเสร็จแล้วเอากระดาษ มาติดเอาไปทำเป็นเลขหนึ่ง” จากประโยคที่เด็กพูดสอดคล้องกับแนวคิดของเพียเจท์ (ทฤษฎีจิตพัฒนา ไปเพ็ชรรัตน์. 2551: 27; อ้างอิงจาก Piaget. 1962) ที่ว่าเด็กเรียนรู้โลกรอบตัวและพัฒนาความคิดไป ตามลำดับขั้น ความเจริญเติบโตทางความคิดพัฒนาไปพร้อมกับพัฒนาการทางกาย ซึ่งสอดคล้องกับ การเรียนรู้ด้วยการกระทำ (Learning By Doing) ของดิวอี้ (Dewey) ดังนั้นการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ เป็นกิจกรรมหนึ่งที่สามารถนำไปใช้เพื่อส่งเสริมลักษณะทางการพูดของเด็กนำไปสู่การมีทักษะกระบวนการคิด ที่สูงขึ้น สามารถพูดอธิบายเรื่องราวสอดคล้องกับผลงานอย่างเป็นขั้นตอนและสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้

3. ผลการวิเคราะห์ พบว่า คะแนนเฉลี่ยการพูดอย่างมีโครงสร้างด้านลักษณะประโยคที่ ประกอบด้วย พูดเป็นประโยคและพูดเป็นเรื่องราว หลังการทำกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์มีคะแนนเฉลี่ย สูงกว่าก่อนทำกิจกรรม ซึ่งสามารถอธิบายได้ ดังนี้

3.1 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพูดเป็นประโยคในแต่ละช่วงสัปดาห์ตามลำดับคือ สัปดาห์ ก่อนการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.72 สัปดาห์ที่ 1 – 8 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.18, 2.28, 2.47, 2.59, 2.63, 2.87, 2.90 และ 2.95 จากคะแนนเฉลี่ยพูดเป็นประโยคแต่ละสัปดาห์ พบว่า การพูดเป็น ประโยคมีคะแนนแต่ละช่วงสัปดาห์สูงขึ้น ในสัปดาห์ที่ 1 – 2 เด็กส่วนใหญ่ยังพูดไม่เป็นประโยค บางคน

พูดเป็นวลี เช่น กบ ลี้อกล้ำม หรืออธิบายผลงานสั้นๆ และยังเป็นประโยคที่ไม่สมบูรณ์ เช่น รถของเล่น รถคันใหญ่ ในช่วงสัปดาห์ที่ 3 – 5 เด็กสามารถเล่าเรื่อง อธิบายผลงาน พูดเป็นประโยคมากขึ้น เช่น บ้านมีประตู อยู่นอยู่บนต้นไม้ ถุงสวยๆ สัปดาห์ที่ 6 เด็กมีพัฒนาการการพูดเป็นประโยคมากขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนในสัปดาห์ที่ 5 และคะแนนเฉลี่ยการพูดตั้งแต่สัปดาห์ที่ 6 – 8 มีคะแนนพัฒนาการคงที่คือ คะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นเพียงเล็กน้อย เนื่องจากเมื่อเด็กมีพัฒนาการอย่างรวดเร็วผ่านไป การเรียนรู้ของเด็กจะเริ่มเตรียมเข้าสู่พัฒนาการในช่วงต่อไป สอดคล้องกับแนวคิดของ เพียเจท์ (ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ Piaget, 1962) ที่อธิบายว่า เด็กจะเรียนรู้ภาษาโดยรับรู้ข้อมูลใหม่ (Assimilation) และปรับเปลี่ยนแนวคิดในการรับรู้ข้อมูลใหม่ (Accommodation) โดยผ่านหลักการจัดระบบ ปรับตัวและรักษาสมดุล จากการพูดเป็นประโยคไปสู่การพูดเป็นเรื่องราวต่อไป

3.2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการพูดเป็นเรื่องราวในแต่ละช่วงสัปดาห์ตามลำดับคือ สัปดาห์ก่อนการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 0.00 สัปดาห์ที่ 1 – 8 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 0.00, 0.76, 0.86, 0.95, 1.27, 1.54, 1.97 และ 2.20 จากคะแนนเฉลี่ยการพูดเป็นเรื่องราวในแต่ละสัปดาห์พบว่า การพูดเป็นเรื่องราวมีคะแนนเฉลี่ยแต่ละช่วงสัปดาห์สูงขึ้น ในสัปดาห์ก่อนการทดลองและสัปดาห์ที่ 1 เด็กยังไม่สามารถพูดเป็นเรื่องราวได้ เนื่องจากเด็กยังพูดเป็นประโยคง่าย ๆ ยังไม่เป็นเรื่องราว ในสัปดาห์ต่อมา เด็กกลุ่มตัวอย่างสามารถนำผลงานมาเล่าเรื่องได้สอดคล้องกับงานประดิษฐ์ โดยเรื่องนั้นประกอบด้วย ประโยคที่สมบูรณ์และมีส่วนขยายของประโยคที่ขยายความให้ผู้ฟังเกิดความเข้าใจในผลงานได้ดีขึ้น เช่น “เต่าพาแมงกะปุนไปกินสาหร่ายใต้ทะเลที่ลึกมาก” “คนเจอโทรศัพท์ที่หล่นที่พื้นแล้วเอามาซ่อม แต่มันเสียแล้ว” สังเกตได้ว่าการพูดเป็นประโยคของเด็กในระยะแรกจะเป็นประโยคสั้นๆ ทีละประโยคและไม่มี การใช้คำเชื่อมระหว่างประโยค จนเมื่อเด็กสามารถพูดเป็นเรื่องราว หรือเล่าสิ่งที่พบเห็น ตลอดจน แสดงความรู้สึกนึกคิดของตนออกมาเป็นภาษาพูดได้เช่นเดียวกับผู้ใหญ่ จึงจะพูดเป็นประโยคที่สมบูรณ์ได้ (ละอ อชุตติกร. 2524: 95; อ้างอิงจาก Sitnick; et al. 1960) จากประโยคที่เด็กพูดแสดงให้เห็นว่า เมื่อเด็กได้รับการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมการพูดอย่างต่อเนื่องจะช่วยพัฒนาการทางการพูดให้สูงขึ้นได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของซิมสัน (สนอง สุทธาอามาตย์. 2545: 17; อ้างอิงจาก Simpson. 1998) ได้ศึกษาลักษณะภาษาพูดของเด็กปฐมวัย 4 ปี ที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นแบบเล่าเรื่องซ้ำ ผลการวิจัยพบว่า การเล่าเรื่องซ้ำช่วยส่งเสริมความสามารถด้านการสื่อสารมากขึ้น กล่าวคือ ช่วยให้เด็กพัฒนาความสามารถในการถ่ายทอดภาษาให้ชัดเจนและละเอียดละออ ครอบคลุม ความหมายที่ต้องการสื่อให้ผู้ฟังได้รับรู้ และเข้าใจถึงความสามารถนี้ วัดได้เป็นจำนวนคำต่อประโยค (Length of a T-unit)

ดังนั้นการพัฒนาการพูดอย่างมีโครงสร้างควบคู่ไปกับการทำกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ จึงเป็นการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการสร้างสิ่งประดิษฐ์เป็นชิ้นงานของตนเอง กระบวนการจัดกิจกรรมมีการพูดคุย อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นบนพื้นฐานของชิ้นงานที่เด็กสร้างขึ้น ก่อให้เกิดประสิทธิภาพการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อคุณภาพความคงทนของการเรียนรู้หรือความรู้นั้น กิจกรรมศิลปะประดิษฐ์จึงมีความเหมาะสม

กับการนำไปใช้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กอีกวิธีหนึ่ง โดยมีครูเป็นผู้สร้างสรรค์สภาพแวดล้อมและการเป็นแบบอย่างของการพูดที่ดี จะช่วยสนับสนุนการเจริญเติบโตทางภาษาของเด็กให้พัฒนาไปจนถึงขีดสุด

ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย

1. การจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ให้กับเด็กเพื่อเป็นการส่งเสริมการพูดอย่างมีโครงสร้าง ได้อย่างมีประสิทธิภาพต้องคำนึงถึงอัตราส่วนที่พอเหมาะระหว่างครูกับเด็ก เพราะจำนวนเด็กที่เหมาะสมจะทำให้ครูสามารถสังเกตและบันทึกพฤติกรรมทางการพูดของเด็ก รวมไปถึงพฤติกรรมของเด็กด้านอื่น ได้อย่างครบถ้วน ทำให้ครูสามารถวิเคราะห์การพูดเพื่อแปลเป็นระดับคะแนนได้ดี
2. การจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ที่ส่งเสริมให้เด็กมีอิสระในการเลือกวัสดุอุปกรณ์ในการทำกิจกรรม การวางแผน ตัดสินใจ และการลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง สามารถส่งเสริมทักษะกระบวนการคิดในเด็กได้เป็นอย่างดี
3. การจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์นอกจากจะส่งเสริมการพูดอย่างมีโครงสร้างแล้ว ยังส่งเสริมพัฒนาการในด้านอื่นๆ ได้ เช่น ด้านร่างกายในการสร้างความสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อและตา ด้านอารมณ์และจิตใจ ช่วยให้เด็กเกิดความสุขสนุกสนานและมีความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง ด้านสังคม ช่วยส่งเสริมให้เด็กรู้จักการรอคอยและการแบ่งปันสิ่งของให้ผู้อื่น
4. บทบาทครูในการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์เป็นสิ่งสำคัญที่จะสนับสนุน ส่งเสริมให้เด็กมีการพูดอย่างมีโครงสร้างที่สูงขึ้น โดยครูเป็นผู้กระตุ้น ให้กำลังใจ ทบทวน เน้นย้ำให้เด็กพูดได้อย่างถูกต้อง ซึ่งจะส่งผลให้เด็กสามารถพัฒนาการพูดและมีพัฒนาการทางภาษาที่ดีต่อไป
5. นิทาน เพลง คำคล้องจองที่ครูนำมาใช้ในการดำเนินกิจกรรมเป็นส่วนหนึ่งที่สามารถพัฒนาการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กได้เป็นอย่างดี
6. การให้เด็กออกมานำเสนอผลงานจากการทำกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ ช่วยส่งเสริมมารยาทในการเป็นผู้พูดและผู้ฟังที่ดี

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. การเลือกวัสดุ อุปกรณ์ที่นำมาใช้ในการทำกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ ควรเลือกวัสดุที่หาได้ง่าย มีอยู่ในท้องถิ่น อาจเป็นวัสดุที่สามารถนำกลับมาใช้ซ้ำได้ และมีความปลอดภัยสำหรับเด็ก
2. ในการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ครูควรเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน
3. ครูควรทบทวนข้อตกลงก่อนทำกิจกรรมทุกครั้ง เพื่อให้เด็กเรียนรู้บทบาทและหน้าที่ของตนเองในการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
4. ควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนทำวิจัยในชั้นเรียนเกี่ยวกับปัญหา สาเหตุ และผลที่มีต่อพัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาทักษะทางภาษาในด้านอื่นๆ เช่น ทักษะการฟัง การอ่าน และการเขียน ผ่านการทำกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์
2. ควรศึกษาผลของการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ที่มีต่อพัฒนาการด้านอื่นๆ เช่น พัฒนาการทางด้านอารมณ์ และสติปัญญา
3. ควรศึกษา เปรียบเทียบการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัย โดยใช้เทคนิควิธีการอื่น เช่น การวาดภาพ การปะติด การปั้น เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2540). คู่มือหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 (อายุ 3 – 5 ปี). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- . (2546). คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (อายุ 3 – 5 ขวบ). กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรวิภา สรรพกิจจำนง. (2532). ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการฝึกกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบชี้แนะและแบบอิสระ. ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กาญจนา สุวรรณธาร. (2537). ความเชื่อมั่นในตนเองและความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นสร้างสรรค์ที่ครูมีปฏิสัมพันธ์และไม่มีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก. ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เกสร ธิตะจारी. (2543). กิจกรรมศิลปะสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จันทิมา. (2528). คู่มือศิลปศึกษา งานจัดออกแบบและสร้างสรรค์จากวัสดุต่างๆ. กรุงเทพฯ: แพร่พิทยา.
- จุกวาร์ตน์ อินนุพัฒน์. (2543). พัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อก. ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ฉันทนา ภาคบงกช. (2538). การสัมมนาทางวิชาการเรื่องสื่อเพื่อพัฒนาเด็กไทยในวัยเรียนรู้. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชัยณรงค์ เจริญพานิชย์กุล. (2532). กิจกรรมศิลปะเด็กอนุบาล. กรุงเทพฯ: แปลน ลิขซึ่ง.
- . (2533). พัฒนาการเด็กด้วยศิลปะ. กรุงเทพฯ: อักษรสัมพันธ์.
- ชิตาพร เอี่ยมสะอาด. (2548). เด็กปฐมวัยกับทักษะทางภาษา. สุราษฎร์ธานี: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ฐิติพร พิชญกุล. (2538). การศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ศิลปะประดิษฐ์แบบกลุ่ม. ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดวงเดือน ศาสตร์ภัทร. (2529). การเปรียบเทียบทฤษฎีพัฒนาการเด็ก. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยา. คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทิตนา แคมณี; และคณะ. (2535). การเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิด. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน.

- นภเนตร ธรรมบวร. (2544). การประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิตยา ประพฤติกิจ. (2536). ผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาปฐมวัย. ในประมวล 3 ชุดวิชาหลักการและแนวคิดทางการศึกษาปฐมวัยหน่วยที่ 13. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2526). การทดสอบแบบอิงเกณฑ์: แนวคิดและวิธีการ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุศรินทร์ สิริปัญญาธร. (2545, กรกฎาคม). กิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัย. วารสารการศึกษาปฐมวัย. 6(3): 14.
- เบญจมาศ พระธานี. (2538). ความผิดปกติทางการพูดและภาษา. ขอนแก่น: ภาควิชาโสต คอ นาสิก ลาริงซ์ วิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- (2554). ออทิสซึม: การสอนพูดและการบำบัดแบบสหสาขาวิทยาการ. ขอนแก่น: ภาควิชาโสต คอ นาสิก ลาริงซ์ วิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เบญจวรรณ วรรณรัตน์. (2530). การเรียนรู้โครงสร้างทางภาษาของเด็กอายุระหว่าง 2 – 6 ปี. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เบญจา แสงมลิ. (2545). การพัฒนาเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: เมธิทิส.
- ประไพ แสงดา. (2544). ผลของการจัดกิจกรรมเสริมการเล่านิทานไม่จบเรื่องที่มีต่อความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประสาธ อิศรปรีดา. (2523). จิตวิทยาการเรียนรู้กับการสอน. กรุงเทพฯ: กราฟิเคอาร์ท.
- ปรียานุช จุลพรหม. (2547). การพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิจารณ์ญาณของเด็กปฐมวัยด้วยการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปรีศนา สิริอาษา. (2537). เตรียมตัวเตรียมใจก่อนไปโรงเรียน. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- ปัทมา คุณเวทย์วิริยะ. (2549). ความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบจิตปัญญาโดยใช้สื่อไม่มีโครงสร้าง. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปานใจ จารุณิษ. (2548). พฤติกรรมทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมคำคล้องจอง. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เปลื้อง ณ นคร. (2540). ภาษาวรรณนา วิวัฒน์ และวิบัติของภาษาไทย. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ้า.
- พัชรี สวนแก้ว. (2545). จิตวิทยาพัฒนาการและการดูแลเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: ดวงกมล.

- พีระพงษ์ กุลพิศาล. (2533). การจัดกิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัยอายุ 5 – 6 ขวบ. 3 มิติ ทักษะทางศิลปะและศิลปะศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- เพ็ญจันทร์ สุนทรจารย์. (2525). ความสามารถในการพูดของเด็กก่อนวัยเรียน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เพ็ญทิพา อ่วมมณี. (2547). ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัยที่ใช้ลวดกำมะหยี่สี ในการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ภิญญาพัชญ์ เพ็ชรรัตน์. (2551). การศึกษาความเข้าใจของผู้บริหารและครูปฐมวัยเกี่ยวกับการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัยในจังหวัดชลบุรี. ชลบุรี: ภาควิชาการจัดการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เยาวพา เตชะคุปต์. (2528). กิจกรรมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- . (2542). การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: เอพี กราฟฟิกส์ดีไซน์.
- รังสรรค์ จันดี. (2541). เอกสารประกอบการสอนวิชา ศท๑๓๐ภาษาไทย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- รัตนา นิสกุล. (2550). การคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยน้ำตาลไอซิ่ง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 อ่านอย่างไรและเขียนอย่างไร ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (แก้ไขเพิ่มเติม). พิมพ์ครั้งที่ 16. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- ลลิตพรรณ ทองงาม. (2539). ศิลปะสำหรับครูประถม. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. (2536). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมทางวิชาการ.
- เลิศ อานันท์นะ. (2535). เทคนิควิธีสอนศิลปะเด็ก. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรณ โสมประยูร. (2537). การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- วราภรณ์ รักริย์. (2533). การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. (2526). ศิลปะศึกษา. กรุงเทพฯ: วิมวอลอาร์ต.
- . (2539). ศิลปะศึกษา. กรุงเทพฯ: โอเดียน สโตร์.
- วิรุณ ตั้งเจริญ; และคณะ. (2544). ผลิตภัณฑ์ปั้นน้อย คู่มือการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษด้านทัศนศิลป์. กรุงเทพฯ: ศูนย์แห่งชาติเพื่อพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษ.

- ศรีแพร จันทราภิรมย์. (2550). *ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยใช้เปลือกข้าวโพด*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศรียา นียมธรรม; และ ประภัสสร นียมธรรม. (2541). *พัฒนาการทางภาษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศิริลักษณ์ ศรีกมล. (2535). *งานประดิษฐ์จากเศษวัสดุระดับประถมศึกษาปีที่ 1-2*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สนอง สุทธาอามาตย์. (2545). *ความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมคิด ชนแดง. (2540). *ผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เรื่องคำรูปธรรมและการเล่าเรื่องคำรูปธรรม ประกอบการวาดภาพที่มีต่อความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมจินต์ มนุษยศิลป์. (2530). *วัสดุเหลือใช้ได้ประโยชน์*. กรุงเทพฯ: บพิตรการพิมพ์.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2524). *เอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนาพฤติกรรมเด็ก เล่มที่ 1 หน่วยที่ 1-5*. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ฝ่ายการพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สมาพร สามเด็ย. (2545). *พัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยการเล่น เกมทางภาษา*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สรวงพร กุศลสง. (2553). *สุนทรียภาพทางศิลปะระดับปฐมวัย*. เพชรบูรณ์: ดิถีการพิมพ์.
- สัตยา สายเชื้อ. (2540). *กิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2531). *แผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 2*. กรุงเทพฯ: กองวิชาการ กองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- (2539). *คู่มือประเมินพัฒนาการเด็กระดับก่อนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2540). *ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สิริพรรณ ตันดิรัตน์ไพศาล. (2545). *ศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สิริมา ภิญญอนันตพงษ์. (2538). *แนวการจัดประสบการณ์ปฐมวัยศึกษา*. กรุงเทพฯ: ดวงกมล.
- สุภาวดี ศรีวรรณะ. (2542). *พัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัยและวิธีการส่งเสริม*. นครสวรรค์: เจ กรุป แอคเวอร์ไทซิงการพิมพ์.
- หรรษา นิลวิเชียร. (2535). *ปฐมวัยศึกษาและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อารี พันธุ์ณี. (2545). *ฝึกให้คิดเป็น คิดให้สร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ: ไยใหม่ ศรีเอทีพี กรุป.

- Armstrong, C. (1960, December). *Bush School Language Project Maryvale and Napperby Shool Southen Directorate An Appraisal.*
- Barneet, Susan I.; & Johnson, Gray. (1996, March). Further Evidence on the Relationship Between Participation in Nutrition Education Program and Change in Dietary Behavior. *Journal of Family and Consumer Sciences.* 55(1): 31.
- Bloom, L. (1978). *Reading in Language Development.* New York: John Wiley; & Sons.
- Burry-Stock, Judith; et al. (1996). Rater Agreement Indexes for Performance Assessment. *Education and Psychological Measurement.* 52(6): 256.
- Carroll, J.B. (1964). *Language and Thought.* New Jersey: Prentice–Hall.
- Dewey, J. (1944). Experience and Thinking. *Democracy and Education.* Chicago: Press.
- Downing, J.; & Thackrey, D. (1971). *Reading Readiness.* London: University of London Press.
- Gilmore, Susan Elizabeth. (1997, January). The Relation of Oral Story Telling Ability to Certain Normally. *Dissertation Abstracts International – A.* (CD-ROM). 58(7): Available : UMI ; Dissertation Abstracts (1999).
- Johnston, C.B. (1995, May). Interactive Storybook Software and Kindergarten Children : The Effect on Verbal Ability and Emergent Storybook Reading Behaviors. *Dissertation Abstracts International-A (CD-ROM, Available :Umi; Dissertation Abstracts).* 56(11): 1996.
- Krall, P.V. (1982, October). Teaching the Creative Use of Art to Church School Teacher in a Workshop Experience. *Dissertation Abstract International.*
- Logan, M.; & Logan, V.G. (1974). *Educational for Young Children.* Toronto: McGraw-Hill Ryerson.
- Lowenfeld, V. (1957). *Your Child and his Art : A Guide for Parents.*
- Pine, J.M.; Liven, Elena V. M.; & Rowland, C.F. (1997, October). Single - world Stage: Relations between Maternal Speech Characteristics and Children’s Vocabulary Composition and Usage. *Child Development.* 68(5): 807 – 819.
- Stamp, Ray V. (1964, June). Relationship of Measures of Creativity General Intelligence and Memory. *Dissertation Abstract International.* 5258 – A.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- คู่มือแผนการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์
- แผนการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์
- คู่มือการใช้แบบประเมินการพูดอย่างมีโครงสร้างและการให้คะแนนของเด็กปฐมวัย
- ตัวอย่างการบันทึกคำพูดของเด็กปฐมวัย

คู่มือการใช้แผนการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์

หลักการและเหตุผล

การจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์เป็นการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัย ให้มีลักษณะการพูดที่ถูกต้อง มีความมั่นใจในการพูด พูดออกเสียงชัดเจน พูดคล่อง พูดอธิบายได้ถูกต้อง มีการใช้ภาษาพูดอย่างมีโครงสร้างซึ่งเด็กสามารถสร้างประโยค หรือสร้างเรื่องราวในการพูดด้วยตนเองได้ การส่งเสริมการพูดผ่านการทำกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ ที่ให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้ความคิดอย่างอิสระ ซึ่งครูมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็ก โดยการสร้างบรรยากาศ สภาพแวดล้อมที่ดี เตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการทำงานที่เหมาะสม ตั้งคำถามที่ส่งเสริมการพูด ทบทวนหรือเน้นย้ำให้เด็กสามารถพูดได้ถูกต้อง จากการจัดกิจกรรมจะช่วยพัฒนาในเรื่องกระบวนการคิดของเด็ก ให้เด็กถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นคำพูด และบอกเล่าเรื่องราวในงานที่ทำมา เพื่อสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจ ดังนั้น ครูจึงสามารถนำกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ไปใช้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ และพัฒนาการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กได้

จุดมุ่งหมาย

เพื่อศึกษาการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัยจากการทำกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์

เนื้อหา

กิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ เด็กเป็นผู้ทำกิจกรรมด้วยตนเองตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ โดยการนำเศษวัสดุมาประดิษฐ์ตามเนื้อหาของหน่วยการเรียนรู้ จากนั้นให้เด็กบรรยายผลงานและเสนอผลงานเป็นรายบุคคล ระดับอายุ 4 – 5 ปี

หลักการจัดกิจกรรม

1. กิจกรรมนี้ใช้ระยะเวลาในการดำเนินการ 8 สัปดาห์ๆ ละ 3 วัน โดยจัดในวันอังคาร พุธ พฤหัสบดี วันละ 50 นาที
2. การจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ ครูเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ในการประดิษฐ์ เพื่อให้เด็กได้ทำกิจกรรมด้วยตนเอง และเล่าเรื่องจากผลงานของตนเองได้
3. ให้เด็กมีอิสระในการทำกิจกรรม ครูควรจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ เช่น มีแสงสว่างเพียงพอ มีอุปกรณ์พร้อมที่จะให้เด็กได้ทำกิจกรรม และเลือกวัสดุเพื่อนำมาใช้การประดิษฐ์

บทบาทครู

ในการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ ควรปฏิบัติ ดังนี้

1. ศึกษาแผนการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ให้เข้าใจก่อนการจัดกิจกรรม ซึ่งครูเตรียมอุปกรณ์ คือ วัสดุ และอุปกรณ์ให้พร้อมในการทำกิจกรรม ในหนึ่งสัปดาห์ จะทำกิจกรรม 3 วัน วันละ 1 ชิ้นงาน ทั้งหมด 8 สัปดาห์จะมี 24 ชิ้นงาน

2. สร้างข้อตกลงและอธิบายขั้นตอนในการจัดกิจกรรมกระตุ้นให้เด็กสนใจในกิจกรรมและให้แรงเสริมบวกในขณะที่เด็กทำงาน ใช้สื่อที่กระตุ้นภาษาพูดของเด็ก ในขั้นสรุปให้เด็กทบทวนถึงเรื่องที่ได้ทำและผลที่ได้จากการทำกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ และครูเปิดโอกาสให้เด็กเล่าเรื่องเกี่ยวกับผลงานที่เด็กได้ทำกิจกรรม

3. เตรียมสื่อและมุมศิลปะอื่น ๆ ให้ครบตามกิจกรรมของศิลปะ เมื่อเด็กได้ทำกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์เสร็จแล้ว เด็กจะได้ทำกิจกรรมศิลปะอื่นๆ ในมุมศิลปะ

4. ครูต้องรู้จักการปรับแผนจากการสังเกตเด็กที่ทำกิจกรรมในทุกครั้งปรับแผนเพื่อกระตุ้นให้เด็กมีอิสระ จินตนาการและมีพัฒนาการทางภาษาที่ดีขึ้น

5. หากเด็กพูดไม่ถูกต้อง ครูเป็นผู้เติมเต็มให้เด็กใช้ภาษาที่ถูกต้อง เช่น การพูดซ้ำ ทบทวน คำพูดที่ถูกต้อง

บทบาทเด็ก

ครูควรให้เด็กได้เห็นบทบาทตนเอง ดังนี้

1. ปฏิบัติกิจกรรมตามที่ได้ตกลงกันไว้
2. ให้เด็กได้ประดิษฐ์ เลือกว่าวัสดุและบันทึกผลงานพร้อมกับเล่าเรื่องจากผลงานของตนเอง
3. เด็กพยายามทำงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด

แผนการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์

สัปดาห์ที่ 1

วันอังคาร (50 นาที)

หน่วย

ของเล่นของใช้

จุดมุ่งหมาย

เพื่อส่งเสริมให้เด็กได้ประดิษฐ์ของเล่นด้วยสื่อและวัสดุที่จัดหาให้ และบอกเล่า พูดคุยเกี่ยวกับงานประดิษฐ์ของตนเองและของเพื่อน

เนื้อหา

การนำเศษวัสดุมาประดิษฐ์เป็นของเล่นตามที่ต้องการ

วัสดุ-อุปกรณ์

วัสดุ ได้แก่ กล่องกระดาษ เศษกระดาษ กระดาษนิตยสาร โคมพรม กระดุม แกนกระดาษชำระ เศษผ้า

อุปกรณ์ ได้แก่ กาว กรรไกร ผ้าเช็ดมือ ผ้ากันเปื้อน

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ในการดำเนินกิจกรรมครูเป็นผู้เตรียมตัวภาษาให้เด็ก โดยพูดตัวอย่างที่ถูกต้องให้เด็กฟังย้อนหลังด้วยประโยคที่สมบูรณ์เป็นแบบอย่างให้เด็ก

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ (10 นาที)

1. ครูเล่านิทานเรื่อง “น้องหมีที่รัก” ให้เด็กฟัง จากนั้นสนทนาร่วมกันโดยใช้คำถาม ดังนี้
“ในนิทานเรื่อง น้องหมีที่รัก กล่าวถึงของเล่นชนิดใด”
“น้องหมีทำมาจากอะไร”
2. ให้เด็กสังเกตเศษวัสดุที่ครูเตรียมมา สังเกตและเปรียบเทียบความแตกต่าง พร้อมทั้งช่วยกันนึกถึงประโยชน์ในการทำกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ โดยใช้คำถาม ดังนี้
“วัสดุที่นำมาประดิษฐ์มีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร”
“เด็ก ๆ จะนำวัสดุเหล่านี้ไปประดิษฐ์เป็นของเล่นอะไร”
3. เด็กและครูร่วมกันกำหนดข้อตกลงในการทำกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ ดังนี้

- ให้เด็กตัดสินใจเลือกใช้วัสดุที่กำหนด

4. ห้เวลาเด็กในการเลือกวัสดุเพื่อประดิษฐ์ชิ้นงานของตนเอง

ขั้นที่ 2 ลงมือปฏิบัติ (30 นาที)

1. ประดิษฐ์ชิ้นงานโดยใช้วัสดุที่เด็กเลือกเอง และสร้างสรรค์ผลงานด้วยตนเอง
2. ครูให้การเสริมแรงขณะที่เด็กทำกิจกรรม เช่น การยอมรับความคิดเห็น การชมเชย ให้กำลังใจ
3. ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนให้เด็กทำกิจกรรมครบทุกคน
4. เมื่อหมดเวลาให้เด็กทุกคนเก็บอุปกรณ์ให้เรียบร้อย

ขั้นที่ 3 การเล่าเรื่องจากผลงานของเด็ก (10 นาที)

1. ให้เด็กเสนอผลงานของตนเองเป็นรายบุคคลโดยการเล่าเรื่อง
2. ครูบันทึกชื่อผลงานหรือเรื่องราวที่เด็กเล่า

การประเมินผล

1. สังเกตจากผลงานการประดิษฐ์ของเด็ก
2. สังเกตจากการเล่าเรื่อง / การบรรยายผลงาน / การตั้งชื่อผลงาน

ภาคผนวก

นิทานเรื่อง “ห้องหมีที่รัก”

ผู้แต่ง เอมมา ดอตต์ ผู้แปล น้านกฮูก

ห้องหมีจ๋ามากอดกันเถอะ วันนี้เล่นเยอะ ห้องหมีเหนื่อยไหม
 ห้องหมีตัวมอมเพราะถูกหอมบ่อย ขนขาจิ้งจอกเปลี่ยนเป็นสีเทา
 กระดุมแทนตา เศษผ้าปะจุมุกเพราะห้องหมีถูกอ้อมเล่นทั้งวัน
 ห้องหมีของฉันถึงมันจะเก่า ซ่อมแล้วซ่อมเล่า เราก็รักกัน
 ของเอ๋ยของเล่นเป็นเพื่อนแสนดี แต่ห้องหมีนี่เป็นสุดที่รัก
 ในคำคืนนี้มีแต่แสงจันทร์ ห้องหมีกับฉันกอดกันอุ่นใจ
 เอ๊ะ! นั่นอะไร อยู่ใกล้ประตู พิลิกน่าดู ชูมือน่ากลัว
 เจ้าปีศาจร้ายรีบออกไปซะ อย่าเข้ามานะ ห้องหมีสู้ตาย
 สองผู้กล้าหาญไม่หวั่นสิ่งใด จะมีดแค่ไหน เราก็ไม่กลัว
 ปลอดภัยหายห่วง เริ่มสว่างแล้วซี นอนเถอะห้องหมี วันนี้เหนื่อยจัง
 ห้องหมีรักฉัน ฉันรักห้องหมี ขอให้ฝันดี...นะ...ห้องหมีที่รัก

แผนการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์

สัปดาห์ที่ 1

วันพุธ (50 นาที)

หน่วย

ของเล่นของใช้

จุดมุ่งหมาย

เพื่อส่งเสริมให้เด็กได้ประดิษฐ์ของเล่นด้วยสื่อและวัสดุที่จัดหาให้ และบอกเล่า พูดคุย เกี่ยวกับงานประดิษฐ์ของตนเองและของเพื่อน

เนื้อหา

การนำเศษวัสดุมาประดิษฐ์เป็นของเล่นตามที่ต้องการ

วัสดุ-อุปกรณ์

วัสดุ ได้แก่ กล้องกระดาษ เศษกระดาษ แกนกระดาษชำระ ฝาน้ำดื่ม หลอดกาแฟ
อุปกรณ์ ได้แก่ กาว กรรไกร ผ้าเช็ดมือ ผ้ากันเปื้อน

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ในการดำเนินกิจกรรมครูเป็นผู้เติมเต็มภาษาให้เด็ก โดยพูดตัวอย่างที่ถูกต้องให้เด็กฟังย้อนหลัง ด้วยประโยคที่สมบูรณ์เป็นแบบอย่างให้เด็ก

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ (10 นาที)

1. ครูเล่านิทานเรื่อง “รถไม้ของขวัญ” ให้เด็กฟัง จากนั้นสนทนาร่วมกัน โดยใช้คำถาม ดังนี้

“ถ้าเด็ก ๆ ไม่มีรถของเล่นแบบขวัญ เด็ก ๆ อยากประดิษฐ์รถแบบใด”

2. ให้เด็กสังเกตเศษวัสดุที่ครูเตรียมมา สังเกตและเปรียบเทียบความแตกต่าง พร้อมทั้งช่วยกันนึกถึงประโยชน์ในการทำกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ โดยใช้คำถาม ดังนี้

“สิ่งของที่เด็ก ๆ เห็นมีอะไรบ้าง สามารถนำไปประดิษฐ์เป็นรถแบบแก้วหรือขวัญได้อย่างไร”

3. เด็กและครูร่วมกันกำหนดข้อตกลงในการทำกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ ดังนี้

- ให้เด็กตัดสินใจเลือกใช้วัสดุที่กำหนด

4. ให้เวลาเด็กในการเลือกวัสดุเพื่อประดิษฐ์ชิ้นงานของตนเอง

ขั้นที่ 2 ลงมือปฏิบัติ (30 นาที)

1. ประดิษฐ์ชิ้นงานโดยใช้วัสดุที่เด็กเลือกเอง และสร้างสรรค์ผลงานด้วยตนเอง
2. ครูให้การเสริมแรงขณะที่เด็กทำกิจกรรม เช่น การยอมรับความคิดเห็น การชมเชยให้กำลังใจ
3. ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนให้เด็กทำกิจกรรมครบทุกคน
4. เมื่อหมดเวลาให้เด็กทุกคนเก็บอุปกรณ์ให้เรียบร้อย

ขั้นที่ 3 การเล่าเรื่องจากผลงานของเด็ก (10 นาที)

1. ให้เด็กเสนอผลงานของตนเองเป็นรายบุคคลโดยการเล่าเรื่อง
2. ครูบันทึกชื่อผลงานหรือเรื่องราวที่เด็กเล่า

การประเมินผล

1. สังเกตจากผลงานการประดิษฐ์ของเด็ก
2. สังเกตจากการเล่าเรื่อง / การบรรยายผลงาน / การตั้งชื่อผลงาน

ภาคผนวก

นิทานเรื่อง “รถไม้ของขวัญ”

ผู้แต่ง อธิพัล วาทะวัฒน์นะ

ยามเช้าช่างสดใส ขวัญเดินไปกับหลวงตา ตามบ้านย่านร้านค้า ที่ศรัทธาหมั่นทำบุญเดินตามไปทุกก้าว หวังกับข้าวพอคำจุน หลวงตาผู้กรุณา แบ่งเจือจุนพอประทัง กับข้าวเหลือกลับบ้านขนมหวานอร่อยจึ่ง ผากน้องสนใจหวัง รีบแต่งตัวไปโรงเรียน พบครูสวัสดิ์ ใจล้นปรีหมั่นพากเพียร ฝึกอ่านและฝึกเขียน กับเพื่อนพ้องคิดท่องจำ บ่ายบ่ายเลิกเรียนแล้ว ผากบ้านแก้วลูกบ้าคำ แก่เป็นคนรวยล้ำในละแวกหลังวัดนี้ ปรีน ปรีน เสียงลอดร้ว ดังระร้วเมื่อตะกี้ เรียกขวัญหยุดทันที เกาะริมรั้วฝ้าแอบมอง แก้วเหลือบมองเห็นขวัญ หยุดรถพลันตวาดก้อง “ชะ ช้า มาเมียงมอง อยากเล่นของฉันหรือไรมาได้ทุกวันนี่ บ๊ะเจ้านี่ ชักกวนใจ คนจนที่ยากไร้ เช่นตัวเจ้าห้ามเข้ามา” เพื่อนเพื่อนคล้อยตามแก้วได้ฟังแล้วช่วยกันว่า ออกไปให้ไกลตา “เจ้านั้นนำไปกินดิน” ขวัญรีบเดินออกมา ด้วยหน้าตาที่ไหลรินไม่โกรธที่เขาหมิ่น แต่โกรธตนไม่เจียมตัว ค็นั้นขวัญผันไป พบรถไม้ในภาพมัว แม่ฝันจะสลัว แต่จดจำภาพได้ดี ตื่นเช้าไม่ล้างหน้า ขวัญรีบคว้าดินสอสี ร่างภาพพอเข้าที่ “สำเร็จแน่รถไม้เรา” นึกได้หน้าหน้าท่อมขวัญรวบรวมเศษไม้เบา ที่ลอยตามน้ำเนา “ขวัญจะเอามาลองทำ” ล้อรถเราก็มี เก็บได้ที่บ้านลุงอ้ายย้ายไปตอนหัวค่ำ เมื่อวานขึ้นนั้นยังงี้ แต่มีเพียงล้อเดียว สองล้อเดี่ยวคงหาได้ นึกนึกทำด้วยไม้ คงใช้ได้ดีเหมือนกัน “โป๊ก โป๊ก” เสียงตอกไม้ อย่างใส่ใจขมิขมั้น เร่งรุดให้เสร็จพลัน แรงสร้างสรรค์พลังน้อยมีนานเจ้ารถไม้ ก็วิ่งได้สมใจคอย ความฝันไข่ล่องลอย ไม่ท้อถอยยอมได้มา ชีรถผ่านบ้านแก้ว ไม่มองแล้วรถไฟฟ้า เด็กเด็กวิ่งออกมา ตุรตุไม้ขวัญคันทาม ผู้ใหญ่เฝ้ามองจ้อง ต่างยกย่องอยากทราบนามเด็ก

เด็กเข้าใต้ถ้ำม รถไม่งามได้จากใคร “เอาไหมฉันให้ล้อ เอามาต่อแทนล้อไม้” ขวัญตอบไม่เป็นไร
ขวัญจะให้นั่งรถกัน แก้วนำรถไฟฟ้า นั้นออกมาเพื่อแบ่งปัน นั้นรถฉิ่งขวัญ แล้วให้กันนั่งรถเธอ เด็กๆ
ต่างสุขสันต์ สัญญากันเป็นเพื่อนเกลอ บัดนี้ต่างเสนอ สิ่งสร้างสรรค์ของตนเอง

แผนการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์

สัปดาห์ที่ 1

วันพฤหัสบดี (50 นาที)

หน่วย

ของเล่นของใช้

จุดมุ่งหมาย

เพื่อส่งเสริมให้เด็กได้ประดิษฐ์ของใช้ด้วยสื่อและวัสดุที่จัดหาให้ และบอกเล่า พูดคุยเกี่ยวกับงานประดิษฐ์ของตนเองและของเพื่อน

เนื้อหา

การนำเศษวัสดุมาประดิษฐ์เป็นของใช้ตามที่ต้องการ

วัสดุ-อุปกรณ์

วัสดุ ได้แก่ เล็กกล้าม สีเทียนเขียนผ้า

อุปกรณ์ ได้แก่ กรรไกร ผ้าเช็ดมือ ผ่ากันเบื่อน

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ในการดำเนินกิจกรรมครูเป็นผู้เติมเต็มภาษาให้เด็ก โดยพูดตัวอย่างที่ถูกต้องให้เด็กฟังย้อนหลัง ด้วยประโยคที่สมบูรณ์เป็นแบบอย่างให้เด็ก

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ (10 นาที)

1. เด็กและครูร่วมกันท่องคำคล้องจอง “กระเป๋่า” จากนั้นสนทนาร่วมกันโดยใช้คำถาม ดังนี้

“กระเป๋ามีลักษณะอย่างไรบ้าง”

2. ให้เด็กสังเกตเศษวัสดุที่ครูเตรียมมา สังเกตและเปรียบเทียบความแตกต่าง พร้อมทั้งช่วยกันนึกถึงประโยชน์ในการทำกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ โดยใช้คำถาม ดังนี้

“เด็ก ๆ สามารถนำวัสดุไปประดิษฐ์เป็นของใช้อะไรได้บ้าง”

3. เด็กและครูร่วมกันกำหนดข้อตกลงในการทำกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ ดังนี้

- ให้เด็กตัดสินใจเลือกใช้วัสดุที่กำหนด

4. ให้เวลาเด็กในการเลือกวัสดุเพื่อประดิษฐ์ชิ้นงานของตนเอง

ขั้นที่ 2 ลงมือปฏิบัติ (30 นาที)

1. ประดิษฐ์ชิ้นงานโดยใช้วัสดุที่เด็กเลือกเอง และสร้างสรรค์ผลงานด้วยตนเอง
2. ครูให้การเสริมแรงขณะที่เด็กทำกิจกรรม เช่น การยอมรับความคิดเห็น การชมเชยให้กำลังใจ
3. ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนให้เด็กทำกิจกรรมครบทุกคน
4. เมื่อหมดเวลาให้เด็กทุกคนเก็บอุปกรณ์ให้เรียบร้อย

ขั้นที่ 3 การเล่าเรื่องจากผลงานของเด็ก (10 นาที)

1. ให้เด็กเสนอผลงานของตนเองเป็นรายบุคคลโดยการเล่าเรื่อง
2. ครูบันทึกชื่อผลงานหรือเรื่องราวที่เด็กเล่า

การประเมินผล

1. สังเกตจากผลงานการประดิษฐ์ของเด็ก
2. สังเกตจากการเล่าเรื่อง / การบรรยายผลงาน / การตั้งชื่อผลงาน

ภาคผนวก

คำคล้องจอง “กระเป๋าก”

ผู้แต่ง บุญทิพา เตชะทรงคุณ

กระเป๋ากของใคร	ใบใหญ่หลากสี
ใบเล็กก็มี	ดูซีของใคร
ใส่ของจุใจ	เล็กใหญ่พอดี
ประโยชน์มากมี	ลดโลกร้อนเอ๋ย

คู่มือการใช้แบบประเมินการพูดอย่างมีโครงสร้าง และเกณฑ์การให้คะแนนของเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง:

การวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบประเมินการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัย เป็นเครื่องมือในการบันทึกการพูดอย่างมีโครงสร้างขณะที่เด็กทำกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมและสังเกตด้วยสายตา ผู้ช่วยผู้วิจัยร่วมประเมินการพูดของเด็ก โดยใช้แบบประเมินการพูดอย่างมีโครงสร้างตลอดเวลาที่ได้ร่วมทำกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ เวลา 09.00 – 09.50 น. ของทุกวัน อังคาร พุธ พฤหัสบดี ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. แบบประเมินการพูดชุดนี้ใช้เพื่อสังเกตการพูดของเด็ก ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 อายุ 4 – 5 ปี ที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์

2. ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสังเกตรวมแล้วมีผู้สังเกตจำนวน 2 คน

3. แบบประเมินการพูดอย่างมีโครงสร้าง ประกอบด้วย

3.1 ลักษณะการพูด แบ่งได้ ดังนี้

3.1.1 มีความมั่นใจในการพูด หมายถึง เด็กสามารถพูด ตอบคำถาม อธิบาย และบอกถึงรายละเอียดของผลงานตามความคิดของเด็กได้และมีการแสดงออกทางสีหน้า กิริยา น้ำเสียงและท่าทางสอดคล้องกับสิ่งที่เด็กต้องการสื่อสาร

3.1.2 พูดออกเสียงชัดเจน หมายถึง เด็กสามารถพูดออกเสียงได้อย่างชัดเจน

3.1.3 พูดคล่อง หมายถึง เด็กสามารถพูดได้อย่างไม่ติดขัด

3.1.4 พูดถูกต้อง หมายถึง เด็กอธิบายวิธีการทำสิ่งประดิษฐ์ เรื่องราวจากสิ่งประดิษฐ์ได้ตามขั้นตอน

3.2 ลักษณะประโยค แบ่งได้ ดังนี้

3.2.1 พูดเป็นประโยค หมายถึง เด็กสามารถเล่าเรื่องได้สอดคล้องกับสิ่งประดิษฐ์ โดยเรื่องนั้นประกอบด้วยโครงสร้างของประโยค คือ ภาคประธานและภาคแสดงตามความคิดของเด็กได้

3.2.2 พูดเป็นเรื่องราว หมายถึง เด็กสามารถเล่าเรื่องได้สอดคล้องกับสิ่งประดิษฐ์ โดยเรื่องนั้นประกอบด้วยโครงสร้างของประโยค คือ ภาคประธาน ภาคแสดงและส่วนขยาย 2 ประโยคขึ้นไปตามความคิดของเด็กได้

เกณฑ์การให้คะแนน

รายการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน
<p>1. ลักษณะการพูด</p> <p>1.1 มีความมั่นใจในการพูด</p>	<p>ระดับคะแนน 3 เด็กสามารถพูด ตอบคำถาม อธิบาย และบอกถึงรายละเอียดของผลงานตามความคิดของเด็กได้และมีการแสดงออกทางสีหน้า กิริยา น้ำเสียงและท่าทางสอดคล้องกับสิ่งที่เด็กต้องการสื่อสารได้ด้วยตนเอง</p> <p>ระดับคะแนน 2 เด็กสามารถพูด ตอบคำถาม อธิบายและบอกถึงรายละเอียดของผลงานได้ เมื่อครูให้คำแนะนำหรือชี้แนะ</p> <p>ระดับคะแนน 1 เด็กสามารถพูดตอบคำถาม อธิบายและบอกรายละเอียดของผลงานเมื่อครูให้คำแนะนำหรือชี้แนะเป็นส่วนใหญ่</p> <p>ระดับคะแนน 0 เด็กไม่สามารถพูด ตอบคำถาม อธิบายและบอกถึงรายละเอียดของผลงานได้</p>
<p>1.2 พูดออกเสียงชัดเจน</p>	<p>ระดับคะแนน 3 เด็กสามารถพูดออกเสียงได้อย่างชัดเจน</p> <p>ระดับคะแนน 2 เด็กสามารถพูดออกเสียงได้อย่างชัดเจนเมื่อครูให้คำแนะนำหรือชี้แนะ</p> <p>ระดับคะแนน 1 เด็กสามารถพูดออกเสียงได้ชัดเจนเมื่อครูให้คำแนะนำหรือชี้แนะเป็นส่วนใหญ่</p> <p>ระดับคะแนน 0 เด็กไม่สามารถพูดออกเสียงได้</p>
<p>1.3 พูดคล่อง</p>	<p>ระดับคะแนน 3 เด็กสามารถพูดได้อย่างไม่ติดขัด</p> <p>ระดับคะแนน 2 เด็กสามารถพูดได้อย่างไม่ติดขัดเมื่อครูให้คำแนะนำหรือชี้แนะ</p> <p>ระดับคะแนน 1 เด็กสามารถพูดได้อย่างไม่ติดขัดเมื่อครูให้คำแนะนำหรือชี้แนะเป็นส่วนใหญ่</p> <p>ระดับคะแนน 0 เด็กไม่พูด</p>
<p>1.4 พูดถูกต้อง</p>	<p>ระดับคะแนน 3 เด็กอธิบายวิธีการทำสิ่งประดิษฐ์ เรื่องราวจากสิ่งประดิษฐ์ได้ตามขั้นตอนด้วยตนเอง</p> <p>ระดับคะแนน 2 เด็กอธิบายวิธีการทำสิ่งประดิษฐ์ เรื่องราวจากสิ่งประดิษฐ์ได้เมื่อครูให้คำแนะนำหรือชี้แนะ</p> <p>ระดับคะแนน 1 เด็กอธิบายวิธีการทำสิ่งประดิษฐ์ เรื่องราวจากสิ่งประดิษฐ์ได้เมื่อครูให้คำแนะนำหรือชี้แนะเป็นส่วนใหญ่</p> <p>ระดับคะแนน 0 เด็กไม่สามารถอธิบายได้</p>

รายการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน
<p>2.ลักษณะของประโยค</p> <p>2.1 พุดเป็นประโยค</p>	<p>ระดับคะแนน 3 เด็กสามารถเล่าเรื่องได้สอดคล้องกับสิ่งประดิษฐ์ โดยเรื่องนั้นประกอบด้วยโครงสร้างของประโยค คือ ภาคประธาน และภาคแสดงตามความคิดของเด็กได้ด้วยตนเอง</p> <p>ระดับคะแนน 2 เด็กสามารถเล่าเรื่องราวได้สอดคล้องกับสิ่งประดิษฐ์ โดยเรื่องนั้นประกอบด้วยโครงสร้างของประโยค คือ ภาคประธานและภาคแสดงตามความคิดของเด็กได้เมื่อครูให้คำแนะนำหรือชี้แนะ</p> <p>ระดับคะแนน 1 เด็กสามารถเล่าเรื่องราวได้สอดคล้องกับสิ่งประดิษฐ์ โดยเรื่องนั้นประกอบด้วยโครงสร้างของประโยค คือ ภาคประธานและภาคแสดงตามความคิดของเด็กได้เมื่อครูให้คำแนะนำหรือชี้แนะเป็นส่วนใหญ่</p> <p>ระดับคะแนน 0 เด็กไม่สามารถเล่าเรื่องได้</p>
<p>2.2 พุดเป็นเรื่องราว</p>	<p>ระดับคะแนน 3 เด็กสามารถเล่าเรื่องได้สอดคล้องกับสิ่งประดิษฐ์ โดยเรื่องนั้นประกอบด้วยโครงสร้างของประโยค คือ ภาคประธาน ภาคแสดงและส่วนขยาย 2 ประโยคขึ้นไปตามความคิดของเด็กได้ด้วยตนเอง</p> <p>ระดับคะแนน 2 เด็กสามารถเล่าเรื่องได้สอดคล้องกับสิ่งประดิษฐ์ โดยเรื่องนั้นประกอบด้วยโครงสร้างของประโยค คือ ภาคประธาน ภาคแสดงและส่วนขยาย 2 ประโยคขึ้นไปเมื่อครูให้คำแนะนำหรือชี้แนะ</p> <p>ระดับคะแนน 1 เด็กสามารถเล่าเรื่องได้สอดคล้องกับสิ่งประดิษฐ์ โดยเรื่องนั้นประกอบด้วยโครงสร้างของประโยค คือ ภาคประธาน ภาคแสดงและส่วนขยาย 2 ประโยคขึ้นไปเมื่อครูให้คำแนะนำหรือชี้แนะเป็นส่วนใหญ่</p> <p>ระดับคะแนน 0 เด็กไม่สามารถเล่าเรื่องได้</p>

การดำเนินการใช้แบบประเมิน

- ศึกษาและทำความเข้าใจแบบประเมินการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัย และคู่มือการใช้ให้เข้าใจกระบวนการทั้งหมด เพื่อให้เกิดความเข้าใจและนำไปใช้ได้ถูกต้อง
- ทำการสังเกตการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองเพื่อหาข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data) โดยการสังเกตการพูดอย่างมีโครงสร้างในช่วงกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์

3. เมื่อเด็กร่วมกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยดำเนินการประเมินการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กโดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ และประเมินทักษะการพูดของเด็กขณะร่วมกิจกรรมและนำข้อมูลมาสรุปผลหลังการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์เสร็จ ขณะที่ผู้ช่วยผู้วิจัยเป็นผู้บันทึกข้อมูลที่สังเกตลงในแบบบันทึกการพูดของเด็กขณะทำกิจกรรมกับผู้วิจัย เป็นเวลา 8 สัปดาห์
4. นำผลการบันทึกการพูดของเด็กที่แสดงออกขณะเข้าร่วมกิจกรรมมาปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย
5. ในการบันทึกแบบประเมินการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัย เมื่อเด็กมีพฤติกรรมในข้อใดให้ทำเครื่องหมาย (✓) ลงในข้อพฤติกรรมนั้น

แบบบันทึกคำพูดของเด็กปฐมวัย

วันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2555 เวลา 09.00 – 09.50 น.

สัปดาห์ที่ 1 วันที่ 1 หน่วย ของเล่นของใช้

- ครู: เล่านิทานเรื่อง น้องหมีที่รัก เด็กให้ความสนใจฟังทุกคน
- ครู: เล่านิทานจบแล้ว สนทนากับเด็กถึงเนื้อหาในนิทาน
- ครู: นิทานเรื่อง น้องหมีที่รัก กล่าวถึงของเล่นชนิดใดบ้างคะ
- อาม: ตุ๊กตาหมีครับ
- ครู: เก่งมากค่ะ แล้วตุ๊กตาหมีทำมาจากอะไรบ้างคะ
- อีโร่: เศษผ้า
- มาริโอ: กระจุดม
- ครู: ใช้ค่ะ ตุ๊กตาหมีในนิทานทำมาจากกระจุดมและเศษผ้า ของเล่นที่เด็กๆ รู้จักมีอีกมากมายเลย เด็กๆ บอกคุณครูได้ไหมคะว่ามีของเล่นอะไรบ้าง
- เพชร: หุ่นยนต์
- โม: บาร์บี้
- น้ำพริก: ตุ๊กตาเต้ตั้ง
- ครู: ชมเชยเด็กที่ตอบคำถาม จากนั้นแนะนำวัสดุในการประดิษฐ์ชิ้นงาน
- ครู: วันนี้ครูมีวัสดุมาให้เด็กนำไปประดิษฐ์ของเล่น 1 ชิ้น เด็กจะนำวัสดุนี้ไปประดิษฐ์เป็นของเล่นได้อย่างไรคะ
- ยูนิค: หนูจะเอากล่องไปทำรถ
- แบม: ยกมือพร้อมกับพูดว่า หนูอยากทำตุ๊กตา
- เวฟ ขวัญ เบล: มองเพื่อนที่ตอบคำถาม เวฟพูดกับนายว่า เธออยากทำรถของเล่น นายพยักหน้า
- ครู: กำหนดข้อตกลงร่วมกันกับเด็กในการทำกิจกรรม จากนั้นให้เด็กเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ในการประดิษฐ์
- อาม อีโร่ เพชร โม: นั่งที่มุมกิจกรรมประดิษฐ์
- ครู: เด็กๆ อยากทำของเล่นอะไรบ้างคะ
- เพชรกับโม: มองหน้าครูแต่ไม่พูด
- อาม: อามจะทำหุ่นยนต์
- อีโร่: ครูแพตอีโร่อยากทำหุ่นยนต์เหมือนอาม
- อาม: หยิบกล่องกระดาษมาทากาวแล้วแปะกระดาษสี โมมองหน้าครูจากนั้นหยิบกล่องมา 1 กล่อง
- โม : ครูแพต หนูอยากทำตุ๊กตา
- โม: หยิบปากกาเคมีมาวาดบนกล่อง แล้วเอาไหมพรมติดบนกล่อง

อาม: ฮีโร่เราจะทำหุ่นยนต์ที่มีปืนด้วย
 ฮีโร่: พยักหน้า
 เพชร: หยิบกล่องมาติดกระดาดสิพูดกับฮีโร่ว่า เราจะทำรถแข่งนะ
 อาม: อามทำหุ่นยนต์เสร็จแล้ว
 ครู: โอ้โฮ หุ่นยนต์ของอามเท่มากเลย อามเล่าให้ครูฟังนะคะว่าอามทำอย่างไร
 อาม: เอากล่องมาทำแล้วติดกระดาด
 ครู: หุ่นยนต์ของอามมีลักษณะอย่างไรบ้างคะ
 อาม: มันมีปืนยิงปีศาจด้วย
 ครู: หุ่นยนต์มีปืนยิงปีศาจใช้ไหมคะ
 อาม: พยักหน้า แล้วเดินไปที่มุมกิจกรรมอื่น
 ฮีโร่: หุ่นยนต์ของฮีโร่เสร็จแล้ว
 ครู: ฮีโร่เล่าให้ครูฟังสิคะ หุ่นยนต์ของฮีโร่เป็นอย่างไร
 ฮีโร่: หุ่นยนต์... ทำทำคิดแล้วบอกว่า ไม่รู้ครับ
 ครู: ฮีโร่อยากให้หุ่นยนต์ทำอะไรคะ
 ฮีโร่: ให้หุ่นยนต์ไปเดอะมอลล์บางแคได้ไหมครูแพต
 ครู: ได้ค่ะ
 ฮีโร่: หุ่นยนต์ไปเดอะมอลล์บางแคครับ
 เวฟกับน้ำพริก: เดินมาหนึ่งที่มุมกิจกรรม หยิบแกนกระดาดมา คนละ 1 อัน
 เวฟ: น้ำพริกเราจะทำรถแข่งนะ
 น้ำพริก: แต่เราจะทำตุ๊กตาแดงดี
 เพชรกับโม: ประดิษฐ์ของเล่นเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงไปเล่นมุมกิจกรรมอื่น
 มาริโอ นาย ยูนิค: มานั่งทำกิจกรรม มาริโอหยิบวัสดุมานั่งประดิษฐ์ นายหยิบกล่องกระดาด
 มา 1 กล่อง
 ครู: เด็กๆ จะทำของเล่นอะไรคะ
 นาย: พยักหน้ายิ้มแต่ไม่พูด
 ยูนิค: ผมจะทำของเล่นครับครูแพต
 ครู: ยูนิคจะทำของเล่นอะไรครับ
 ยูนิค: ผมจะทำตุ๊กตาครับ
 เบล: เดินมาหาครูบอกว่า คุณครูหนูทำตุ๊กตาบาร์บี้ได้ไหม
 ครู: ได้ค่ะ
 ขวัญ: นั่งนั่งมองหน้าครูไม่หยิบอุปกรณ์ ครูจึงพูดว่า ขวัญอยากทำของเล่นอะไรคะ
 ขวัญ: ไม่พูดสายหัว แต่หยิบแกนกระดาดมา 1 อัน แล้วนำปากกาเคมีมาวาดรูป หยิบกระดาดสี
 มาทากาวติดกับแกนกระดาด
 มาริโอ นาย ยูนิค: ประดิษฐ์เสร็จแล้ว

มาริโอ: ครูแพตหนูทำหุ่นยนต์เสร็จแล้ว
 ยูนิก: ผมก็ทำตุ๊กตาไปโรงเรียนแล้วนะครับ
 นายกับเบล: นำงานประดิษฐ์มาให้ครู
 นาย: หุ่นยนต์
 เบล: บาร์บี้ไปว่ายน้ำ
 ตะวัน พิม มิ่งกี้ แยม: มานั่งประดิษฐ์งานที่มุมกิจกรรม
 พิม: คุณครูหนูอยากทำบาร์บี้
 แยม: เราจะให้บาร์บี้ไปเที่ยว
 มิ่งกี้: หยิบกล่องกระดาษมา 1 กล่อง แล้วหยิบกระดาษสีมาทากาวติดกล่อง ตะวันบอก
 มิ่งกี้ว่า เราจะทำบาร์บี้ด้วยนะ มิ่งกี้มองตะวันแล้วพยักหน้า เด็กประดิษฐ์งานเสร็จ
 เรียบร้อยทุกคน ครูให้เด็กออกมานำเสนอผลงานของตนเอง
 เพชร: หุ่นยนต์ไปเที่ยว
 โม่: บาร์บี้ไปเดอะมอลล์
 ขวัญ: กบ
 มิ่งกี้: บาร์บี้ไปต่างจังหวัด
 ตะวัน: บาร์บี้ไปเที่ยวทะเล
 ระหว่างกิจกรรมเสร็จ ครู: เรียกเด็กมานำเสนอผลงาน
 อาม: หุ่นยนต์เอาปืนไปยิงปีศาจ
 น้ำพริก: ตุ๊กตาแต่งตั้งตักน้ำ
 แยม: บาร์บี้กำลังไปว่ายน้ำที่สวนสยาม
 พิม: บาร์บี้ไปกับเพื่อน
 เวฟ: รถแข่งของหนู
 มาริโอ: หุ่นยนต์ไปเดอะมอลล์

ลงชื่อ น.ส.อินทิรา กิ่งกุล
 ผู้ช่วยวิจัย

แบบบันทึกคำพูดของเด็กปฐมวัย

วันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2555 เวลา 09.00 – 09.50 น.

สัปดาห์ที่ 1 วันที่ 2 หน่วย ของเล่นของใช้

- ครู: เล่านิทานเรื่อง รถไม้ของขวัญ ให้เด็กฟัง เด็กให้ความสนใจทุกคน
- ครู: หลังจากเล่านิทานจบแล้วครูสนทนากับเด็กถึงเนื้อหาในนิทาน
- ครู: ถ้าเด็ก ๆ ไม่มีรถของเล่นแบบขวัญ เด็ก ๆ อยากประดิษฐ์รถของเล่นแบบใดคะ
- ฮีโร่ : ฮีโร่จะทำรถแข่ง
- พิม: หนูจะทำรถไฟ
- เบล: หนูอยากทำของเล่น
- ครู: ชมเชยเด็กที่ตอบคำถาม จากนั้นแนะนำวัสดุในการประดิษฐ์
- ครู: เด็ก ๆ สามารถนำวัสดุไปประดิษฐ์เป็นรถของเล่นได้อย่างไรคะ
- มิ่งกี้: เอาฝาไปทำล้อ
- มาริโอ: เอาหลอดไปทำเสา
- เพชร: เอากระดาษทำประตูก็ได้
- โมกับขวัญ: มองเพื่อนตอบคำถาม เบลพูดกับมาริโอว่า เราจะทำรถคันใหญ่
- ครู: กำหนดข้อตกลงร่วมกันกับเด็กในการทำกิจกรรม จากนั้นให้เด็กเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ในการประดิษฐ์
- แบบ ขวัญ เบล มิ่งกี้ : หนึ่งที่มุมกิจกรรมประดิษฐ์
- ครู: เด็ก ๆ อยากทำรถอะไรบ้างคะ
- ขวัญ มิ่งกี้: ไม่ตอบหยิบกล่องมาตกแต่งด้วยปากกาเคมี
- เบล: หนูจะทำรถไฟของเล่น
- ขวัญ: มองหน้าครูแล้วหยิบกระดาษสีมาติดกับกล่องกระดาษ
- มิ่งกี้: พูดกับแบบว่า เราอยากทำรถไฟไปบ้านนอก
- อาม: เดินมานั่งดูเพื่อนทำกิจกรรม พูดว่า เราก็อยากทำรถไฟเหมือนกันเลย
- เบล: หนูทำรถไฟเสร็จแล้วค่ะ
- ครู: รถไฟของเบลมีลักษณะอย่างไรคะ
- เบล: รถไฟมันยาว มันจะไปมหาชัยคะ
- ครู: รถไฟขบวนยาวไปมหาชัยคะ ลองพูดตามครูนะคะ
- เบล: รถไฟขบวนยาวไปมหาชัย
- เบล มิ่งกี้ แบบ: ทำงานประดิษฐ์เสร็จแล้ว จึงเดินไปมุมกิจกรรมอื่น
- ขวัญ: มองหน้าครูหยิบหลอดกาแฟมา
- ครู: ขวัญหากาวติดกล่องได้เลยคะ

ขวัญ: ติดหลอดกาแฟกับกล่อง

ครู: รถของขวัญสวยมากเลย ขวัญทำเป็นรถอะไรคะ

ขวัญ: รถ

ครู: รถของขวัญมีลักษณะอย่างไรคะ

ขวัญ: มองหน้าครูแต่ไม่ตอบ แล้วเดินไปมุมกิจกรรมอื่น

ยูนิค น้ำพริก โม พิม: นั่งมุมกิจกรรมประดิษฐ์

ยูนิค: หยิบกระดาษสีแดงมาบอกน้ำพริกว่า อยากทำรถของเล่นสีแดง น้ำพริกบอกว่า เราอยากทำรถคันใหญ่ โมกับพิมหยิบกล่องมาเอากระดาษสีเหลืองติดที่กล่อง แล้วนำฝาน้ำอัดลมติดที่กล่อง

ยูนิคกับน้ำพริก: ประดิษฐ์รถเสร็จเรียบร้อยแล้ว

ยูนิค: รถไฟสีแดงกำลังไปเดอะมอลล์ครับครู

น้ำพริก: คนกำลังนั่งรถกระป๋อง

อาม ฮีโร่ เพชร ตะวัน: เดินมาที่มุมกิจกรรมประดิษฐ์

ตะวัน: ครูแพตหนูเอาฝาไปทำล้อนะ

เพชร: ได้สิ เราก็จะเอาฝาเหมือนกัน

นาย: เดินมานั่งทำงานประดิษฐ์

ครู: นายจะทำรถของเล่นอะไรดีคะ

นาย: รถของเล่นส่งคน

ตะวัน เพชร: อามทำงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว เดินไปที่มุมกิจกรรมอื่น

มาริโอ เวฟ: มานั่งที่มุมกิจกรรมประดิษฐ์ มาริโอหยิบกล่องมาวาดด้วยปากกาเคมี

เวฟ: ทากาวที่กล่องแล้วนำกระดาษสีติดกล่อง เวฟมองนาย แล้วถามนายว่า นายทำรถอะไร

นาย: ตอบว่า เราทำรถของเล่นไง

มาริโอ: เราทำรถของเล่นเหมือนนายเลย

นาย: ครูแพตหนูทำรถของเล่นเสร็จแล้ว

ครู: นายเล่าให้ครูฟังสิคะ ว่ารถของนายเป็นอย่างไร

นาย: รถของเล่นเอาไว้ส่งคน

เวฟ: ประดิษฐ์รถของเล่นเสร็จแล้ว ถือผลงานมาให้ครูดูบอกว่า

เวฟ: ครูแพตครับ หนูทำรถของเล่นเสร็จแล้วครับ

ครู: เวฟเล่าให้ครูฟังสิคะ รถของเล่นของเวฟสวยมากเลย

เวฟ: รถไฟกำลังไปสถานี

เด็ก: ประดิษฐ์งานเสร็จเรียบร้อยแล้วทุกคน ครูให้เด็กออกมานำเสนอผลงานของตนเอง

แบม: รถกระป๋องล้อหลุด

มิ่งกี้: ทำรถ

ครู : รถของมิ่งกี้เป็นรถอะไรคะ

มิ่งกี้: รถไฟ...(เงียบสักรุ่นหนึ่ง) รถไฟไปมหาชัย
 ครู: อ้อ รถไฟของมิ่งกี้ไปมหาชัยนะคะ
 มิ่งกี้: พยักหน้า แล้วบอกว่า รถไฟไปมหาชัย
 โม: แม่พาลูกขึ้นรถกระป๋อง
 ครู: แม่พาลูกขึ้นรถกระป๋องนะคะ
 โม: ไปส่งลูกที่โรงเรียนด้วย
 ครู: แม่พาลูกขึ้นรถกระป๋องไปส่งที่โรงเรียน พุดตามครูนะคะ
 โม: แม่พาลูกขึ้นรถกระป๋องไปส่งที่โรงเรียน
 ตะวัน: รถไฟฟ้าขบวนยาว พร้อมกับขูรถไฟฟ้าชั้นเหนือหัว
 พิม: รถกระป๋อง
 ระหว่างทำกิจกรรมเสรี ครูให้เด็กออกมานำเสนอผลงาน
 อาม: รถแข่ง
 ครู: ทำไมอามถึงทำรถแข่งคะ
 อาม: อยากให้รถแข่งไปเซเว่น
 ครู: รถแข่งไปเซเว่น พุดตามครูนะคะ
 อาม: รถแข่งไปเซเว่น
 ฮีโร่: รถไฟครับครูแพต
 ครู: รถไฟของฮีโร่สวยมากเลย ฮีโร่อยากให้รถไฟไปเที่ยวที่ไหนดีคะ
 ฮีโร่: รถไฟกำลังไปชลบุรีครับ
 เพชร: ครูแพตของหนูทำรถไฟเหมือนฮีโร่เลย
 ครู: แล้วรถไฟของเพชรมีลักษณะอย่างไรคะ
 เพชร: รถไฟของหนูมันยาว
 ครู: รถไฟของหนูขบวนยาว เพชรพุดตามครูอีกรอบนะคะ
 เพชร: รถไฟของหนูขบวนยาว
 มารีโอ: คนขับรถ
 ครู: รถมารีโอเป็นรถอะไรคะ
 มารีโอ: รถยนต์
 ครู: คนขับรถยนต์ พุดตามครูนะคะ
 มารีโอ: คนขับรถยนต์ไปเที่ยว

แบบบันทึกคำพูดของเด็กปฐมวัย

วันที่ 27 ธันวาคม พ.ศ. 2555 เวลา 09.00 – 09.50 น.

สัปดาห์ที่ 1 วันที่ 3 หน่วย ของเล่นของใช้

ครู: นำแผ่นภาพคำคล้องจอง กระเป่า มาติดบนกระดาน เด็กให้ความสนใจ

พิม: ชี้ให้น้ำพริกดู

ครู: วันนี้ครูมีคำคล้องจอง กระเป่า มาให้เด็กๆ อ่านค่ะ ลองฟังครูแพตพูดก่อนหนึ่งรอบนะคะ

ครู: พูดคำคล้องจองที่ละวรรคด้วยน้ำเสียงที่ชัดเจน

โมกับขวัญ: พูดตามแต่เสียงเบา ตะวัน นาย ยูนิค พูดตามได้บ้างคำ เวพหนึ่งเหม่อ ส่วนเด็กคนอื่นสนใจฟังดี มองตามคำที่ครูชี้และให้พูดตามที่ละวรรค

ครู: ชมเชยเด็กที่พูดคำคล้องจอง และถามเด็กถึงความหมายในคำคล้องจองและลักษณะของกระเป่า

ครู: หยิบเสื้อกล้ามขึ้นมา เด็กทุกคนให้ความสนใจดี

ครู: เสื้อกล้ามสามารถนำไปทำเป็นกระเป่าได้อย่างไร

นาย ขวัญ: มองแต่ไม่พูด ยูนิคพูดกับตะวันว่า เอาไปทำยังไงนะ

อาม: เสื้อกล้ามมันมีหู

อีโร่: ต้องเอาไปเย็บก่อน

น้ำพริก: เสื้อไม่เห็นเหมือนกระเป่าเลย

พิม: เย็บตรงข้างล่างเสื้อใช้ไหมครูแพต

ครู: ชมเชยเด็กที่ตอบคำถามและกำหนดข้อตกลงในการทำกิจกรรม อีโร่ชวนโมไปทำกิจกรรม แล้วหยิบสีเทียนมาวาดบนเสื้อ เบลกับน้ำพริกก็หยิบเสื้อกล้ามมา

เบล: เสื้อของเราตัวใหญ่ ของน้ำพริกตัวเล็ก

น้ำพริก: มองเสื้อของเบลแล้วหยิบสีเทียนมาวาดบนเสื้อ

โม: ทำกระเป่าเสร็จแล้วครูแพต

ครู: กระเป่าโมสวยมากเลยคะ เสาให้ครูฟังนะคะว่ากระเป่าโมเป็นอย่างไร

โม: คุณแม่สะพายกระเป่าไปทำงาน

เบล: ของหนูก็เสร็จแล้วค่ะ

ครู: กระเป่าของเบลสวยมากเลย ใส่อะไรได้บ้างคะ

เบล: กระเป่า.... เบลมองหน้าครู ยิ้มแต่ไม่ตอบเดินไปที่มุมกิจกรรมอื่น

อาม เพชร ตะวัน มารีโอ: เดินมาทำกระเป่า หยิบสีเทียนมาวาดบนเสื้อกล้าม

อาม: เราจะทำกระเป่าลายจุด

ตะวัน: ไม่พูดมองงานของเพื่อน เพชรบอกว่า ตะวันมาดูงานของเราทำไม

มารีโอ: ครูแพตหนูทำไม่เป็น

ครู: ลองทำดูค่ะ เอาสี่เทียนวาดบนกระดาษเปล่าเลยวาดให้สวยๆ เลยนะคะ

มาริโอ: พยักหน้า

อาม: ครูแพตหนูทำกระดาษให้คุณพ่อคุณแม่ไปซื้อของที่ห้าง

ครู: เก่งมากเลยครับ หนูทำกระดาษให้คุณพ่อคุณแม่ใช้ใส่ของที่ห้าง ลองพูดตามนะคะ

อาม: หนูทำกระดาษให้คุณพ่อคุณแม่ใช้ใส่ของที่ห้าง

มาริโอ: หนูทำเสร็จแล้ว

ครู: เก่งมากค่ะ กระดาษมาริโอสวยมากเลย กระดาษของมาริโอใช้ใส่อะไรได้บ้างคะ

มาริโอ: ดินสอ

ครู: กระดาษใส่ดินสอใช้ไหมคะ ลองพูดตามครูนะคะ

มาริโอ: กระดาษใส่ดินสอ

นาย มิ่งกี้ ยูนิค พิม: เดินมานั่งแทนที่เพื่อนที่ทำการกิจกรรมเสร็จแล้ว

พิม: เราจะวาดเส้นบนกระดาษนะ มิ่งกี้

มิ่งกี้: มองกระดาษของพิมบอกว่า เราจะทำลายจุดกับดอกไม้

ยูนิค: ครูดครับ ยูนิคดูผลงานให้ครูดูพร้อมกับพูดว่า งดงามสวยๆ

นาย: ของหนูเสร็จแล้วครูแพต

ครู: น้องนายทำกระดาษใส่อะไรคะ

นาย: กระดาษใส่ของ

ขวัญ แยม เวฟ: มานั่งแทนที่เพื่อน หยิบสี่เทียนมาทำการกิจกรรม เด็กประดิษฐ์งานเสร็จเรียบร้อย

ทุกคน ครูจึงเรียกเด็กออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

มิ่งกี้: พี่จักรยานไปซื้อกับข้าว

พิม: กระดาษใส่ดินสอ

เวฟ: หนูเอากระดาษไปใส่สมุด

เพชร: กระดาษเอาไว้ใส่สี่

ตะวัน: คนไปวิ่งเล่น

ระหว่างกิจกรรมเสร็จ ครูเรียกเด็กมานำเสนอผลงาน

อีโร่: อีโร่วาดกระดาษกลายเป็นคน

ครู: ทำไมถึงวาดกระดาษกลายเป็นคนคะ

อีโร่: ยิ้มแต่ไม่พูด

น้ำพริก: กระดาษ

ครู: กระดาษของน้ำพริกใส่ของอะไรได้บ้างคะ

น้ำพริก: ใส่ผลไม้

ครู: กระดาษใส่ผลไม้ ลองพูดตามครูนะคะ

น้ำพริก: กระดาษใส่ผลไม้

แยม: เสือกล้ำ

ครู: เสื้อกั๊กของแยมทำเป็นกระเป๋าชะโงกไหมคะ
แยม: พยักหน้าแต่ไม่พูด
ขวัญ: ถือกะเป๋ามาให้ครูดูแต่ไม่พูด ครูถามถึงลักษณะและวิธีการทำกระเป๋าชะโงก
ครูแต่ไม่พูด

ลงชื่อ น.ส.อินทิรา กิ่งกุล
ผู้ช่วยวิจัย

ภาคผนวก ข
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ
ผู้เชี่ยวชาญการตรวจแผนการจัดกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เต็มสิริ เนาวรังสี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์
 อาจารย์ประจำ
 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
 กรุงเทพมหานคร

ปิยะธิดา เกษสุวรรณ

ศึกษานิเทศก์
 สำนักการศึกษา
 กรุงเทพมหานคร

อาจารย์ลักษณะ ฤทธาคณี

ครูผู้สอน
 โรงเรียนสามเสนนอก
 กรุงเทพมหานคร

ผู้เชี่ยวชาญการตรวจแบบประเมินการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัย

อาจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา

อาจารย์
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 กรุงเทพมหานคร

อาจารย์ปานใจ จารุวณิช

อาจารย์
 โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ (ฝ่ายประถม)
 กรุงเทพมหานคร

อาจารย์วรารัตน์ ฐุมาลา

อาจารย์
 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
 จังหวัดอุบลราชธานี

ภาคผนวก ค

ตารางแสดงค่าดัชนีความแม่นยำตรงเชิงเนื้อหา IOC

การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างการพูดอย่างมีโครงสร้างกับจุดประสงค์ (IOC) ของแบบประเมินการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัย

ตาราง 10 แสดงคะแนนคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อแบบประเมินการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัย

แบบประเมินการพูดอย่างมีโครงสร้างของเด็กปฐมวัย	ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ			IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
ด้านที่ 1 ลักษณะการพูด	1	+1	+1	+1	1
	2	+1	+1	+1	1
	3	+1	+1	+1	1
	4	+1	+1	+1	1
ด้านที่ 2 ลักษณะประโยค	1	+1	+1	+1	1
	2	+1	+1	+1	1

ภาคผนวก
ภาพกิจกรรม

ครูเล่านิทานที่สอดคล้องกับงานประดิษฐ์ตามหน่วยการเรียนรู้

ครูแนะนำวัสดุ อุปกรณ์ในการทำกิจกรรม

เด็กทำกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ โดยมีผู้ช่วยผู้วิจัยจัดบันทึกคำพูดเด็กขณะทำกิจกรรม

เด็กเล่าเรื่อง อธิบายผลงานหลังจากทำกิจกรรมศิลปะประดิษฐ์

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางบุญทิพา เตชะทรงคุณ
ภูมิลำเนาเดิม	37/28 หมู่ 5 ตำบลบางม่วง อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	904/02306 ถนนสุขโขทัย แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนวัดเวฬุราชิน 154/1 ซอยเทอดไท 2 แขวงบางยี่เรือ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครู คศ.1
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2548	คบ. (การศึกษาปฐมวัย) จาก มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
พ.ศ. 2556	กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ